

บทที่ 3

กลวิธีสร้างบทกลบทหนึ่งตะลึง

กลวิธีสร้างบทกลบทหนึ่งตะลึงมีอยู่หลายวิธี บทกลบทบางบทใช้กลวิธีใดวิธีหนึ่งเพียงวิธีเดียว แต่บางบทอาจจะใช้หลาย ๆ กลวิธีปะปนกัน

จากการศึกษาวรรณกรรมหนึ่งตะลึงจำนวน 22 เล่ม พบกลวิธีสร้างบทกลบทหนึ่งตะลึง 25 วิธี คือ

1. หักมุม

กลวิธีสร้างบทกลบทแบบนี้ คือ หักมุมเป็นตรงข้ามส่วนกับความรู้สึกลำดับ อาจเป็นเรื่องที่ถ่ายทอดผู้ฟังนึกไม่ถึง เช่น

ขอทของ... พันหรืออายหล่าที่ขึ้นหม่นผาคลุมโคล
 หล่า... ไมบาย
 ขอทของ... ไมบายหรือ
 หล่า... ออนหังทัว เนอย ไมกินข้าว กินแต่น้ำ 2-3 วันแล้ว
 ขอทของ... ออ อายหล่าไซหนัก พันหรือที่ไม่กินข้าว
 หล่า... กินหรือ ไมสารอหุง
 ขอทของ... ออ ที่หนึ่งกัวว่าป่วยเป็นไซไทร

(คู่มือการสอนวิชาชีววิทยาหนึ่งตะลึง 1 หน้า 51)

เริงฤทธิ... รวยริน เองก็ใจตำทรม ใคตำ แคพอไมรู
 หนูนุย... ใคตำหรือ
 เริงฤทธิ... ไปหาอายจอมหลานตาณล ยายฉัน แหมทุกวัน
 เเทง... เวิมมาไคตบไคทาหลค
 หนูนุย... อายเทงคนงาน มึงตบไครก็คนแล้ว
 เเทง... ยังชาคคนเคียวครบพัน

หนูๆ... กะตปีโศครวพันเสียดแหะ
 เห่ง... กูอยากตบคนอยู่ไกล ๆ มีอั้ง
 หนูๆ... ไมใช่กุนะ เห่ง
 เห่ง... ใครก็โศกซึ้งซึ้งจนทศกัณฐ์
 หนูๆ... ซึ้งซึ้งจนทศกัณฐ์ หอ หนูๆ หนูๆ

(บทหนึ่งทะเล้งเรื่องบุณนำกรรมพา หน้า 4)

มาลี... นึกปลอยฉันนี้ รักเนนจะตายอยู่แล้ว
 ยอดทอง... เพื่อความปลอยภัยอยู่ในอ้อมแขนของพี่แล้ว เรียบร้อย
 สีแก้ว... ตะวันเที่ยงตรงพอดี กำลังร้อน น้องทองกอกเนนเหมือนงูเห่า
 รักเบ็ด เห่งแตกเป็ยกทั้งตัวแล้ว
 ยอดทอง... คนทั้งหลายไม่ต้องอิจฉา ที่ใครพินัน
 มาลี... ปลอยฉันเถอะ ฉันไม่หนีไปไหน ฉันรู้แล้วว่าพลากร เป็นพระโอรส
 ยอดทอง... พี่เองก็เชื่อ
 สีแก้ว... เชื่อไวรัส โรคเอดส์ ไม่ใช่เชื่อพระวงศ์

(บทหนึ่งทะเล้งเรื่องพระบุพพราษของปวงชน หน้า 20)

เร็งฤทธิ... ต้องค้มถอนเสียดทน้อย
 หนูๆ... ครับ เมื่อคืนเมาหนัก ต้องค้มถอนสีแก้ว สองแก้ว
 เห่ง... สองแก้วถอนไม่หมด ค้มพอไต่ลักสองขวด เหล้าแม่โขงเป็นของไทย
 ไทยท่า ไทยเรือ
 หนูๆ... ไทยเมา

(บทหนึ่งทะเล้งเรื่องบุณนำกรรมพา หน้า 4)

วิทูร... ภูเจิญคนกำลังหลุกหลาน คาทุกภูกำลังจ้องมองมายังเรา
 ยอดทอง... เขามองเราทวยความเป็นมิตร แหมสายตาคูณันกำลังพุ่งตรงมา
 ยังฉัน เขอทองเป็นมายเน่ ๆ
 สีแก้ว... ไซแล้ว ัวเขอกำลังจ้องตามอยู่ข้างหลัง
 (บทหนึ่งทะเล่งเรื่องสามแผนทิน หน้า 8)

นาง... นองทราบวาที่แข่งวาทหนึ่งทะเล่งได้ ไซใหม่จะ ชาญวาให้ฟัง
 หนอยชิ นองอยากฟัง
 แข่ง... ยากไหร
 สุริยงสงแสงแคงแห่งแห่ง ฌมชื่อแข่งนายหนึ่ง
 พระยาครุฑพ้องคังโปกโปก พอกังไทร โยกครุฑพินเสื่อมากินนายหนึ่ง
 นาง... แล้วอะไรอีกที่แข่ง
 แข่ง... แข่งไทร เหลอย เสื่อกินนายหนึ่งเฉียบแย
 (คู่มือการสอนวิชาชีทวิชาหนึ่งทะเล่ง 2 หน้า 100)

จอม... คุณรวรันครับ มีเรื่องรอนใจอะไร ภูโบหน้าคุณเสร์่า ๆ
 รวยรัน... จอมทวยใจฉันถูกแล้ว ฉันทกำลังมีเรื่องสำคัญเกิดขึ้นภายใน
 ครอบครัวและจะมาขอความช่วยเหลือจากจอม
 จอม... บอกมาเด็คครับ ไมตองเกรงใจ
 รวยรัน... เริงฤทธิที่ชายฉันทันเป็นโรคพิษสุราเรื่อรัง และตอไปจะเป็นโรค
 คัมแข็ง คุณหมอยประยงคทานแนะนำวาทองถายเลื่อครายออก
 แล้วถายเลื่อคเขาแทน คุณหมอยบอกวาทเลื่อที่จอมอยู่ในกรูฟเคียว
 กับของที่เริงฤทธิ ทองการจำนวนมากเสียวัย ที่จอมยินที่จะ
 บริจาคหรือเปลา
 จอม... ยินทีที่สุคครับ การช่วยเหลือเพื่อฌมมูญยให้รอคชีวิตจักวาเป็น
 ยอดคนหงกุศล

- ยอดทอง... น้องรววย่นครับ ผมงปรอมที่จะบริจาคเพื่อนอง
 สีแก้ว... เลือคมิ่งอยู่กรุฟไทนองทอง
 ยอดทอง... หมอประยงคตรวจแลวแกวอายุในกรุฟพวกเพ
 (บทหนึ่งตะลุงเรื่องบุญนำกรรมพา หน้า 55)
- หนูนุ้ย... เพราะมิ่งหลับยาม ซาศึกจึงมาเผาตาย
 เทง... อายนุ้ยเพราะมิ่งแท้ ๆ มิ่งเห็นแลวกูหลับ มิ่งนาจะชวยอยูยามแทน
 หนูนุ้ย... ไม่ใช่โว้ย กูไม่มีหน้าที่ กูไม่เลือก
 เทง... ออ อายนุ้ย มิ่งไปไทน
 หนูนุ้ย... กูไปแอมแลหมอพร กับพอยอดทงญาเจ้าชูเสกสรร
 เทง... เรื่องหมอพร เป็นเหตุ เสกสรรจึงสมทนาคี ครังนี้เป็นการสูญเสีย
 ที่ยิ่งใหญ่ ทหาร เป็นจำนวนร้อย ปีนับร้อย สมัยนี้ทหารตายแลวยัง
 ก็ ไคคลุมขงชาติ สมัยก่อนดาทำศึกแพคนทีเหลือถูกตัดคอ
 หนูนุ้ย... สมัยไทนอายเทง
 เทง... สมัยนเรศวร สมัยพระเจ้าตากสิน ยิงในสมัยพระพุทษยอกฟ้า
 สมัยเกิดสงครามเก้าทัพ ไทยมีกำลังครึ่งหนึ่งของพม่า พระพุทษ-
 ยอกฟ้าสั่งให้สร้างครกเหล็ก สากเหล็กขึ้น และรับสั่งว่า ถ้า
 ทหารคนไทนแพกลับมากจะจับใส่ครกเหล็กทำควยสากเหล็ก ทหาร
 กลัวอาญาสิทธิ์ รบชนะพม่า
 หนูนุ้ย... ถ้าเดี๋ยวนี้ ถูกทำควยสากเหล็กตายหมค
 เทง... แพแลวคิดแกไขกันดีกว่า
 หนูนุ้ย... เพียงสติปัญญาของเรา ถูกลัวไปไม่รอด ควรตามหา เสกสรร
 หมอพร ทหารทอง ทหารสีแก้วไปพบเสียดกอน หลายหัวคิกดีกว่า
 หัวคิกเดียว สมัยนี้ตองทำงานเป็นหมู่พวก คำว่าทีมเวอร์คเข้าใจ
 เทง... อายนุ้ย ของกลวยพรคนมิ่งไม่ตองถาม
 หนูนุ้ย... ไชวะ
 เทง... ถึงมิ่งถามกะกูไม่รู้

ทญุญ... มิ่งเหมือนกันดู
 เทง... เหมือนกันหรือ
 ทญุญ... เมื่อถูกะไมรู

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องนักรักนักรบ หน้า 28-29)

ปราบ... บ้านเมืองกำลังอยู่ในภาวะสงคราม ต้องเข้มงวดกวดขันในการ
 ปฏิบัติหน้าที่ ใครแปลกหน้าเข้ามาจึงเลย ใครเดินคราว ๆ
 ยิงเลย

ขวัญเมือง... ข้าพเจ้าขุนพลขวัญเมืองเรืองวิทย์ เป็นราชทูตนำราชสารของ
 เจ้าชัยยงมาถวายเจ้าชัยยศของท่านออกไปทำยุทธหัตถี ท่านเป็น

ปราบ... นายทหารหรือ
 ไช้แลว ไช้แลว

ขวัญเมือง... ท่านชื่ออะไร

ปราบ... เราชื่อปราบพญาธิ

ขวัญเมือง... ท่านเป็นนายแพทย์หรือ

ปราบ... ไม่ เป็นหมอเถื่อน

ขวัญเมือง... ท่านขุนช่วยนำราชสารเข้าไปถวายเจ้าชัยยศ

ปราบ... ฉันทำหน้าที่ไม่ไค้ ต้องเฝ้าปากทวารเป็นประจำ

ขวัญเมือง... เราจะเฝ้าไว้ให้

ปราบ... ไว้ใจไม่ไค้

ขวัญเมือง... เราเป็นราชทูตมีเกียรติเชื่อถือไค้

ปราบ... ท่านเอาปืนไวค้าย ใครแปลกหน้ายิงเลย

ขวัญเมือง... ไม่คอง

ปราบ... ทำไม

ขวัญเมือง... ยิงไม่ เป็น

ปราบ... ฉันทิงยังไม่ เป็นเหมือนกัน

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องสามแผ่นดิน หน้า 41)

(ผู้ใหญ่ทูนเป็นผู้คุมเมืองยักษ ควบคุมตัวนายเทง นายทูนผู้ให้ชุกกินจากที่สูงไปคนที่ลุ่ม
ผู้ใหญ่ทูนไปพบนายเทงกับทูน ชณะกำลังสูบบุหรี่และนั่งคุยกันอยู่)

ผู้ใหญ่ทูน... บายนะ... บายนะ... แหมงเย เขาสั่งให้ชุกกิน นั่งคุยกัน

บายนะ รูไม่เวลานี้ พวกแกคือใคร

ทูน... คุกรับ พวกผมเป็นนักโทษธรรมดา

ผู้ใหญ่ทูน... หน้าที่ของนักโทษ ทำอะไร รูไม่

ทูน... มีหน้าที่ทำงานครับ

ผู้ใหญ่ทูน... รูหน้าที่แล้ว ไป รีบไปทำงาน ไป

ทูน... ครับ ครับ ฮือ กูละเบือ (ออกไปทำงาน)

ผู้ใหญ่ทูน... ออ มึงละ อายเทง ไซไม่ไป

เทง... ชีครานครับ

ผู้ใหญ่ทูน... ออ... คณอย่างหนาขันตามานเทียวนะ ทรอยจั้ง ทรอยจั้ง

ชีครานมาเป็นนักโทษไซนี้ ฮี

เทง... ไมไซกุสมักรทีละ

ผู้ใหญ่ทูน... แลคณโน นาฟัง

เทง... บานกูเขาไซทู่ฟัง

ผู้ใหญ่ทูน... ออ... ลอเลี่ยนเจาหน้าที่เหอ กูฉิตกาย รูไม่กูฉิตกายเก้าสิบ

เกาคคนแล้ว สาจะครบรอยวันนี้ หนึ่ง ไป ไปทำงาน ไป เน

สะกั เน จอฉ

เทง... ขอโทษครับ ผมเป็นคนโง่ ทำไม่เป็นจริง ๆ ลองทำให้แลดี

ผู้ใหญ่ทูน... ยากอายโทร นีตั้งสะกัทรงนี้ จอฉชุกกิน แลล้วยเขาสะกั ทันนี้

ทันนี้ แล้วยกไปเทรงนี้ ง่ายกวาลอกกลวยเขาปาก

เทง... เปลาพอดี มีคนแปลกกัน แลไม่เห็นโทรหึคเคียว ถ้าไม่สาชิตให้กู

สักเคือน ทำไม่เป็นเค็ชชาก ทำให้คูอีกที

ผู้ใหญ่ทูน... ทำหมาโทร ถึงเวลาหักแล้ว เอาพวกเราหักกันกอนยาวไปเลย

(คู่มือการสอนวิชาชีพวิชาหนึ่งตะลุง 2 หน้า 12)

- วรวัน... ข้าแต่พระแม่เจ้า บัณฑิตเฝ้าข้า ไตรรามความลับของอายวิรุณ
หมคนแล้ว มันคือ ชุนพลวิรุณแห่งศรีบูรณประเทศ
- จันทร์หา... ชุนพลวิรุณผู้ยกเยี่ยมในเชิงคามนระวี
- วรวัน... ไชแลวพะยะคะ นี่หนังสือลับที่ขุนกรคู่นั้นของวิรุณมีมา
- ศิรินยา... อาจารย์วิรุณมีคู่นั้น คายแล้ว
- จันทร์หา... เขาเป็นศัตรูตัวฉกาจของเราเนี่ย ไปตามเสด็จหูลกระหม่อมพ่อ
ของลูกอาจเกิดเรื่องร้ายขึ้นได้ ศรีบูรณนครจะยกทัพมาตีเมือง
เราแล้วในไม่ช้าเนี่ย วรวัน เมืองไตรจักรก็เหมือนเมืองของลูก
ขณะนี้เจ้าเหนือหัวไม่อยู่ ขอให้ลูกดูแลแทนบิดาเขาด้วย จักคายน
คูประทุหอรับให้เรียบร้อย
- วรวัน... เรื่องรบทัพจับศึกลูกไปรค้นัก
- จันทร์หา... ขอบใจมากสุกรักของแม่
- หนูนุ้ย... ถ้าแม่ยายรักถึงลูกสาวไม่รักกว่ามีหวัง
- เพง... มีหวังไค้กับแม่ยาย

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องสามแผ่นดิน หน้า 31)

- ยอดทอง... หรือคุณหล้า ใหญ่หนัก คมแต่เพื่อน เลียงเพื่อน ถูกปล้นหมดตัว
เอาเมียไปเสียกัน หายเมรอ
- หล้า... แสดงว่าเมียถูกอยู่ใช้ได้ โจรยังเอาเหลย ผิดกับเมียมึง แต่หมายว่า
ยังรังเกียจเหลย ก็คอกตายเลย อายทองกลายเป็นพ่อหมาย
เนื้อสามไปเลย
- ยอดทอง... หมายถึงคอกตาย ก็ว่าโจรเอาไปทำบุญบุญยา โจรผู้นั้นสิบคนเหลือ
กวานากู
- หล้า... มึงไม่ทองเป็นหวงเพื่อนเหอ เมียถูกยั่วว่าแต่สิบ ยี่สิบ สามสิบ
กะยังสู้ เมียถูกเป็นขอกวีระสตร์
- ยอดทอง... วีระสตร์ หมายถึงผู้หญิงที่กล้าหาญ เช่น ท้าวเทพกษัตรี
ท้าวศรีสุนทร ท้าวสุนารี เมียมึงเป็นวีระสตร์หรือ

- หล่า... เมียกูเป็นยอดแห่งความกล้าหาญ นักต่อสู้ มึงคิดดูอายุทองกอนไค่
กับกูมีตัวมาเกือบยี่สิบคนแล้ว ตอนสาว ๆ ถูกผู้ชายรุมกันข่มขืน
กระทำชำเรา ยี่สิบกว่าคน ยิ้มเฉย ไม่หวั่นไหว ไม่กลัวตาย กูจึง
ว่าเมียกูเป็นยอดทวิระสตรี
- ยอดทอง... ยอดแห่งความกล้าหาญ ว่าแต่เราต่อไปนี้ ไค่ชื่อว่าหมกเนื้อประกาศตัว
จะยังมีพิทอไปอย่างไร ขากจนลงถึงที่สุดแล้ว
- หล่า... อายุทอง คนจนกับคนมั่งมี มึงว่าใครดีกว่ากัน
- ยอดทอง... คนมั่งมีดีกว่า ใคร ๆ ก็ปรารถนาให้มั่งมี มีเงินเสียอย่าง
สบายทุกอย่าง
- หล่า... อายุทอง เขาใจผิด เปลี่ยนค่านิยมเสียใหม่ คนร่ำรวยหาความสุข
อันแท้จริงไม่ไค่ แต่คนยากจนไม่ต้องเป็นห่วง ไม่ต้องเป็นกังวล
นอนหลับสนิท คนรวยนอนไม่หลับกินไม่ลง แก่เร็ว พออายุย่างเข้า
30 ปี ขึ้นหงอกขาวเหินแล้ว เพราะคิดมาก กูอยากให้อ่อนกว่านี้
เหลือ จะไค่มีอายุยืน
- ยอดทอง... ไครู้จะให้อ่อนไปถึงไหนอีก แลจะไค่บุงกางเกงแพนซีแล้ว
- หล่า... หมอกูทายว่า กูจนกว่านี้เหลือ
- ยอดทอง... ออย่าเชื่อหมอกู มันโกหกทั้งเพ
- หล่า... แต่กูเชื่อ ยังมีนิทานเล่าไวว่า
- ยอดทอง... ยังจะเล่านิทานอยู่อีก กูว่าคาญจัง ไทน์เรื่องมันพันหรือ
- หล่า... วันอะพ่นอะท่าย กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีกระหาชายนายหนึ่ง
ยากจนคนแค่น้อย่างแสนสาหัส มีผ้านุ่งขาดปะอยู่ผืนเดียว นุ่ง
แล้วเหมือนนุ่งกางเกงแพนซี นุ่งแล้วสบายมาก เหมือนไม่ไค่บุง
อะไรเลย
- ยอดทอง... แหม จนนาสงสาร เล่าต่อไปสิ
- หล่า... มีพราค์วนเล่มหนึ่งเป็นคู่มือ กลางคืนนอนศาลาวัด ออกเจ็พมือ
จึงไค่กินสักมือ
- ยอดทอง... จาพุทโซ นาสงสาร เหลือเกิน

- หล้า... รุ่งอรุณวันหนึ่ง แสงเงินแสงทองสาดส่องฟ้า นกกามบินออกนอกกรงรัง
 กระทบชายพราควน ลุกจากศาลาคึกก้องท่าทีแล้วออกเค้นทาง พอดีไป
 พบกับหมอกู หมอกูขอกูลาเมื่อแล้วหาว่า มึงจะยากจนยิ่งกว่านี้อีก
 กระทบชายไม่เชื่อจึงออกเค้นทางต่อไป พบแลนตัวหนึ่งวิ่งเข้ามา
 กระทบชายอยากได้ จึงไล่ติดตามทันที แลนวิ่งเข้าโพรงไม้ กระทบชาย
 ก็เฝ้ามองหน้ามองหลังไม่เห็นมีคน จึงเอาผ้านุ่งอุดโพรงไม้ เพื่อไป
 ตักเชือกมาคล้องแลน แลนถอยหลังออกเข้าในรูแหกของผ้านุ่งพอดี
 พาด้านของกระทบชายติดไปควย กระทบชายกวัดไล่ตามอย่างไม่คิด
 ชีวิต พยายามไล่ล่าคล้อง กัดแลนจะกระโดดลงลำคลองเสีย จึงปาด
 ควยพราควน พราควนตกลงในคลอง กระทบชายเสียทั้งผ้านุ่ง พรา
 แลน และยื่นแลนอยู่ริมลำคลอง
- ยอดทอง... นาส่งสารเพราะอยากแลน อ้ายหลานนิทานเรื่องนี้สรุปว่าหรือ
 หล้า... สรุปว่า ฎน้อยแล้ว
- ยอดทอง... เราต้องไปทำงานท่า
 หล้า... เราอย่าไปแย่งงานคนอื่นดีกว่า ถ้าเราไปแย่งเขา เขาก็ว่างงาน
 เหมือนเรา
- ยอดทอง... กูจะไปสมัคร ค.ช.ค.
 หล้า... แกแล้ว เขาไม่รับ ค.อสนเกินไป ค.ช.ค.ต้องเลือกเอาที่ ค.
 แข็ง ๆ เพราะทองออกรบศึก
- ยอดทอง... เราจะนอนรอความตายอยู่ทำไม กวไปช่างหน้าดีกว่า เพราะว่าพบ
 บ้านคนพอจะขอข้าวกินสักมื้อได้
- หล้า... ตกลงยาวไปเลย (ออกเค้น) อ้ายทอง ไคยีนเสียงหมาเห่า อาจมี
 บ้านใคร อยู่แถวนี้ก็ได้

2. ไช้ภาษาคำผิด

กลวิธีสร้างบทกลอนแบบนี้คือไช้ภาษาคำผิด อาจจะเรียงคำผิด พุทกลับหน้าเป็นหลัง หรือไช้คำผิดเสียงผิดคำก็ของคำ ทำให้เกิดความขบขันได้อีกแง่หนึ่ง เช่น

เรียงคำผิด

ติก... นายครบ นายครบ ฉิบหายหมดแล้ว
 มังกร... เกิดอะไรขึ้น นายติก
 ติก... โรงงานขวางดูกระเบิด ดูกระเบิดพังหมดแล้ว
 มังกร... อะไรวะ พุทกลับหน้าเป็นหลัง
 (บทหนึ่งตะลุงเรื่องพระพุทราของปวงชน หน้า 18)

มาสินี... เชิญนั่งก่อนดิคะ คุณเริงฤทธิ คุณหนูนุ้ย คุณเท่ง
 เริงฤทธิ... ขอใจจะ
 หนูนุ้ย... ไม่เห็นเคยนองเสียนาน แม่นองนะ
 เท่ง... แหลงพร้อทั้นนั้น เรียงคำกะไม่โลก
 (บทหนึ่งตะลุงเรื่องบุญนำกรรมพา หน้า 18)

ไช้คำผิดเสียงผิดคำก็ของคำ

ไกรสร... ขอเคชะ นีหม่ววิรุณนักคิตถิม พะยะคะ
 วิรุณ... กรามมังคม พะยะคะ
 ไกรสร... นีนายทวน เพื่อนของวิรุณ
 ขอกทอง... ขอดวายมังคม พะยะคัก
 สีแก้ว... อายทองปลอยไถแล้ว พะยะคัก
 ขอกทอง... ฉินแกล้งทำเอาเพื่อนเหอ ฉินรู
 สีแก้ว... ฉินแกล้งทำ ฉินเซย
 ไกรสร... คนนี้ช็อกอน พะยะคะ
 สีแก้ว... ชาพระพุททเจานายกอน กอนนี้ไม่ใช่กอนนี้

ยอกทอง... อายแก้วเขาห้ามทุคดี เป็นคำห้ามทองวากอนอุจจาระ
 สีแก้ว... ฉันรุ ฉันแก่งท่า

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องสามแผ่นดิน หน้า 10)

คาทัม... นัยเป็นมิ่งมงคลที่มาเยือนถึงกระทม เป็นนิมิตของหมู่บ้านจมนา
 ยายมา... ทาไปเอามะพร้าวห้าหมมาต้อนรับหนอย
 ปาวิชาติ... ไม่ทองจะยาย ยังไม่ทิว
 ทุมูญ... ไปไหนกับเจ้านายลำบาก ทอชาวบ้านนำของมาไข่ปฏิเสชทุกที
 เห่ง... เจ้านายเขาไม่เห็นแก่กิน
 ทุมูญ... แตะมทรงพระหิวแล้ว

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องรักในเรือนทาส หน้า 27)

มะตูม... อายมะตัน มิ่งคาย
 มะตัน... อายมะตูมมิ่งคายกอน
 ศุสีพร... เห่ง นุญ ระวัง มันเหน้อยเมื่อไรจับมันเมื่อนั้น
 ทุมูญ... ผมเตรียมพร้อมอยู่แล้ว มันคายเมื่อไร เชือกคอกกับพระศรีอารียะมิตไทร
 เมื่อนั้น

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องท้อคำสาป หน้า 10)

เห่ง... ลูกขึ้นอายนุญ ภูลูกแล้ว
 ทุมูญ... เสียใจ เสียคาย หรอยจ้ง
 เห่ง... อายนีหากินกับฝัน ฝันวาหรือ
 ทุมูญ... ฝันวากอกกับเค็กสาว ทอจะเว้มมรร เลง ด้วมักกลับจากเล่นไฟพอกี
 เห่ง... เค็กสาวไทรที่ยังด้ว
 ทุมูญ... มันมีด้วแล้วแต่ยังสาว อยู่สวยจ้ง รูปร่างสูงต่ำคำชาวเหมือนจากรูณี
 ด้วสวยเหมือนเนาวรัตน์ ตะโพงฉายเหมือนนางผีเสื้อ
 เห่ง... นางผีเสื้อมิ่งเคยเห็นเหอ

หนู... ไม่ กุสร้างมโนภาพขึ้นเอง เมื่อคืนคิดว่ากูเป็นสรพงศ์ เป็นพระเอก
 ในเรื่อง มีดีมาแย่งนางเอก สรพงศ์ต่อสู้กับผี ไลแหงผี ผีไลสรพงศ์
 เหง... อ้ายโหร ไลแหงกับผี ทีนี้อะไร
 หนู... ทีนี้สรพงศ์ก็กระโดดลงในคลอง
 เหง... ทีนี้สรพงศ์เป็ยกทมค
 หนู... เออแปลก กูฝันแตกลับเป็ยกทมคทั้งตัว เพลียจัง คืนนี้ สุจิตฺติ เคลื่อน
 ออกจากตัวถึง 3 ครั้ง

(บทหนึ่งทะเลงเรื่องนักรักนักรบ หน้า 60)

เหง, หนู... ขอถวายบังคมพะยะคะ
 ภูมิตน... ทามสบายเถิด ทานคือผู้ใดกัน
 เสกสรร... พระอาญาไมพนเกล้าฯ คนนชอทหาร เหง คนนชอทหารหนู หังสอง
 เป็นเพื่อนรวมกายอินทรียแคง พะยะคะ
 ฐาพร... เคยอยู่รวมกายกับลูก กับทหารสีแกว่า ทหารยอกทอง ก็รู้จักกันดี
 เหง หนู... ขอทอนรับทวยความยินดี
 หนู... คุณหมอเป็นใครไมทราบ
 ฐาพร... เป็นหมอพรเหมือนเจิม พวยอกทองกับสีแกว่าหรือเปล่า
 เหง... ยังไมไคพบ พะยะคะ
 เสกสรร... ติใจมาก เหง นุยที่ไคพบกันอีก
 หนู... เชนเดียวกัน พะยะคะ
 เสกสรร... ไมทอกรับ พะยะคะ ผมคือเสกสรรคนธรรมคา
 เหง... อายนุยปลอยว้าวแล้ว

(บทหนึ่งทะเลงเรื่องนักรักนักรบ หน้า 51-52)

3. ใช้คำฉวน

กลวิธีสร้างบทพูดแบบนี้ คือใช้คำที่เมื่อฉวนแล้วความหมายจะเปลี่ยนไปเป็นอื่น หรือเป็นเรื่องเพศ บางบทพูดฟังต้องชินกับการฉวนคำ แต่บางบทจะพูดขึ้นไว้อีก เช่น

อุมาพร... โขคุณเสกสรร จำหมอพรไม่ไคหรือนี้
 เสกสรร... หมอพรไทน พอไม่เคยรู้จัก
 อุมาพร... พรพยายามประจำกายอินทรีย์แคงใจละคะ
 เสกสรร... หมอพรสว้ยไหมละ
 อุมาพร... กูเอาเองซี
 เสกสรร... หมอจา
 อุมาพร... ออย่าเรียกหมอจา พร เป็นคนไม่ไช่สุนัข

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องสามแผ่นดิน หน้า 10)

อุมรุต... นูญเตรียมพรอมแล้วหรือ
 ทูญนุญ... พรอมแล้วพระเจ้าชา มีวอขอพาสำหรับอัญเชิญองค์หญิงเสด็จ
 คนหามไชเกลาา คนเคียวก็ไค
 เห่ง... ออ คุณนุญ คนเคียวหามไคอย่างไร
 ทูญนุญ... หามไค เอาหัวคันทกลางวอ
 เห่ง... พันนั้น เขาเรียกวาทูนวอ

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องอุมรุต หน้า 21)

อุษา... พี่หมอจะ หายเหนื่อยแล้วหรือยัง
 สะหมอ... อะโทรยหมะ อีหายอายุโหระ ละ เหนื่อยก็เหนื่อย เนื่อยก็เนื่อย จังหุ
 อุษา... เราคองอกทนหนอย เราทั้ง 3 คนสมัครใจเป็นครูอาสา ไม่มีเงิน
 เคือน พลอยอยู่พลอยกินข้าวบาน แดกกินะ

- สะหมอ... หรือไม้คี่ละ แล้วแต่จะคี่หัด คี่มาก มันอยู่ที่เรา ถ้าทำคี่มาก ๆ บ่อย ๆ
เรียกว่าคี่มาก ถ้าทำคี่ไม่มากเรียกว่าคี่หัด ๆ เหมือนอายเมือง
ชยพาคี่หัด ๆ
- ขวัญเมือง... กูพาคี่พอสมควร แต่อาภัพไม่ค่อยมีซอตั้งเหมือนเพื่อน
- สะหมอ... พี่มันเขาเรียกว่าพาคี่ไม่พอ ผิดกับกูพาคี่พอ กูยังพาคี่พอยิ่งคี่ใหญ่
- (บทหนึ่งตะลุงเรื่องบุญนำกรรมพา หน้า 24)

(นางเอกพันนางยักษ์ถึงแก่ความตายแล้วสั่งให้เทวดาไปหึง เทวดาไปหึงไป
ตามรับสั่ง เมื่อเห็นว่าอยู่ไกลนางพอสมควรแล้ว ก็กลับคล่าศพ เห็นว่ายังอุณอยู่จึงจับแกมศพ
หลายครั้ง หนูนุ้ยแฉกอยู่เห็นเหตุการณ์จึงกระแฉกแล้วพูดว่า)

- หนูนุ้ย... ไฮ อายเทงจูบผี
- เทง... มึงมานานแล้วเหอ อายนุ้ย
- หนูนุ้ย... ใครทำโหรกูเห็นเพ จูบอินไม่จูบ จูบผี
- เทง... อายนุ้ย มึงเคยอ่านหนังสือพระอภัยมณีแล้วหรือไม
- หนูนุ้ย... อ่านหรือ เมื่อกูอ่านหนังสือไม่ออก
- เทง... มึงไม่รู้วานางผีเสื้อตายเพราะโหร
- หนูนุ้ย... กูรู้ ยาเสาใหญ่ฟังเมื่อยังเด็ก ๆ
- เทง... มึงว่าตายเพราะโหร
- หนูนุ้ย... ยาวาตายเพราะปีเซาหุ

(คู่มือการสอนวิชาพิชิตวิชาหนึ่งตะลุง 1 หน้า 48-49)

- อายหอม... อายทองเหอ แรกคินกูฝันคี่จ้ง
- อายทอง... ฝันหรือ
- อายหอม... ฝันว่า มีนางฟ้ามาจูบมือกูขึ้นสวรรค์ สวยอายทองเหอ รินผีปากนาง
เหมือนกลีบกุหลาบ พันเรียบขาวเป็นเงาเพียงไข่มุก ทาโคเหมือนตา
กว้าง แฉกเหมือนรวงผึ้ง คิวโค้งเหมือนหลังคาศถานีรถไฟหัวลำโพง

- สะเอากิวเหมือนสะเออสุนัข ประหมัดันเหมือนคอกบัว แขนเหมือน
วงช้าง ซากผมเหมือนล้ากล้วย ขอโทษอายทอง หนารูปคอ
อายทอง... อายหอมอุมาทว ฎไม่เคยไคยีน เขาชมกันว่าหนารูปไซเทานั้น
อายหอม... เออ นั้นแหละหนารูปไซ
อายทอง... แล้วไซมึงพูดอุมาทวพันนั้น
อายหอม... ไม่ใช่อุมาทว เขาใจวาคอกกับไซเหมือนกัน
อายทอง... เออ ฎยกโทษให้ ที่หน้าทีหลังอายพูดจาหยาบโสนใจนนี้อีก มึงเล่า
ความฝันต่อไปสิ
อายหอม... นางฟ้าจุมมือฎเทียวชมคาว เหมือนวาสิษฐจุมมือกามนิต
อายทอง... กามนิตไทน
อายหอม... กามนิตลฎกเซยพระอภัยมณี อยู่หรือทีหมิงไม่รู้จัก
อายทอง... ไทนพระอภัยมณีไทน
อายหอม... โง่จริงอายทอง มึงสลบไค้เกรคไทน พระอภัยมณีที่ทานางมโฑไปอยู่
ปลายนานาในเรื่องคาวี
อายทอง... คาวีไทน
อายหอม... คาวีทีไปเผาเมืองลงกา ทีไฟกินหาง
อายทอง... รับเลิก ฝันมา ๆ ฎไม่ฟังแล้ว
อายหอม... ฝันฎยังคิไปหนา นางฟ้าพาทฎชมคาวต่าง ๆ ชมคาวน้องพิทย ชมคาว
น้องจันทร คาวน้องพุช คาวน้องศุกร คาวน้องคาร คาวน้องหัส
พอดึงคาวน้องเสาร ึ่งนแหละอายทองฎตกใจเติน
(คู่มือการสอบวิชาชีววิทยาหนังสือ 2 หน้า 23)

บางบทจะปูพื้นไว้ก่อน เช่น

เจ้าชายมงกุฎกุมาร ฎกนางยักษ์ 2 พี่น้องบังคับให้เป็นตัว เจ้าชายหนีไป นางยักษ์ก็
ออกติดตาม ไปพบแม่ของเจ้าชายซึ่งมาคอกอญูว์กับแม่ชีพรหมคาวยสีแก้ว ยอกทอง แคขณะนั้น
แม่ชียายลงพอดี ทั้ง 3 คนนั่งปรับทุกข์กันว่าเสียกายไม่ไค้ทำบุญให้แม่ชี เพราะไม่ไค้กลับเมือง

ก็ไต่ถาม พอดีกับ 2 พี่น้องที่ตามเจ้าชายมาพบเขา เล่าเรื่องที่ตนตามเจ้าชายมณฑลภูพาน
ให้ พระนาง สีแก้ว และยอทอง ฟัง

ยอทองจึงออกอุบายดวงนางยักษ์ว่า ตามธรรมดาจะให้ตัวรัก เราต้องเอาใจแม่ตัว
ยักษ์ถามว่า จะทำอย่างไร ยอทองก็ว่าต้องทำความดี ตอนเช้าพลัดบ้านพลัดเมืองมา ต้องพา
แกไปส่งให้ถึงเมือง แม่ตัวจะไฉนจึงคับลูกชายให้เป็นตัวมันทั้ง 2 คน ยักษ์ก็ตกลง

ก่อนจะกลับไปในางสั่งให้ยอทองเก็บกระดูกของแม่ชีไปถวายจะได้ไปทำบุญ ยอทองไป
ถึงก็กวาดเอาชีเถาไปสอยหนึ่ง สีแก้วว่าทำไมทำอย่างนั้น ยอทองก็บอกว่ากูสู้ศรานเที่ยวเก็บ
กระดูก กวาดเอาทั้งเพนแผละ เอาทั้งเถา (ชีเถา) นี้แหละ

เมื่อเริ่มจะออกเดินทาง ยอทองก็บอกกับนางยักษ์ทั้ง 2 ว่าแม่ชีคนนี้มีบุญคุณกับแม่ตัว
มาก พวกสูต้องห้ามไป ตัวจะได้รักเท่ากัน จะแยกไปคนเดียว ตัวจะรักไม่เท่ากัน ยักษ์ก็ตกลง
ช่วยกันแบกสอยชีเถาของชี ทองจึงเรียกสีแก้วมาทูล แล้วบอกว่า "อายแก้วมาแลยักษ์นี้ หาม
เถาชี ๆ"

(รายงานการสัมมนาหนังสือ 14 จังหวัดภาคใต้ หน้า 61-62)

(นางมณฑลยักษ์)

ตากที่หลุนเขี้ยวถึงอกออกจากปาก
เห็นสตรีที่ไหนหัวใจก็

กูไม่ยอมมองหน้าอายหมาดึก
มึงอย่าดีกว่าไต่เลยอายยักษ์

(ยักษ์คาถอม)

มารนั่งนั่งฟังสาร เหมือนชวานลับ
ยักษ์ซึ่งโกรธโกรธาหนักหนา

นาจับนิ้วทศอโศกหัก
เหงื่อชะโลมพักตร์ยักษ์ไม่เช็ด

(หนังสือ 14 หน้า 55-56)

(บทชมไม้ ของควักกล)

พญาคานใหญ่ กอไผ่คนเดียว
ไม้bungกิ่งหยิก ไม้จิกเนื้อแกร่น

พงแซมไฟเลีย หัวคอล้อแผ่น
ยางเห็นยอดควน ไม้พวนหลุมพอ

ไม่เมาโม่ง เป็นโทรงแลนเจาะ
ทนจักทนจัก ทนรักทนขอ

หมกั๋นให้เหมาะ ของทนดูทขอ
ขอแซ่กฏกแกแฉ็กหลายที

(หนังสือเล่ม หน้า 57-58)

(อิเหนาแห่งตอกลอนกับนาง นางร้องเป็นถ้อยคำสุภาพ อิเหนาแห่งร้องเป็นถ้อยคำหยาบโสน)

นาง... ยกเก็กสาวผิวขาวบาดตา	อิเหนาแห่ง...	โสภานาพรหมนั่งยิ้มหน้าปก
นาง... คิ้วคางนางตรงเหมือนวงจันทร์	อิเหนาแห่ง...	พูดถึงอายุของหนูสิมบก
นาง... พองามพอศิราศิไมคก	อิเหนาแห่ง...	นมพอกนมยุคนั้นเสื้อคัก
นาง... สองกรของสาวช่างเทากันฉับ	อิเหนาแห่ง...	ทลายแคงแกลงรับสำหรับ ชายหมัก
นาง... มองเห็นเป็นจวมไม่ปลอม ไมคัก	อิเหนาแห่ง...	ส่วนลึกของสาวเหมือนกับ ชาวอังกฤษ
นาง... ไซแกลงมาพูดพิสูจนกันไค	อิเหนาแห่ง...	ขาน้องไม่ลายแฉลหาไม่สักนิก
นาง... เปล่งปลั่งทั้งกายชวนชาย ให้ชิต	อิเหนาแห่ง...	ใครไคเพ่งพิศชวนคิกให้รัก
นาง... ไมไคหลวงหลอกจะบอกใหญ่	อิเหนาแห่ง...	ใครเห็นหนูทำเหมือนงูกทหวัก
นาง... ชีวิตหนูไม่เคยรู้เรื่องรัก	อิเหนาแห่ง...	ปลาวานที่แต่งงานหรือยัง
✓ อิเหนาแห่ง...	ชีวิตที่สุดที่จะเล่า	เมื่อแรกสาวสาวพลาทนิคมิทหวัง
	ไม่นานลาวไม่นานเลาโทพัง	แต่นองยังยังสงสัยใจครัน
	แรกพี่สาวสาวนอง เทอพิขาวแคงขอ	แคววพอกแคงไมยอมให้ฉัน
	แคงหัวเขาพอกไมเอาทำพันธุ	ยกพี่สาวให้กับบ่าวคองขอ
	พ็อยไม่โหวนอง เทอเพราะหัวใจแคงยาว	ตัวพี่สาวอยากไคบ่าวแคงขอ
	คกลงพี่สาวไคกับบ่าวคองขอ	กับพี่แคงขมอกรอไว่กอน
	พี่สองทนอยู่เห็นสู้ไม่ไหว	ไม่เท่าไรพี่ตั้งใจหนีฉอน

มาหาแดงขอที่รื้อไว้ออน
ชีวิตสาวมักเป็นแบบนี้
รอยขึงหนูเหอนังคิก

ตั้งแต่นั้นเรื่องเล็กก็ไม่คิก
เรื่องโลกก็มักจิ้นอยนิก
ชีวิตรักมักไม่แน่นอน

(คู่มือการสอบวิชาชีววิทยาหนังสือสูง 2 หน้า 109-110)

4. ใช้คำ 2 แง่ 2 มุม

กลวิธีสร้างบทกลกแบบนี้เป็นคือใช้คำที่มีความหมายเป็น 2 แง่ 2 มุม ความหมายอีก
มุมหนึ่งสื่อไปในเรื่องทางเพศ เช่น

นทกธ... คุณทองละไปไหน
หล้า... ลงอยู่ในโยนนำ
นพคธ... คุณทองซี้ซลาคจริง ๆ คนเราเมื่อไม่ถึงที่ตายก็ไม่ตาย
หล้า... ครับ เวลาถึงที่ตายก็ตายเอง แมว่าพอผมตายบนเตียงนอนทุกที
ตายไม่พอน ตายแล้วเป็นเล้า พอแกมีวิทยายุทธ มีกำลังภายใน
(บทหนังสือสูงเรื่องรักนิรันดร หน้า 11)

เสกสร... นุ้ยลูกซิ่น ลูกซิ่น แหมกรนคังสนั่นเลย
หนูนุ้ย... (กรนคังสนั่น เคี้ยวฟัน พลิกตัวแล้วหลับต่อไป)
เสกสร... ปลุกยากจริงที่ถูกเผาตายครึ่งก่อนเพราะนอนหลับอย่างนี้ เเทงก็
เหมือนกัน ฐินอนราย ฉ่าไม่คิกตัวเลย เเทง ลูก ลูก
เเทง... กำลังลูกครบ คินนี้ไม่คอยหลับ ประเคี้ยวลูก ๆ
(บทหนังสือสูงเรื่องนักรักนักรบ หน้า 59)

กล่าวถึงโยคีฤษีทองแสง
โทษของพ่อตัวนี้ชนคิจ้าน

เกิดเป็นนักเลงข้างฝ่ายโกชน
ชนจนหัวล้านลูกเหอไมชน

(เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการหนังสือสูง 14 จังหวัดภาคใต้ครั้งที่ 2 หน้า 97)

(หนังสือพิมพ์ไปแสดงที่เมืองตรัง ภรรยาของเจ้าเมืองตรังไม่ยอมให้ออกรูปถ่าย
 บินลา เพราะเป็นตัวละครที่ขอมพุทธทศบาลในเรื่องเทศ หนังสือไปแล้วประมาณ 5 ชั่วโมง
 หน้าโรงไม่มีเสียงหัวเราะ เจ็บเขี้ยวเขี้ยวไม่มีคนดู สักครูหนึ่งอายบินลาออกมาขึ้นร้องไห้
 ขาง ๆ ยอกทอง ยอกทองจึงถามว่า)

ยอกทอง... อายบินลามีร้องไห้

อายบินลา... คุณนายท่านเจ้าเมืองแกไม่ใหญ่เล่น

(คนหน้าโรงฮากัน ภรรยาของท่านเจ้าเมืองพลอยขบขันไปทั่ว และอนุญาตให้
 อายบินลาแสดงต่อได้ อายบินลาคิดใจมากรีบบอกคนดูว่า)

อายบินลา... ฮาคุณนายแกใหญ่เล่นแล้ว

(คู่มือการสอบวิชาชีพวิชาหนังตะลุง 2 หน้า 40)

ทญุญ... อายเทงเหอ คีนวานฎไปหากใหญ่ หมพวก ร.ค. มากจังหุ สวย ๆ

ปากแดง ๆ หังเพ

เทง... มึงเห็นที่ไหนละอายญุญ

ทญุญ... ที่โรงแรม

เทง... หมึงหรือชายละ

ทญุญ... หมึงหังเพ

เทง... มึงฉิดแล้ว พวก ร.ค. มันชาย เขาฉิดเลือกจากเด็กหนุ่ม ๆ นั้น

ทญุญ... นั้นมันพวก ค.ร. ที่กูเห็นบนโรงแรมมันพวก ร.ค.

เทง... ออหมิงบาแล้ว กูนี้กวามิงตี

(แนะนำหนังตะลุง หน้า 21)

อุษา... เราไม่ใช่ไปส่อนเขา แต่ไปปลุกให้เขาคืนขึ้น เป็นเพื่อนคู่คิด

มิตรคู่ใจ เราคงทำควให้เขากับชาวบานไคอย่างสนิทสนม

สะหมอ... อายเรื่องเขาคคนไม่พักแหล่ง เมืองเทอกับผู้นใหญ่เขาไคงายกวาเขา

กับเค็ก ๆ

ขวัญเมือง... เด็ก ๆ กะอียากหรือ เด็ก ๆ เคี้ยวมันมันรุ่มากหว่าเรา
 สะหมอ... เด็ก ๆ ไม่เหมือนคนใหญ่ เพราะคนใหญ่เกิดมานานแล้ว มันกว้าง
 ขวางในสังคม เราพูดภาษาเดียวกันเขากันได้ง่าย ๆ แต่เด็ก ๆ
 อะโหระหมะยากจังหว่าเราจะเข้าใจ เด็ก ๆ มันอยู่ในวงสังคมที่แคบ ๆ
 ญ่ล้ากันที ๆ เหมือนเสื้อกินเตา

(บทหนึ่งทะเล่งเรื่องบุญนำกรรมพา หน้า 25)

นาง... พี่อะไรหรือคะ
 ผู้ใหญ่ทูน... ชื่อใหญ่ทูน
 นาง... เป็นผู้ใหญ่หรือคะ
 ผู้ใหญ่ทูน... ไม่ เป็น อ.ส.
 นาง... เป็น อ.ส. ทำไมต้องเรียกผู้ใหญ่ทูนละคะ
 ผู้ใหญ่ทูน... ไม่ใช่ผู้ใหญ่ทูน ใหญ่ทูน นี้ คือชื่อเดิม ผมชื่อนายใหญ่ ไค้เมียชื่อทูน
 ชาวบ้านเขาเรียกควบว่า ใหญ่ทูน ใหญ่อยู่ที่ผม แต่วาทูนอยู่ที่เมีย
 นาง... ออ อย่างนั้นหรือคะ

(ตัวตลกหนึ่งทะเล่งที่รู้จักกันแพร่หลายในภาคใต้ หน้า 19)

อายเทง... น้องเป็นแมคาคหมอ เหนอง
 อีหญ่แหง... ไม่ใช่คะ
 อายเทง... คีควาชายหมอ เหนงอวางอยู่ข้างหนาทวยใหญ่ ๆ
 อีหญ่แหง... ไม่ใช่ชายหมอคะเหอ ชายชาวแกง
 อายเทง... พี่เนือยอยู่พอกี มีกับไทรมันัง
 อีหญ่แหง... มีหลายอย่างคะ มีแกงเนือ แกงไก่ แกงปลาไหล ไช้พะไล้ ทมมจีบ
 ทมมโจ ทมมโก้งโก้ง ทมมลอกของ ทมมฝอยทอง ทมมตรวจ
 ทมมตรวจ ทมมกล้วยทอดมัน
 อายเทง... พี่ของหวานไม่ชมย ชมแต่ขาว ชายจานเท่าไค้เอง
 อีหญ่แหง... ชวาราคแกงจาน 4 บาทคะ ชวาเปล่าจาน 2 บาท ถ้าใส่ไช้
 จาน 6 บาท

- อายเทิง... ๓ ไช้ที่ ชาวน้อง เอาเทวโค
 อีทญูแห่ง... กี่ 2 บาท แหละคะ
 อายเทิง... ออ... ถูกจังเลย
 อีทญูแห่ง... แลวคุณตมมาแลวเหอะคะ
 อายเทิง... หมาย ไช้คิย ไช้พิ่มไม้ไค้
 อีทญูแห่ง... พันปรีอคะ คิมไม้ไค้
 อายเทิง... ฮี้ กั้วพอม
 อีทญูแห่ง... ออ... ไช้อูบาทักคั้วพอ
 อายเทิง... น้องนอกจากคชชายแลวเคยมีอาชีฟไทร
 อีทญูแห่ง... ท่านาคะ
 อายเทิง... ท่านาคำ หรือท่านาหวาน
 อีทญูแห่ง... ท่านาคำคะ
 อายเทิง... น้องเคยคำเหอน้อง
 อีทญูแห่ง... เคยคำคะ
 อายเทิง... ที่กูรูปลักษณะของน้องวาน้องเคยคำ สาวาน้องนาเป็นลูกกำนัน
 อีทญูแห่ง... พูหรือ
 อายเทิง... จำไค้คัมคล้ายคัมคลา
 อีทญูแห่ง... ไช้คะ เป็นลูกกำนันเดิม
 อายเทิง... กำนันเดิมสมัยก่อนใหญ่จัง
 อีทญูแห่ง... คะ พอเป็นคนใหญ่และกว้างขวางในสังคมมาก
 อายเทิง... กำนันน้องกะ เคยใหญ่ และกว้างขวางมากอน
 อีทญูแห่ง... พี่เทิง ทั่วอย่าพูดมา ๆ
 อายเทิง... ไม่ใช่พี่ว่า คันกำนันพอของน้องเป็นคนใหญ่ คนคมมาก น้องแห่งกะ
 อีทญูแห่ง... ของรู้จักกับคนมาก ที่จึงว่าของเคยใหญ่มากอน
 อีทญูแห่ง... พี่เทิงไปอี้อานอื่น ฉานไม่ชาย

5. ฟังไม่ได้ศัพท์จับมากระเดียด

กลวิธีสร้างบทกลกแบบนี้เป็น ฟังไม่ได้ความแจ่มชัดแล้วเอาไปพูดต่อ หรือทำผิด ๆ พลาก ๆ ซึ่งอาจจะไปคนละทิศละทาง เช่น

কথাเพชร... ชีน้ำอ้อย มีเรื่องอะไรวะ คุณน้ำซึกเหมือนกระดาก
 น้ำอ้อย... พระอาญาไม่พนเกลลา... อา.. อา.. อา
 কথাเพชร... อา.. อา อยู่โต กลัวอะไรวะบอกมา
 น้ำอ้อย... พระธิดาขอเพชรมีทองเพคะ
 কথাเพชร... เออมีทอง ลูกขอเพชรไทองมาจากไหนวะ
 น้ำอ้อย... พระธิดาขอเพชรมีตัวเพคะ
 কথাเพชร... เออดี ปลุกถั่ว ผักสิ้นหรือผักยาววะ
 น้ำอ้อย... ตายจริง หนูหนักเหลือเกิน บัดนี้พระธิดาขอเพชรหนีตามผู้ชายไปแล้ว
 কথাเพชร... เออดี นำถว้ยขามไปขาย ขอเพชรลูกพอเก่งมาก
 น้ำอ้อย... ไม่ใช่ขายขาม หนีตามผู้ชายไปแล้ว
 কথাเพชร... อะไรวะ พูดคัง ๆ หนอย
 น้ำอ้อย... พระธิดาขอเพชรมีตัว มีทองสามเกียนแล้ว ตัวหายหนีตามตัวไปแล้ว
 (บทหนึ่งตะลุงเรื่องมุกแค้นมหัศจรรย์ หน้า 33)

6. คุยโวโอ้อวด

กลวิธีสร้างบทกลกแบบนี้เป็น สร้างให้ตัวละครพูดคุยโวโอ้อวดเกินความเป็นจริง มักจะเป็นคำพูดของยอดทอง ซึ่งผู้ฟังมีพื้นฐานอยู่แล้วว่าเป็นคนชมคุยโว ทั้ง ๆ ที่ความเป็นจริงตรงกันข้าม เราพบบทกลกแบบนี้มากแห่ง เช่น

ขวัญเมือง... สวัสดิศรัับ ผมขวัญเมืองเรื่องยศอยู่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ยินดีต้อนรับ
 ราชิต... เราชื่อราชิต แห่งเมืองพัชรนคร
 ยอดทอง... ฉันทชื่อยอดทอง ฟังชื่อก็บอกบงถึงคุณภาพ
 สีแก้ว... ผมชื่อสีแก้ว

ยอดทอง... บอกเขาคิวว่าเป็นอนิมิตาเศรษฐี มีเงินหลายพันล้าน
 สีแก้ว... หัวล้านก็ไม่เกี่ยวกับแม่ใคร
 (บทหนึ่งตะลุงเรื่องบุกแคมหัตถ์จรรยา หน้า 25)

อนุรุต... สีแก้ว ยอดทอง พหารของพระเจ้ากรุงทมิฬตายหมดแล้ว
 ยอดทอง... รู้ดีกว่าไม่คอยมีแรง ซาซางซวากั๊ววมหมักคอนตอสู๊กับยักษ
 สีแก้ว... ทอสู๊ หรืออิงทินกันแน
 ยอดทอง... อิงเอาเซิง ปฏิบัติตามหลักตำราพิชัยสงคราม
 (บทหนึ่งตะลุงเรื่องอนุรุต หน้า 57)

รวยริน... กำลังคุยอะไรกันคะจอม
 จอม... เรื่องดีพิเพเทระและครับ
 รวยริน... แปลกนะคะ คุณทุกคนทาคายิมแยมแจมใส พิทองกำลังยิ้มน้อยยิ้มใหญ่
 มีเรื่องอะไรถูกใจหรือคะ
 ยอดทอง... มีเรื่องคับ
 สีแก้ว... อายทองคับเจ้า มันด่ารู้ไหรแล้วไม่ไต่บอกเพื่อน ออกแตกตาย
 รวยริน... เรื่องอะไรคะพิทอง
 ยอดทอง... เรื่องซุกขอปลาครับ
 รวยริน... ความธรรมดาซุกขอปจะตองเห็นคเห็นอนิมิไซร์ ทำไมตองยิ้มน้อย
 ยิ้มใหญ่
 ยอดทอง... กำลังฝันหวานว่า บอทีเราซุกเป็นม่อที่ถูกหลักวิชาการ อยู่ใกล้
 ลำซาร สึงนำถายเทได้ค้ เราจะเลี้ยงแคปลาสดค้อย่างเดียว และ
 เลี้ยงเป็นจำนวนมากเสียค้วย นำไปขายครึ่งหนึ่ง ๆ ก็จะได้เป็น
 ทองอย่างมหากศาล หรืออาจเป็นทองแท้ก็เป็นได้ เพราะทองซม
 อยู่กับคนซื่อทอง
 (บทหนึ่งตะลุงเรื่องบุญนำกรรมพา หน้า 54-55)

- จคม... ใครทำอะไรคุณครู
- ครูจุม... คุณเริ่งฤทธิ์ไลซาฉัน
- จคม... อายฉันร้าย
- ยอกทอง... คุณครูไม่ทองตกใจ ไปรพมาอยู่ในอ้อมแขนของยอกทอง สองแขน
อันกำยำสามารถปกป้องคุณครูไว้ได้อย่างปลอดภัย
- สีแก้ว... เอาเขาเลาแล้วนั้น เรื่องโทเรื่องโมไม่มาอายทอง แล้วมีงู
แหละนินทอง
- ยอกทอง... คอยกู่แล้วกัน เก่งจริง ๆ เขามาแทงกันเหย แทงกันคนทาบปลวก
ยังไค
- เริ่งฤทธิ์... (เข้ามา) อายจคม ไม่ใช่การของมีงู มีงูคอยออกไป ไม่คอยตาย
- ยอกทอง... (ถอยไปยืนหลังสีแก้ว) กูไม่ไคเลน ตายกับตายลูกเหี้ยว
- จคม... คุณเริ่งฤทธิ์ครับ อย่าทำร้ายครูจุมเลยครับ เขาสร้างแต่ คุณงาม
ความดี ช่วยพัฒนาตำบลของเราให้เจริญก้าวหน้าไปมาก
- เริ่งฤทธิ์... ไม่ทองพูด กูตั้งใจจะทำอะไรแล้ว อายว่าแหม้ง แม่พญาจักรราชก็
ไม่สามารถฆาขวางกูไค
- สีแก้ว... คุณเริ่งฤทธิ์ชักจะโอเวอร์ไปแล้ว พวกเราขมเป็นฝ่ายแพทลอณา
วันนี้ขอสู้ตาย
- ยอกทอง... บาวแกวเขาจริงแล้ว ฉันเองบาวแกว คุณเริ่งฤทธิ์ครับ กูจักฉัน
นอยไปเสียแล้ว กูโหมว่าฉันคือใคร
- เริ่งฤทธิ์... มีงูยั่วกูรี (ทนายายอกทอง) นี่ยั่วตีนัก
- ยอกทอง... เก่งจริงซักทีกอนดิ
- เริ่งฤทธิ์... กิไค (ทนายอีกที)
- ยอกทอง... ซักทีกอนดิ
- เริ่งฤทธิ์... (ทนายอีก)
- ยอกทอง... (ตมดรองไห) ฮือ... ฮือ... ไม่น่าใจเป็นนักกีฬาเลย เขาขม
แล้วยังตีเข้าเหลย ฮือ... ฮือ...

- สีแก้ว... หรือลา... นองทอง
 ยอดทอง... อายเวียงฤทธิมันต้องตายกับกูแน่ ๆ
 (บทหนึ่งตะลุงเรื่องบุญนำกรรมพา หน้า 45-46)
- ยอดทอง... ช่วยแม่เหอช่วย ช่วยลูกควย ลูกตายแล้ว
 สีแก้ว... ใครคลานอยู่ตรงนั้น
 ยอดทอง... ออย่าทำพอ ออย่าทำพอ ออย่าทำ
 สีแก้ว... กูว่าใคร อายนองทองเอง แล้วมานั่งมึงไปไหนเสียละ
 ยอดทอง... อขาวแถวฉันทกระโคทช่วยเพื่อนในกองไฟ ไฟไหม้มานั่งหมก แคนฉัน
 กับความภูมิใจที่ใครแสดงความสามารถ
 สีแก้ว... อายนองทอง ไม่ตองโกหก นี้นั่งใคร คิคอยูข้างสนามขี้เยี่ยว
 ยอดทอง... ของฉันเอง ขยคุณบ่าวแก้ว ซาคไปมากแต่ข้างเดอะ เออปิศราง
 พระธรรมไวคอน
 สีแก้ว... พันหรือที่คาบวมหมก
 ยอดทอง... ประชิตกันถึงตัว ฉันทหนึ่งซาศักไม่น้อยกว่าสิบ ฉันทแหงกริชหมหลังไป
 หลายคน
 สีแก้ว... แล้วกริชหมึงก็โถม
 ยอดทอง... โถมเคียว
 สีแก้ว... นี้นักกริชใคร
 ยอดทอง... ของฉันเอง
 สีแก้ว... ตกอยู่ใกล้กับมานั่ง มึงแลดิกริชยังอยู่ในฝักเหลย
 ยอดทอง... อาวูชคูกาย ขยไม่สูญหายไปไหนโดยง่าย
 สีแก้ว... เลิกอวคคิต กูเบือฮัง ว่าแต่เราจะทำอย่างไรต่อไป
 ยอดทอง... บุกไปทำลายซาศักให้ถึงรัง ซาแกแคน
 สีแก้ว... ซากอน ซากอน นานออยขยแพไฟ เราช่วยกันตามหาหมอพรกอน
 ยอดทอง... เรื่องนั้นมันแน่นอนอยู่แล้ว เพราะชีวิตของเธอคือชีวิตของฉัน
 สีแก้ว... กูซักรอนฝ่าตีนขึ้นมาเล่า ไปกันดีกว่า

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องนักกรั๊กกรบ หน้า 18-19)

(นายยกทองพบกับนายเท่ง)

ยกทอง... นี่มีคนจริงที่เขาชื่อว่าอายเท่งเป็นคนคังมานาน กูอยากพบเหลือเกิน

เท่ง... นี่อะ กูนี้แหละอายเท่ง ไช้ ฮะ

ยกทอง... ไม่ กูอยากพิสูจน์ว่ามีจริงขนาดไหน

เท่ง... ฮอ... ไค (คมยกทองอย่างแรง 1 ที)

ยกทอง... (เงือกกรีซ) เก่งจริง คมอีกสิ

เท่ง... (คมอีก 1 ที) คึงค่อให้คว่าหนา กระทั่งลงบนท้ายทอย

ยกทอง... (ร้องไห้) ไคแล้วแหละ กูโซ่อยู่ คนไหนไม่มีน้ำใจนักกีฬาเลย

เพื่อนผมแล้วถนัดอีก มึงอย่าลืมนะนักเลงอย่างกู มึงอย่าเผลออะ

เผลอกูสักแหวงเลย สากอน เพื่อนเหอ

(ยกทองกลับไปหาสี่แกวและโมกข์สี่แกว)

ยกทอง... บาวแกว บาวแกว มึงใจเบาเกินมาเสียแล้ว อายเท่งคนคังที่ว่า

กูแทงคังไว้เสียแล้ว ถ้ามึงอยู่กับ มึงจะไคภาควมใจ ว่าวันนี้

น้องทองมันชาติคู่คนจริง

สี่แกว... นิ่งเสียตะ เมื่อกูนั่งแลอยู่กันเหลา หวางใหม่มึงไคแหวง เมื่อกูเห็น

ชายบุญญาที่มาคินอยู่ตั้งแรกกูนั้นหมกยังคิคลูกรังอยู่เลย

ยกทอง... แลวกะนั่งเสียตะ มึงอย่าไปแหวงกับใครนะ

สี่แกว... มึงถูกฉิมกั๊

ยกทอง... ที่กูฉิมทัน สามสิบเหลือ ๆ

สี่แกว... ที่ฉิมไม่ทันละ

ยกทอง... กะนั่งเสียตะ

(คู่มือการสอนวิชาชีพวิชาหนังตะลุง 2 หน้า 11)

(นางเอก ยอกทอง สีแก้ว หนีภัยออกจากเมือง เพราะถูกยักษ์รุกราน ขณะทาง
หยุดพักนอน สีแก้วกับยอกทอง เป็นคนเฝ้าอยู่ใกล้ ๆ)

ยอกทอง... บ่าวแก้ว การที่จะให้เจ้าฟ้าหญิงกลับคืนสู่วังงายนิคเดียว

สีแก้ว... ทำหรือนองทอง แหมกุสงสารฟ้าหญิงเหลือเกิน ทองทรงลำบาก
พระวรกาย ถ้าเป็นชายพอยังไหว นี่เป็นหญิงไม่รู้จะไปไหน ไม่มี
จุดหมายปลายทาง ไม่รู้ไปไหน บานนา บานป่า บานลุง จาไม่รู้วา
จะไปตรงไหน นองทองเฮอ ถ้ามีช่วยได้ให้รับช่วย

ยอกทอง... งายนิคเดียว เรื่องซึ่งมึงไม่รู้ไม่ขาวแก้ว ที่พวกยักษ์มันบุกเมืองเรา
มันต้องการฟ้าหญิงมันประกาศอยู่แล้วว่ามันต้องการสาวพระมหาจริย์
ถ้าฟ้าหญิงหมดสาว พวกยักษ์คงยกทัพกลับแน่นอน

สีแก้ว... ทำหรืออะ เมื่อฟ้าหญิงอยู่แบบนี้

ยอกทอง... กะเรามีแฟนเสียแหละ

สีแก้ว... ใครที่จะมาเป็นแฟนฟ้าหญิง

ฟ้าหญิง... จะมีที่ไหน คิคุชิยอกทอง

ยอกทอง... เรื่องนี้ถ้าจะพูดวากก็ยาก ถ้าพูดวางยง่าย ๆ ถ้าพูดตามส่วนงาย
งายนิคเดียว

สีแก้ว... ใครที่จะมาเป็นแฟนฟ้าหญิงได้

ยอกทอง... ผู้ชายคนนั้นนะหรือ ถ้าแลไปไหนก็ไม่เห็น เห็นแล้วถ้าไม่ทีเคราะห์
ก็ไม่พบ เหมือนกับที่เค็ก ๆ มันพูดเล่นกัน อยู่แค่หัวศอกอ้อมอกใคร ๆ

อยู่ตรงไหน ๆ ใครอ้อมอก

สีแก้ว... เอะ... เอา แคเขาเอาแล้วกู คินสันเขาเอาแล้ว คินนี่ถ้าสันสัน

ไม่รู้จะนิยมใครเอา

ยอกทอง... เมื่อวันมา สัญญากันแล้วไซ้เหอ ว่าบ่าวแก้วอย่าชังกู

สีแก้ว... กูไม่ชังกับเพื่อน แต่เพื่อนอยู่ทุกข์ชังกับคินกูเขา

ยอกทอง... มึงนิยมจริงมันแหละ

สีแก้ว... กูไม่ชอบนิยมหกกับเพื่อน

- ยอดทอง... คนหญิงเรา เมื่อเป็นสาวขึ้นแล้ว แมงไม้โตไม้ค่อมก็หมกค่า ผู้หญิง
 ไม้ตัวเหมือนวัวไม้เขา เหมือนแหวนไม้หัว เหมือนไม้ไม้หนาม
 สีแก้ว... อายนันท์ถูกเหมือนกัน
 ฟ้าหญิง... จะมีที่ไหนจะ
 ยอดทอง... แลเอาแหละ ไม่ต้องเลือกคนหลอ ๆ ไม่ใช่คนเที่ยวแทนกันรำกึ
 เลือกเอาที่มีมือหนา ๆ ทำงานซบ ๆ ถึงแก่ไปสักทีก็ กะไม่หรือ
 การหาตัวต้องเลือกที่ตัวรักเรา ผู้ชายไม่หลอรักหญิงรูปสวย มันรัก
 นึกแรง กัดมันไฉนก็กัดเสียเลย เห็นไหมพวกที่ไม่เข้าถึงแก่นของ
 ความรักมันก็จะหยารางก็เมื่อย ๆ
 สีแก้ว... สำหรับนิสัยของน้องทอง บ่าวแก้วอ่านตลอดแล้ว
 ยอดทอง... งั้นแหละ ถูกกลัวมึงคนเดียวเท่านั้นแหละ
 สีแก้ว... กับอายเสียพรากมึงกลัวไม่
 ยอดทอง... ฮอ... อายนันท์คนหนึ่งกัน
 สีแก้ว... กับหมอวี มึงกลัวไม่
 ยอดทอง... ฮอ... อายนันท์กลัวเหมือนกัน
 สีแก้ว... กะมึงกลัวทั้งเพคนั้น
 ยอดทอง... แต่เพื่อนเขาไม่เหมือนมึง เขาอยูบ้านเขา พอตีพอร้ายกับกูเขาไม่
 ทำ แต่มึงเหมือนเงาตามตัว คันกุกก็กะเคยมีตัวอย่างมาแล้ว
 สีแก้ว... ฮา... ฮา... พุกไปพุกมา กะหลงกันเท่านั้นเดี๋ย แม่เอ๋ย พุกไป
 พุกมาเหมือนช่วยควายเสียชอบ กูขอสรุปเสียเลยว่าเป็นเรื่อง
 เทวศก แล้วกะหมาไม่เกี่ยว
 ยอดทอง... งั้นถูกหลงเท่านั้น

(คู่มือการสอนวิชาพีชคณิตระดับชั้น 2 หน้า 9-11)

หนู... ค่ะแล้ว คอองการ เบ็คเหมีย เหมาหมคทั้งเซ่ง ชายเท้าโค
 จันจ... ถก ๆ ฮา เบ็คทั้งหมคหาสิบตัว ชายรอยเคียว กันเองฮา
 หนูเห็นว่า ลูกเบ็คตัวเหมียตัวละ 2 บาท ชายถูกมาก จึงซื้อไว้ทั้งหมค แต่พอเลี้ยง
 มาโค 2 เดือน ปรากฏว่าเป็นตัวผู้ทั้งหมค จึงคิดโคทีหลังว่าที่จันจบอกวาเบ็คเหมียหมค คือ
 ชายตัวเหมียหมคแฉวยังเหลือแค่เบ็คตัวผู้เท่านั้น

(คู่มือการสอนวิชาชีววิทยาหนังสือ 2 หน้า 18-19)

(อายโห่ง (เป็นคนชาคหุน ไม่เต็มเต็ง) ปรารภเล้ากับหนูยวว่า นาวาวมันตาย
 เลียแล้ว ไมนาจะตายเลยทั้งพิงสค นาคายของ (ทั้งอวนทั้งสคคั้นนาเลียคาย) หนูยก็ถาม
 ว่า ไชโคคายละ ทั้งพิงสค โห่งคยวาเลือกซัน)

หนูย... แลวนาวาวมิงไมไชหรือ

โห่ง... ไช นาวาว

หนูย... แลวเลือกซันหรือละ นาวาว

โห่ง... กอนตายหมอวัตเลือก แลวบอกวาเลือกซัน

หนูย... อายเหมหรือ เขาเรียกวาคความคั้นโลหิตสูงอายเมรอเทอ

โห่ง... แลวมันไมสูงหรือคั้นซันไปพันนั้น กะเลือกซันนั้นแหละ แลวเลือก

ลنگคายเหมออีกนแหละ

(รายงานการสัมมนาหนังสือ 14 จังหวัดภาคใต้ หน้า 62)

ราตรี... เห่งชา นุยชา บานราตรีถูกเวาหมคแล้ว

เทง... อายนันหตักโคโหครายมาก

หนูย... คองสมัน

ราตรี... เห่งชา นุยชา

หนูย... สองคานัน นุยคานาคาไวไมโค

ราตรี... พอถูกฆาคาย แมถูกมันรุมชมซัน

เทง... ปาพลับถูกชมซัน

ราตรี... ค่ะแมคงตายแน่
 หนูนุญ... เเทง ฐนป้าพลับยังถูกข่มขืนเหลือ กูเข้าใจว่าสาวรุ่น ๆ เเทงนั้นที่
 ถูกข่มขืน ถ้าคนโตถูกแล้วกลัวว่ามันคงเอง ไม่คงข่มขืน
 เเทง... ไม่ใช่ข่มขืนกันนั้น หมายถึงข่มขืนน้ำใจ บังคับ กระทำชำเรา
 (บทหนึ่งตะลุงเรื่องนักรักนักรบ หน้า 31)

สะหม้อ... อ้ายเมือง วันก่อนกูโยสารรถไฟจากสถานีจะนะไปลงสถานี
 หาดใหญ่ พวกจ๊กโกที่หนึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับกู 4 - 5 คน หนึ่งพูดกันว่า
 ถึงหาดใหญ่ หนึ่งจะตีหม้อ อะโหระพมะ หนึ่งตีทุหรือ
 ขวัญเมือง... หรือตีไม้ไค้
 สะหม้อ... หนึ่งจะตีทุหรือ กูไม่ใช่โง่เหมือนหนึ่ง พอถึงสถานีควนจง กูลงเดิน
 เสียแหละ
 ขวัญเมือง... ออ... อ้ายหม้อปัญญาครันตีคว้เดินเลย
 (คู่มือการสอนวิชาชีพวิชาหนึ่งตะลุง 1 หน้า 53)

หนูนุญ... ค่ายเพ จาน่าเสียค่าย เรื่องส่วยไม้ทนครุฐษา นิ้วเรียวเหมือน
 เทียนช้วน แขนอ่อนยาวเหมือนงวงช้าง เอวก็วเหมือนแมคง
 คาค่าเหมือนตาวัว ผมแกยาวสสวย เวลาสยายสลายผมไม้ที่แล
 ไทร หูแกยาวเหมือนคอกกุกหลาย หันแกขาวเหมือนไข่มุก แกม
 แดงเหมือนมะม่วงพิมเสน ใบหนาสสวย เเทงเหอใบหนารูปนี้เขา
 เรียกใบหนารูปกอ
 เเทง... อายนุญกูฟังเพลิน ไม่นึกว่าหนึ่งเมรอพันนั้น ส่วยหรือหน้าเหมือน
 รูปกอ
 หนูนุญ... หรือไมสสวย กูถาหาเมีย กูเลือกเอาหนารูปนี้
 เเทง... ไหนรูปพันหรือ
 หนูนุญ... ใบหนารูปยาว ๆ

เพง... ออทั่นนั้นเขาเรียกหนารูปไซ
 หนูนุย... ไซแหละ

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องบุญนำกรรมพา หน้า 40)

มะคัน... ยินดีคอนรับแม่คนสวย
 มะคุม... มะคันอย่าเอาเปรียบ แม่คนนี้เป็นของข้าแต่ญเดียว ชื่ออะไรจะ
 คนสวย
 ศุฉิพร... ศุฉิพรจะ
 มะคัน... ศุฉิพร ชื่อเพราะจริง ๆ มะคัน ศุฉิพรคู่กันเหมือนใบทองกึ่งหยก
 หนูนุย... ยักษนี้โง่จัง พุคกฉึก เขาว่าโคนหยกปลายทอง
 เพง... คุณนุยโง่กว่ายักษเเล เขาว่าคอกทองผลหยก
 ศุฉิพร... ไม่ทราบว้าใครโง่กว่าใคร เห่งจัดการตามแผน
 หนูนุย... นองศุฉิพรวางแผนมอຍ ๆ ไม่คักแล้วแผนจะยับเยินหมด ยักษตัวใหญ่
 กวาชาง กลัวแผนนองศุฉิพรจะทานทานไม่ไหว

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องค้อคำสาป หน้า 3)

สาลินี... พุคอะไรกัน บอณาที่นุย (คิงหุ)
 หนูนุย... เม่า ๆ คัม เม่า ๆ คุณเหงวานองสาลินีรักพระโอรสพลากร
 สาลินี... ก็จริงอย่างทีเหงเขาว่า นองรักพลากรมาก เราเคยเป็นเพื่อนเล่น
 กันมาตั้งแต่เด็ก ๆ
 หนูนุย... (ร้องไห) ฌมเสียวใจกรับ ทีหลังยกยองวานองสาลินีเป็นสาวมริสุทธิ
 ไม่นึกเลยว้าจะ... จะ... จะถูก... มาแต่เด็ก ๆ ขอโทษ
 เริ่มเล่นกับพระโอรสพลากร ตั้งแต่อายุเท่าใด
 สาลินี... ตั้งแต่อายุ 2 ขวบคะ
 หนูนุย... (ร้องไห) นึกตั้งแต่อายุ 2 ขวบ เชื่อแล้วเหงเหอทีคุณพุคเป็น
 ความจริง (ร้องไห)
 สาลินี... ที่นุยร้องไหทำไม

หนูนุ้ย... เสียหายครับ ถูกนั้นมาตั้งแต่อายุยังน้อย
 สาลินี... หนูนุ้ยเข้าใจผิดเสียแล้ว ไม่ใช่หมายความว่าอย่างนั้น
 หนูนุ้ย... หมายความว่า
 สาลินี... หมายความว่า เราเล่นกันตามประสาเด็ก ๆ
 หนูนุ้ย... (ร้องไห้) ไซ้ ไซ้ เข้าใจถูกแล้ว
 สาลินี... ไปกันใหญ่ เล่นกันตามประสาเด็ก ๆ เช่นเล่นชายของ บันบัว
 บันควาย เล่นซ่อนหา เล่นปิกนิกที่หม้อ
 หนูนุ้ย... ถึงปิกนิกก็คิดว่าไม่เหมาะไม่ควร สำหรับเด็ก ๆ
 สาลินี... เป่าสากให้ควายฟัง ทูตยากจริง ออกเดินทาง
 (บทหนึ่งตะลุงเรื่องพระยพราหมณ์ของปวงชน หน้า 5 - 6)

สาลินี... ผลการตรวจคน เป็นอย่างไร จาคง
 จาคง... ลูกสมุนมันพากันหลบหนีไปหมด มีทางใดก็ยากแก่การติดตาม
 สาลินี... อย่างอันไหนอะไรบางจาแมน
 จาแมน... พบกะหรที่อยู่ห้องใดก็คนจำนวนหนึ่ง
 หนูนุ้ย... พวกนี้คงมีงานเลี้ยง จึงทิ้งแกงกะหรี่เอาไว้
 เทง... คุณนุ้ย กะหรี่ไม่หมายถึงแกง
 หนูนุ้ย... หมายถึงอะไร
 เทง... หมายถึงหญิงชายหม้อ
 หนูนุ้ย... ถ้าเช่นนั้น แม่ผมกะเป็นหญิงกะหรี่
 เทง... คุณนุ้ยรู้อย่างไร
 หนูนุ้ย... เมื่อแม่ผมชายหม้อทุกคนก็คลาด ชายหม้อกิน
 (บทหนึ่งตะลุงเรื่องพระยพราหมณ์ของปวงชน หน้า 17 - 18)

ปาริชาติ... นิทานอะไรไม่รู้ พี่เท่งเล่าวันหนึ่งฟังไม่รู้เรื่องเลย
 หนูนุ้ย... คุณเท่งเล่าเรื่องอะไรครับ
 เท่ง... เรื่องเจ้าหญิงจอมทรนง
 หนูนุ้ย... ไทเน่เรื่องเป็นมาอย่างไร ฟังแล้วจับต้นชนปลายไม่ได้
 เท่ง... คุณนุ้ยเป็นคนปัญญาอ่อน
 หนูนุ้ย... ไม่ใช่ปัญญาอ่อน หัวผมมันทึบ ตอนแม่ท้องผม แม่ฝันว่ากลืนครก
 คำขาว
 เท่ง... แม่คุณนุ้ย เมื่อไม่ครบสิบ
 หนูนุ้ย... ชอบคุณที่คุณเท่งขอแม่ผม เล่าเรื่องต่อไปดีกว่า
 เท่ง... เจ้าหญิงในนิทานชื่อมยุรา ทรงพระสิริโฉมงดงาม เจ้าหญิงถูก
 พระบิดามังคัมไพเตงงานกับเจ้าชายชรา เจ้าหญิงไม่ยินยอมถูก
 พระบิดากวี
 หนูนุ้ย... ออ ผมก็ออกแล้ว เจ้าหญิงต้องการแต่งงานกับชายขนาด
 เท่ง... ไซ้ พ่อผมเล่าถึงตอนนี้ ฟ้าหญิงปาริชาติรับสั่งให้หยุดเล่าแล้ว
 ทรงกันแสง นำพระเนตรไหลลงอาบพระปราง
 หนูนุ้ย... มะปราง พระปราง พระปรางหมายถึงอะไรคุณเท่ง
 เท่ง... ตะโปก
 หนูนุ้ย... น้ำตาไหลอาบตะโปก ชักส่งสัย
 เท่ง... ผมก็ชักส่งสัย ทุก ๆ เจ้า ฟ้าหญิงปาริชาติเสด็จมอุทยานราเวียง
 เหมือนนอนอวยยามเช้า แคว้นนี้คู่เหงาหอย
 หนูนุ้ย... หมายความว่าหอยเป็นเหา
 เท่ง... ไม่ใช่ หมายถึงมีกิริยาอาการ เชื่องซึมฉืดปกติ

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องรักในเรือนทาส หน้า 7 - 8)

ผู้ใหญ่ทูน... ทานแขกผู้มีเกียรติทั้ง 3 ท้องการอะไรบ้างไม่ทราบ โปรดใช้
 ไถ่เลย
 ยอดทอง... หมอใหญ่ ๆ สวย ๆ มีไหม
 ผู้ใหญ่ทูน... มีครับคุณทวน ท้องการหมอกินหรือหมออะลูมิเนียม
 ยอดทอง... หมอที่เขาใช้ ๆ ก็มีบ้างหรือเปล่า
 ผู้ใหญ่ทูน... หมอที่เขาใช้แล้วก็มี
 ยอดทอง... ฉันชอบหมอใหญ่ ๆ
 ผู้ใหญ่ทูน... ถ้าหมอใหญ่เขาขายลูก 5 บาท
 ยอดทอง... ถูกจริง เป็นโรคกระมัง
 ผู้ใหญ่ทูน... หมอขานผมไม่เป็นโรคอย่างคึกปากแหง
 สีแก้ว... ไปกันใหญ่ มันพูดกันคนละเรื่อง ขอโทษคุณเป็นผู้ใหญ่เมื่อใดครับ
 ผู้ใหญ่ทูน... เป็นตั้งแต่แรกเกิด

(บทหนึ่งจะดูเรื่องสามแผ่นดิน หน้า 12 - 13)

ขวัญเมือง... ขอภัยโทษ ใครขอลองภูมิปัญญาเป็นการทดสอบเป็นประเดิมแรก
 เพียงปัญญาหางาย ๆ ก่อน
 ยอดทอง... เชิญเลย พรหมที่จะทอมอยู่แล้ว
 สีแก้ว... นี้เรียกว่าคนปากมากกว่าใจ ปากเกินสมอง ท้องตายเพราะ
 ไอ้อวก ตายเพราะรายโม
 ขวัญเมือง... ใครจะเป็นคนทอมก่อน
 ยอดทอง... ฉันเอง ฉันเอง ัญญาหาคัน ๆ ไม่ต้องให้ถึงน้องราชิต
 ขวัญเมือง... ัญญาที่หนึ่ง "สองขาแม่แหยะ เอามือเข้าไปแหยะ ออกเป็น
 อีตัวะ"
 ยอดทอง... กลวย กลวย การร่วมประเวณีไซ้ไม่
 ขวัญเมือง... ไม่ใช่ คุณสีแก้ว
 สีแก้ว... "สองขาแม่แหยะ เอาไซ้เข้าไปแหยะ ออกเป็นอีตัวะ" ไ้แก่
 "ขนมมา" สองขาแม่แหยะ คือพิมพ์ขนม เวลาบรรจุมั่งทอง

- อ้าซ่าของพิมพ์ออก เพื่อให้มีสีสวยงามรสชาติอร่อยของผสมไข่เบ้ค
 ออกเป็นอ้ควะ อ้ควะคือมา รวมแล้วหมายถึงขนมมา
 ชวัญเมือง... เก่งมาก เก่งมาก ถูกต้องให้เหตุให้ผลอย่างละเอียดละออ
 ยอดทอง... คนหัวล้านเก่งทุกคน ฉันชอบแกตัว
 ชวัญเมือง... บัญหาข้อที่สอง "หัวเนื้อแยงเข้าไปในรูเนื้อ น้ำไหลเพื่อ สบายออก
 สบายใจ"
 ยอดทอง... ที่นี้ไม่มีคน ไ้เก็กการรวมประเวณีของชายหญิง
 ชวัญเมือง... ไม่ใช่ คุณสีแกว
 สีแกว... ไ้เก็กการให้ลูกกินนม
 ชวัญเมือง... ถูกต้อง ไม่ต้องให้เหตุผล เก่งมาก เก่งมาก
 ยอดทอง... คนหัวล้านเก่งทุกคน ชอบแกตัวใหม่
 ชวัญเมือง... พังให้ดี "ทายมน ปากเม้น หญิงไม่ให้เล่น ชายคล่าแต่รู้"
 ยอดทอง... ที่นี้ถูกเค็ดซาค ไปไหนไม่รอด ไ้เก็กอ้วยวะเพศ
 ชวัญเมือง... ไม่ใช่ ไม่ใช่ คุณสีแกว
 สีแกว... ไ้เก็ก
 ชวัญเมือง... ถูกต้อง ถูกต้อง
 ยอดทอง... เออจริง ง่ายนิกเดียว ปากเม้น ผู้หญิงไม่นิยมเป่าปี่ ผู้ชายเวลา
 เป่า ต้องเอานิ้วไปปิดเปิดที่รูปี คนหัวล้านเก่งทุกคน
 (บทหนึ่งตะลึงเรื่องบุกแกมหัตถ์จรรย หน้า 25 - 26)

(สมัยที่เจ้าหน้าที่บ้านเมืองสังปราบปรามพวกที่เป็นภัยสังคม เช่น พวกเคยมีอิทธิพล
 อันธพาล หรือเคยของสมกำลัง ประพฤติในทางทุจริต ก็ให้จับในฐานะเป็นภัยสังคม สะหม่อ
 สนนากับชวัญเมือง ดังนี้)

- สะหม่อ... เมืองเหอ... ท่อไปบ้านเมืองเราจะต้องอยู่กันอย่างมีความสุข
 รมเย็น
 ชวัญเมือง... ไ้ซะหม่อ รมเย็นหรือ

- สะหมอ... ไช้ละ... พลโททนาย แม่ทัพภาค 4 แหะ แก่ออกกฎหมายเลยวะ ภาคใต้ 14 จังหวัดเรา ให้อำนาจที่ทหาร ตำรวจ เสือพราน กวาดล้าง คือจับพวก เคยใหญ่ เคยเคิบ เคยเขามาากอน เพราะ แก้อ้าวพวกเคยใหญ่ เคยเคิบ เคยเขานี้ เป็นพวกภัยสังคม ทำให้ สังคมไม่สงบ ถึงแม่ทุกวันนี้จะสงบ แคววแตกอนไม่สงบ เพราะอาย เคยใหญ่ เคยเคิบ เป็นตัวก่อเหตุ เพราะฉะนั้นต้องจัดการจับมาขัง ให้มค ชังล้มเลย
- ขวัญเมือง... (ทำท่าตกใจ) จริงเหอหมอ... จริงเหอ
- สะหมอ... แลวถูกจับกหนึ่งทำไม หั้นแควว อายหะขอ หลานกุกาเมียหั้นซัน
- ขวัญเมือง... เขาแล้ว อยู่ไม่ไหว เพราะนายมันงวน
- ขวัญเมือง... อายยะ... นิบหายหมอเหอถ่าพันนั้น ซอใจหมอเหอที่บอก ถ่าหนึ่ง
- สะหมอ... ไช้อา... โหมหนึ่งเคยใหญ่อยู่มึงเหอเมือง
- ขวัญเมือง... เฮ หมอเหอ... นี้หนึ่งเพื่อนที่จับกุมอนะ กูไม่ทอนบอกโคตยาโง
- สะหมอ... บอหนึ่งคนแรกนั้นแหละ แต่งงานอยู่กับมาลูก 12 แล้ว กูไม่ทอนบอก
- ขวัญเมือง... ใคร เมียกู
- สะหมอ... ไช้เลา... เมียหนึ่งพันหรือลา
- ขวัญเมือง... พันหรือลา... กูบอกไม้คี่ สักเทาสองปานมือ หมอเหอเมียกู
- สะหมอ... ถาถูกจับแล้ว ทายแหละกู ลูกตั้ง 12 กูไปกอนหมอนะ
- ขวัญเมือง... เคียวตาเมือง... กูฟัง ๆ ที่หนึ่งบอก เมียหนึ่งไม่ใช่เคยใหญ่
- ขวัญเมือง... ที่เหลา
- ขวัญเมือง... ออ... แล้วพันหรือเมียกู
- สะหมอ... อายกรณีเมียหนึ่งเขาไม่เรียกว่าเคยใหญ่ เขาเรียกว่า...ใหญ่
- ขวัญเมือง... ออ... หั้นคอกเฮอ อีหว่างไปสาวากู
- สะหมอ... เฮอ... คันดาโคเมรอกาหมันหว่างไปแหล

8. ล้อเลียนบุคคลและสังคม

กลวิธีสร้างบทกลแบบนี้เป็นล้อเลียนบุคคลและสังคม มีทั้งล้อเลียนประวัติความเป็นมาและรูปร่างลักษณะที่ต่างหรือผิดแปลกไปจากคนอื่น (เช่น หนูนุ้ยเป็นลูกวัว หน้าคาคลายวิว เทงซีเห่ ขวัญเมืองหน้าเหมือนม้าน้ำ ยอดทองหน้าเหมือนจระเข้ เป็นต้น) ล้อคนที่เขียนหนังสือไม่เป็น ล้อคนที่ประจบสอพลอ ล้อคนที่รักบุญหลงจนหลง ล้อคนที่ตกใจจนคุมสติไม่ได้ ล้อคนที่เห็นแก่ใจ ล้อคนที่เห็นยวเสียน้อยเอามาก ล้อคนที่มัวอำนาจและคนที่บงการในสังคม ล้อคนที่ลำบากยากจนทำผิดประเพณี ล้อคนที่หลงอำนาจ ล้อนักบวชที่ศีล ล้อสังคมที่ชมหน้าใหญ่ใจโต ล้อคนที่แต่งตัวน่าหัวเราะ (ยักยักบ้า หรือ เคนยักยัก) เป็นต้น

ล้อเลียนความเป็นมาและรูปร่างลักษณะ

หนูนุ้ย... ชาติสวยปากแคงนี่
 สร้อยสมุทร... สิวสกินะฮะ ฉันทูสักขอมคุณที่มาเยี่ยมถึงที่นี้ อยู่ที่ไหมมีทราบคะ
 หนูนุ้ย... แผลงก็พอดิ
 เทง... สวยอายหนูนุ้ยเหอ แม่มนุษย์พอยักยัก บาบ่า สวยนักร่างอายพรคน
 หนูนุ้ย... สวยชาติ หมุกโคงแมคกาคำ
 เทง... มือคั้นอายเทงเหอ มีนิ้วเหมือนกะเทียหนี สวยหนักหนา คนเรานี
 หนูนุ้ย... พอคำ แม่แคง ลูกโหมคงมานักแรงเหมือนกัน
 หนูนุ้ย... วาฏูเลา คาแม่โหคอกแหละกะนั้นฮิ

(หนังสือที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพนายถัน ทองหลอ
 ศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ (หนังตะลุง) หน้า 57)

ปารีชาติ... คุณตาของคุณยายยังไม่บอกชื่อให้ทราบเลย เราจะไคร้จักกัน
 คาหัม... ขอประทานโทษ คั้นเตนเลยสิมไป คาชื่อหัม ยายชื่อมา
 ปารีชาติ... อยู่กันกี่คนจะยาย
 ยายมา... อยู่กัน 2 คน เพคะ

เห่ง... ยายมาเสียดยั้งหวาน
 หนูนุ้ย... คุณเห่งอย่าจับคนแก่
 เห่ง... เมื่อก่อนแกกวานอก ผมไม่ถือ
 ปารีชาติ... ไม่มีลูกบ้างหรือจะ
 คาหับ... มีพะยะคะ มีลูกชายเพียงคนเดียว เขาชื่อทินกร
 เห่ง... ชื่อควยอักษรทอ เหมือนผม เห่งกับทินกร
 ปารีชาติ... เคียวนี้เขาอยู่ที่ไหนจะยาย
 ยายมา... ไม่นาจะกราบทูล พุดถึงทินกรที่ไร อหน้าตาไม่มีไ้ (ร้องไห้)
 หนูนุ้ย... ยายมารองไห้โฮ นาสงสารทำให้ผมคิดถึงแม่
 เห่ง... เอออจริง แม่คุณนุ้ยซึ้ง ออยากน้ำกะมอ ออยากหมูากะมอ บ้าหมูกะมอ
 (บทหนึ่งตะลุงเรื่องรักในเรือนทาส หน้า 27)

อุมรุต... น้องศรีสุภา คงเห็นคเห็น้อยมากละนะ
 ศรีสุภา... ไม่เพคะ ชรรถมชาติช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน ไม่รู้สึกเหนื่อยเลย
 อุมรุต... คิมาก ที่รักชรรถมชาติ หังนุกและสัตว์ไ้ป่าแห่งนี้ชาวเมืองต่างพากัน
 ช่วยอนุรักษันกและสัตว์คุณคอกคนมาก เพราะไม่มีใครทำร้ายมัน ที่ตั้ง
 ใจว่าจะสร้างที่ประทับแห่งนี้ให้ใหญ่โตเพียงพอกับจำนวนผู้คนที่มา
 ท่องเที่ยว
 ศรีสุภา... หมอฉันอยากพักผ่อนที่ไ้ไหนน ๆ หน่อย แม้อยู่นานเท่าไรไม่รู้สึก
 เบื่อเลย ครั้งนี้คุณเหมือนมาชมป่าเป็นครั้งที่ 10 แล้ว ไซ้ไหมเพคะ
 อุมรุต... น้องศรีสุภา ที่จะขอขสนองคอบเต็มที สิ่งใดที่ทำให้เมียรักของไ้
 เป็นสุข ใ้ก็พลอยเป็นสุขควย
 หอม... ฝ่าบาทเพคะ ออยากหังพิเห่ง ก็ที่หนูนุ้ยขับลำนำ ชมนกชมไม้
 จันทร... หมอฉันก็อยากหังควยเพคะ
 ศรีสุภา... หมอฉันอยากหังเช่นกัน พิเห่ง ใ้บุญ ลองขยับหน่อยสิคะ
 อุมรุต... เห่ง นุ้ย เออสิ

เเทง... นองหอมกับนองจันทร์ของรวมเลนควย จึงจะมีรสชาติ
 หนูนุย... โชเเทงเหอ ผมไม่ว่าทำอะไร ถ้ามีผู้หญิงรวมควยเลนซาใจ
 หอม... เอาอย่างนี้ดีกว่า ฉันทเลนซาฟเเทง
 จันทร... แขงกันนะ ฉันทเลนซาฟหนูนุย
 หนูนุย... ยอมตาย เอาคุณเเทงซันกอน
 เเทง... ไหลงคำท้ายควยเสียงแอะ คอยตอคุณนุย

(คำร้อง)

เเทง... "หนูหมีเมนเลนโลกกระโคทวง ควายกระตึงแตกคันทันเขาแมะ"
 หอม... ยอกจรง ๆ
 จันทร... เอาเลยหนูนุย
 หนูนุย... ลงตายควยแมะ
 "โชลงซาฟมีซาฟหลายซาฟหัง เสือตบกวางถูกหลังเสียงคังและ"
 จันทร... คีมาก คีมาก
 เเทง... คุณนุยรอกกลอนหรือว่าพูด ลงตายควยและ
 เเทง (คำร้อง)... "พอนแลเห็นรอยหนูครอยหมี มาทางนี้ฝูงเมนแลนเตาะเตะ"
 หนูนุย... "เห็นงูเหลือมตัวใหญ่อยู่ในมุ้ง นกกระทงร้องเรียกเป็ยกเจาะและ"
 เเทง... "ส่งสาร เนื้อสมันพากันหลง เห็นกระจวงจวนลินกินลูกแซะ"
 หนูนุย... "กูว่าไคกะกูวาไป ไมโชกักหัวแม่ไครตามไฉนแหละ"
 เเทง... "อืหนาคำแม่วัวของไคร เหลา กูมองเขาพอโชเตหายแบนเหม็อนแพะ"
 หนูนุย... ออ คุณเเทง คกแม อายเลว
 เเทง... คุณนุยอย่าโกรธ
 หนูนุย... เอาแม่มาวากัน ไมยอม ไมยอมเค็กซาต
 จันทร... ที่เเทงช้โกง โชไม้ไค
 หอม... หนูนุยช้โกรธ โชไม้ไค
 ศรีสุก... รอกตอไปชีกำลังสนุก

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องอุรุษ หน้า 33 - 34)

ศุภพร... พวกท่านเป็นใครมาจากไหน
 ผู้ใหญ่ทูน... ผู้ชื่อผู้ใหญ่ทูน นี่ขวัญเมือง นันน้องเอี้ยเมี่ยมดม โนน้องอ้ายเมี่ยม
 น้องขวัญเมือง
 ทนุญ... เป็นเขมรอพยพไซไซไหม
 ขวัญเมือง... ไม่ใช่ พวกเราเป็นชาวเมืองไม้ไผ่
 เทง... เมืองอะไร ชื่อเมืองไม้ไผ่
 ศุภพร... ก็เมืองเวพูชเทง อยู่ทางเหนือเมืองกงตาลของเรา พระเจ้าวรวิทย์
 ผู้ครองนคร
 เอี้ย... ไชแลวคะ กำลังเกิดขาวยากหมากแพง
 ทนุญ... แสดงว่าคนยังกินหมากอยู่อีก คงเป็นเมืองค้อยพิชณา
 เทง... ไม่ใช่ เขาหมายความว่าถึงผู้คนออกอยากปากแห้ง
 อาย... ไชแลวคะ ผู้คนออกอยากลมตายกันเป็นจำนวนมาก ที่เหลือตายก็พากัน
 อพยพออกจากเวพูชนคร
 ศุภพร... พวกท่านจะไปอยู่ที่ไหน
 ผู้ใหญ่ทูน... ตั้งใจว่าจะขอเขาไปประกอบอาชีพในกงตาลนคร
 ทนุญ... ยินดีไม่ตอนรับ
 ขวัญเมือง... อายหนาว่าคนนี่ทุคออะไรไม่ค่อยเข้าใจ
 เทง... อายหนามานำว่าคุณนุญว่าเหมือนวัว
 ทนุญ... เขายอผม หนาผมมันคล้ายหนาวัวจริง ๆ

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องคือคำสาป หน้า 31 - 32)

ยอดทอง... นี้คุณเทวคาทนุญ เป็นเทพบุตรแน่นอน
 ทนุญ... เทพบุตรรอยเปอร เซ็นต์
 ยอดทอง... เขายอผู้ชายว่าหล่อเหลาเหมือนเทพบุตร ผมชักไม่แน่ใจ
 ทนุญ... แล้วเทพบุตรทนุญไม่หล่อตรงไหน

- ยอดทอง... คนที่ยืนข้างหลังเป็นเทพบุตรเหมือนกันหรือ
 หนูนุ้ย... ไช้
 ยอดทอง... เทพบุตรนุ่งโจงรง เหมือนแขกมาเลย
 หนูนุ้ย... ซาคิกอนเทวดาเทงเป็นแขก พอเกิดเป็นเทวดา ยังอนุรักษ์มรดกเดิม
 เลยนุ่งโจงรง
 เเทง... คุณเทวดานุ้ย บอกมันควยว่าซาคิกอนไคกับแม่ของยายทอง
 ยอดทอง... เทพบุตรเทงวาระไรวะ
 หนูนุ้ย... เซาวาเซาชอบคุณยอดทอง

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องบุกแกมทัตจรรย หน้า 23)

- สุชาवास... นายทองเห็นแลว่ามีไชหรือ อยู่กลางสระพอกี้ เพื่อพิสูจน์ให้เห็นจริง
 จงลงไปเก็บมาเดี๋ยวนี้
 ยอดทอง... เกินเชื่อ คอกบัวอะไรใหญ่เกือบเท่าคนน้ำ ถ้าเด็กอยู่ในจริงคงจะ
 โทพอไชไค (ไปยื่นกักริมสระเพื่อลงเก็บ) จระเข้ จระเข้ ช่วยควย
 ช่วยควย
 สุชาवास... ในสระนี้ ไม่มีจระเข้ มันมาจากไหน
 ยอดทอง... มีแน่ ไม่ใช่หมาดู
 สีแก้ว... (ไปดู) น้องทองไม่เห็นมี
 ยอดทอง... (ก้มลงชมสระอีก) นี่ไงคุณแก้ว
 สีแก้ว... แะ แะ แะ นันมันเงาคูทองที่อยู่ในน้ำ แะ แะ แะ ฐหรือ
 เปลาว่าไบทมาคุณเหมือนกับจระเข้
 ยอดทอง... ไมคองพูค

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องอุรุท หน้า 12 - 13)

” ลอคนที่เขียนหนังสือไม่เป็น

หนูนุ้ย... ขอ... ขอ... ความกรุณาอย่าฆ่าผม ผมไม่มีความผิด ผมไม่คิด
เฮโรอีน เป็นคนบริสุทธิ์ชาวสะอาด ปลอดภัย

ยอดทอง... นี่อะไร

หนูนุ้ย... ระวังครับ

ยอดทอง... ระวังอะไร

หนูนุ้ย... ระวังอะลูมิเนียมครับ

ยอดทอง... (บทหนา) คอยไม่ตรงคำถาม

หล้า... เรื่องขูดคอกของหาคองยกี้ให้คุณจากทอง ถ้าเห็นขูดคอกถึงมือคุณเจ้า
หลีกทันที พอคอกคุณแจ่มใสเสร็จแล้ว จากทองคุณขึ้นมาทันที

ยอดทอง... คุณจากอายุหล้าไม่คองขูด เรื่องการสอบสวนขูดคอกของหาคองยกี้ให้มัน
จากหล้าเตรียมบันทึกปากคำ

หล้า... เพราะจากทองเขียนหนังสือไม่เป็นเสียแล้ว

(บทหนักตะลุมเรื่องมารชีวิต หน้า 11)

” ลอคนที่ประจำบสพอพล และลอคนที่รักผู้หญิงจนหลง

วรวัน... นุ้ยครับ เเทงครับ แดกก็ไมรอนมันนั่งซักซากันอยู่ทำไม รีบออกเงิน
ทางคึกวา

หนูนุ้ย... แดกก็ไมรอน เเทงทางมา 5 วันแล้ว เเทงก็ไมเเทงน้อย ออกเงิน
ทางคึกวา ตามอายุเเทงไมใจมันเป็นคนออนแอ

เเทง... ไซ่ กูคนออนแอ ให่เสียแข่งนายยกี้ให้อายนุ้ย อายลินหมาหรง
อายนุ้ย กูว่าทางที่คึกควรเอากระดกทรายหาปลาปลิ้น ทรายโค
ที่เเทคนประจำบสพอพล บานเมืองยอมถึงซึ่งความพินาศิมหาย

ทญุญ... อ้ายเท่งมึงว่ากูประจบเจ้านาย ไม่ใช่กูประจบกูแสดงความจริงรัก
รักก็

เท่ง... จงรักภักดี ตะวันเที่ยงตรง แคคกล่าวถึงกลามึงว่าไม่ร้อน เหนียว
5 วันแล้ว มึงว่าไม่เหนียว ว่าอะไรตามกันในเรื่องที่ขอมที่ถูกรับ
เรื่องดี แต่ในสิ่งที่ไม่ควรก็ต้องชัคขวาง นี่ถ้าโอรสรววันให้มึง
กระโศกลงในแม่น้ำระมิง มึงยอมหรือไม่

ทญุญ... กูยอม กูถือว่าเป็นข้าใช้ ใช้ให้ทำอะไรกูยอมทำทั้งนั้น กูตายแทน
เจ้านายโคโสมอ

เท่ง... ยอคนากอญุญ มึงรักษาตระกูลทาสไว้ได้ ทวมึงเป็นทาส ปู่ก็
เป็นทาส พ่อมึงก็เป็นทาส

ทญุญ... ใช้กูใจซื่อว่าเป็นลูกกตัญญู กูว่าดีกว่าลูกเนรคุณ
รววัน... มัวตุงเถียงอะไรกันอยู่ รีบออกเดินทางซาอยากเห็นพระพิทศร
อันเลอโฉมของฟ้าหญิงสิรินยาอย่างแล้ว

ทญุญ... ครับ ครับ ออกเดินทางเลย

เท่ง... กูว่าเคมันช้าไป วิ่งดีกว่าวิ่งเร็ว โบราณว่า ความรักทำให้คนโง่
เพียงแต่ราชทูตมาทูลว่าสิรินยาสวย กลับหลงไหลเสียแล้วถึงกับ
ออกอุบายหลอกพระบิความมาประพาสป่า ถ้าโคเห็นเข้าจริง ๆ
ไม่รู้แบบไหน อาจซำคใจตายเสียก่อนก็ได้ อนิจจาคนเราไม่
เป็นไพร่ เป็นเจ้านาย หนีความโลภ โกรธ หลง ไปไม่พ้น ผู้ชาย
อกสามศอกแพ้วดวงอกเขาหน้าอก รีบครับ ออกเดินทาง

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องสามแผ่นดิน หน้า 4-5)

132 ล้อคนที่ตกใจจนคุมสติไม่ได้

(คำร้องกลบทละครบั้ง)

คราครั้งนั้นวิไชยยันต์สันตะเหือนสะพาน อาสันอากาศแข่งกระซางเหมือนอย่างหอยอย่างหิน
คอกฟ้าโรยไปรยรวงระบักระบิล วิมานอินทรโชนเอนจะเซจนจะทรุด

ชวน้ำทิพย์เปลี่ยนแปร เป็นแม่เข้แม่โขง
 กระเบื้องแยกแตกรอนไม่หยอนไม่หยุค
 สุชาคมาเป็นไซ้เคราะห์ร้ายเคราะห์ห่ม
 สุนันทาญคุดกั้งกุกกั้งกัก
 สัจจิราผานางสมพิศหุคพิศคุย
 เทพบุตรจุกนางฟ้ากุกไม่ทัวไม่ทัน
 ท้ารอยเลหเจโกพวกเทโวเทวัน
 พระอินทร์ไค่ล้านกรูสิคคนรูสิคตัว
 อันกูมีเรก้าทาเทียมตาทิพย์
 โลกเกิดเหตุเพทภัยในคงในคอน

ทองพระโรงเทวคาผาเหล็กผาหุค
 พระอินทร์บุคในคูนน้ำละล่าละลิก
 เยี้ยวรคคุมไบนีพลอยเสียวสิริเสียวสิคสิค
 สุธรรมราชาหักเคินยักแยยกัยัน
 เคินทองพลอยอุยอาพาให้เสียวให้ลัน
 ทนอยพวกมันทำไค่ไม่เกรงไม่กลัว
 ลงโทษมันโหมคคนหคทางหคหัว
 กูมีว่าหลงหิงตะบึงตะบจน
 ถึงไกลลิบเห็นไปจบบไม่สยบสยจน
 เเผยมัญชรตาทิพย์เพงแล้วรีบเล็งรีบแล

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องมุกแถมให้ศักรรย์ หน้า 11-12)

ลอคคนที่เห็นแก่ไค่

โลกมนุษย์สุคโตใหญ่กว้างไพศาล
 ทรพยากรหมคลินกิมูปลา
 มลภาวะเป็นพิษคิคแล้วเศร่า
 ชรรมชาติหาคทรายงามกระการ
 กูรูกูรูกูรูกาชยะแขยง
 คนกัโรสิคชรรมแลงนำใจ
 พวกหลงปริณญาณาสงสาร
 คนที่รวยรวยสนฟารวยมายอ
 เห็นราชคินอนคุดคุดอยู่ในไห
 วิมาลาแมราชิตูกสุบรณ
 หากวาฏไม่ชูช่วยไม่สวายน
 แลวกลับเขาสถานวิมานชัย

เกิดลางผลาญชาพันกันหนักหนา
 ทำลายป่าฝนแลงแห้งกันการ
 เกิดน้ำเนาเกิดสารพิษคิคอาหาร
 ตั้งรวงรานเพื่อการคาคากำไร
 ความเปลี่ยนแปลงเรียกกันว่าน้ามัย
 มีอไครยารสาวไค่เอาให้พอ
 คองวางงานกันเป็นแสนแนนหนักหนอ
 นาหิวรอกคนยากจนย่นไม่คั้น
 คองหายใจไม่คองคองอาสัญ
 เป้ากักกั้มังคัยจับตัวไป
 ลูจจะไค่ไปช่วยแม่คิคแก่ไซ
 เอาสไบจวมขวัญสุนันทา

ควยอำนาจเวทสิทธิ์ประสิทธิ์ประสาท
 ราชพิภพเวทสิทธิ์ประเสริฐ เบิกพาศา
 แล้วซุบสองที่เลี้ยงอยู่เคียงข้าง
 มีแรงฤทธิ์แก่ด ทาลาปัญญา

ซุบนงนาฏขึ้นพลันแก้ปัญหา
 ใหญ่ทจจาเคลื่อนไหวไค้จิงใจจง
 เป็นเพื่อนร่วมเินทางนางราชหงส์
 แล้วแจ้งความจำนงใหลงกิน

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องบุกแถมหัตถ์จรรยา หน้า 12)

ลอคคนที่เห็นิวเสียนอยเอามาก เอาเปรียบคนอื่น (โตกันเป็นกลอนเพลงบอก)

สี่แก้ว : ออ... ออ... ออ. พอคำสุริยาแถมมาพบ มาในงานศพนินาย

ไค้พบเพื่อนชายทักหา	เทงนองไค้ปราศรัย
เทงนองอารีคัมรับ	แถวคณค่านับไหวไป
เทงมีใจสังเหลาขาว	เทงนองสงเซามา
ไทนละนองเทงอยานังม	ไปตักกุกคตมาแถลมเหลา
เทงนองบาวอยาคัด	นองเหอไปจักหา
แม่เพลงหีบพลางทางคลด	ฉวยแถวชคแถลสุรา
กุกคตสองทะนาคคี	แถวกินไม่มีเบือ

เพ็ง : ออ... ออ... ออ. แต่เทงเจางานชัครานชน กูเินหลายหมัคคี

กุกคตสองทะนาคคี	แถวแถกไม่มีเหลื่อ
แถวมึงมาทะงานศพ	ชาติไม่เคยพบแถงเนื้อ
มันกินไม่เบือคนอัยริย	ชาติไม่มีคคีคน
เทงเคยพบแถวหลายงาน	แถววาชาวสารไม่เคยพา
พอคัทหาไม่คาคคี	แถวกินตังสี่หน
ชาติเห็นแต่แถกสมกับอค	ลูกเอาไปหมคคคคกคน
เทงจวนหลายหนไม่เท็จ	แถวอยู่จนเสร์จงาน
ทั้งลูกทั้งเมียของแถว	รวมเขาแล้วที่มันกิน

กว้างงานจะสิ้นแคเกล้าจ้ง
มันเท่าแตงทำเขา
แล้วกอว่าคาญทำเรื่อง

ทกราวเจ็ดดังสาร
ไม่หม่ากินเหล้าเจงาน
ชาติกินให้เบ่ลื่องแกง

สี่แ้ว : ออ... ออ... ออ. ที่จริงน้องเท่งไม่นาวา เพราะเป็นฐานะเจงาน
ไคบริการคนที่มา เท่งน้องไม่นาแหลง
หรือเจงานซี้ซิค พุคแล้วหมันคิตคาชาวแกง
เท่งมาแหลงเรื่องเพื่อนมางาน ไม่เอาสารมาโมนา
ถาแกวจะเอามากไค แควหาไมชาวเป่ลือก
เท่งพุคเลื่อกภูคดี ถาพุคคี่ทำบุญสักร้อยหา

เท่ง : ไทของบาวแก้วไบไท ที่แ้วตั้งใจจะโมนา
แตกก็ยสืบหาไม่เห็นลักกัก แควนพุคลักโก
ยังแต่ไบรอยหลวงพอทวด เทียวถึมาอวคไทยไค
แตว่าไบอื่นหาไม แควไมที่จะจ่ายไท

(วรรณกรรมหนึ่งทะเล่ง หน้า 101 - 102)

ลือเลี่ยนคนที่มีอำนาจและคนที่ยกพร่องในสังคม

"ขอขยับมาจับเอาเมืองยักษะ	สิทธิศักดิ์เคษาอาชญาสิทธิ
มีกำลังเก่งกาจอำนาจฤทธิ์	ใครไม่คิตหาญรอกอประยุทธิ
ไคครองแควนแดนเขตประเศตมาร	ชื่อสถานพายุพิสุค
ไม้มัดศาสนาไคเมแต่พุทท	ถือกันแต่อาวุธทุกหมู่ยักษะ
ออกกฎหมายเด็กชาประภาศิกญ	ใครทำนิคฆาหมคมีโทษหนัก
พวกลักโกลักกวักลัวทศัททกร	ไม่หาญลักเล็กคิตกลัวคิตคูก
ในเรือนจำทำคอกเหมือนขังหมา	ชื่อลูกกรงเทาซาทำควยไผ่ลือสุก
ทั้งร้อยวันทั้งปีไม่มีพุท	ปลุกเป็นวงท่าคูกขังคนคด

พวกกินเหล้าสุบกับยิวและยาจีน
 พวกกินหินกินทรายไม่ละลด
 พวกถนัดกรรมกรรมพาลพาลโง่
 จับมาไต่โคนแม่ให้สมรัก
 ใครรับหนังมาเสนแล้วไม่เลี้ยง
 จับมาตีเสียควยหวายให้ทนายพัก
 ใครแกล้งแถมมาลักเนื้อตามงานผี
 หรือใครเมาทำโมโหชั่วของดิบ
 ใครพอกำทำที่ค่อมชีสาว
 กฎหมายมาตราไว้ให้ชัชชัค

จับมากินน้ำชี้หมาว่ากินสดสด
 จับไปชกขุนสมแถมควยคมคูคัยกัน
 เอาสิ้นพระโคเนโทพิ้งหัก
 ให้คาบหัวกิ้งไหวทับทนายครก
 หรือพูดเสียงคังคังว่าหนังมันไม่หลก
 ให้เยียวไหลชกชกเอาครกทับ
 จับมาแต่นิวชี้เอาไม้คัสบ
 จับมาลั้บพอเสรีจให้เบ็คยัค
 จับมาฉลาวรุกทรายให้หมาเขี้ยวบีคัยค
 คนไหนชัชชัคจับจับมาลงทัณฑ์

(สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ พ.ศ. 2529 เล่ม 7 หน้า 2928)

ล้อคนที่ล้าปากยากจนทำนิลประเพณี

เมื่อวันนั้นวิชัยยันต์ให้วันให้หวาด
 ไทรขนรุ่มกลุ่มจิตคังพิษไฟ
 อาสน์ทันอนแต่แรกกอนเหมือนสำลี
 ไทรขนจิตมิตรสหายหลายประการ
 ให้เรารอนนั่งนอนไม่ใคร่คิด
 คิกอย่างโนนอย่างนี้ก็ไม่ฟัง
 หรือว่าพวกมนุษย์ในโลกโต
 หรือปลุกเร้ายังแต่ฝ่าหาไม่ดู
 หรือท่าเหมืองซังน้ำไวแธจาก
 หรือใครรับโนราณนตายาย
 หรือใครบวชลูกชายแล้วไม่ฉลอง
 หรือใครคิกศุคคองจองทีนา

สะเทือนอาสน์เทวฤทธิสถิตสถิตย์
 เทพไท่ครองตรีภูกอนอยู่นาน
 มาวันนั้นแข่งกระตางอย่างสันชวาน
 แล้วฉวยมานเมียงกระจิกกระจายมัง
 เทวฤทธิรอนกลางข้างหนาข้างหลัง
 ออกมานั่งหน้าหงอทาวเทวาทรงคู
 ฉ้วนมันตายยังแต่เมียรักษาหมู
 หรือฉ้วนอยู่ควยเมียบไม่เบียจาย
 หรือแซกลากอวนนิคคิกคิกคิก
 คิกไม่ให้เงินรากลโนรา
 มันจึงตองรอนถึงกูอยู่เวหา
 คิกคิกวาเซาบางหรืออย่างไร

หรือคนจีนไปไต่กับคนแขก
หรือลูกเขยกับแม่ยายไม่ถูกใจ
แต่กลัวไม่รู้ทำอย่างไรได้
หรือวัดใหม่มีงานसानสาตเศย
หรือคนแขกไม่เข้าซึ่งสุหนัด
หรือใครรับหนังใหม่แข่งกับโนรา
หรือใครลักไก่วัดเขาจับได้
หรือใครพาขาวย่ำปนหม่มจีน
หรือว่าพวกแม่มายรักษาหมู
มันจึงรอนถึงกูอยู่ไม่ได้

ทำแปลกแปลกเข้าสู่หนัดไม่รู้ตัดอะไร
ล่อไต่ใหม่ยายพลัดกายเลย
เพราะว่าเป็นแม่ยายกับลูกเขย
ทานเมินเฉยปล่อยให้ทำแต่พวกลึกลา
ไปอยู่วัดเรียนหนังสือถือลึกลา
หรือปลุกหลากรวมคอไม้กอกัน
ส่งตัวให้อำเภอเขอไม้คัตลิน
ผู้ทักทองขึ้นมันถึงตาย
รักษาแต่ตัวผู้เมียหาไม่
หาซาไม่สองลงคูในชมพูพาน

(หนังตะลุง หน้า 58 - 59)

ลอนักบวชที่ล

ยกโยคีถานีทองแสง
ใครว่ากูมีฐานะดี
วัดไหนถ้าไม่มีแม่ชี
ใส่สะหาคความรูทหนึ่งถูรอบ
ที่วัดกูมีหนังจอเล็ก
ปลุกใจเสื่อป่าตามีคตามัว
สูบฉันทัญชาตะบะกล่าแข็ง
เป็นหมอเสนหวางเลหวางกล
แม่มายฉั้วร้างร้างอยู่นานวัน
อายเขาหัวกูแกคางยาน
นัคหวาขุหลานลุดที่รัก
รขมูวิชาคาตาเลขยันต์

หัวโหลงเทงนักเลงซีเหล่า
เมาเอี้ยเมียเอาเมียเซากูชอบ
อยู่ไม่ถึงปีไม่มีระบอบ
ถูกลขลิกไปชนโกชนวี
หนังฝรั่งหนังเจ๊กเด็กเด็กมันยั่ว
ลงนั่งหลังคร้วเคล้าหัวโกชน
มีแรงขุมชนคนสองสามหน
หลอกคนตมคนเวทมนต์เซียวชาญ
ถ้าโคขบฉันทันทั้งหวน
สมภารวัดคอนขอนอนกลางวัน
ถูกยักษคทาเพชรใจเค็ดกากัน
ศิรันพันแทงเรียวแรงเหมือนควาย

(บทหนังตะลุง เรื่องบุกแกมพัตติจรวย หน้า 3)

✓ จะยกขอลีทษาพระคาบส
 กิจวัตรทุกวันฉันของเมา
 ทำทาลสองของคองนำหวาก
 หังเหลาเถื่อนเซาเซาราวสองกา
 กุศสามคองซอนซอนกอนฉันชาว
 ปลุกกัญชากรอรวัวไควโก
 เมอญี่แลวเมอญี่อยู่ทั้นควย
 บำเพ็ญศีลไม่นานฉานกับยายซี

บำเพ็ญพรตหักกายอยู่ชายเขา
 ทอมกโอมามันแถมกัญชา
 ไวยวนปากของเซงเซาหนึ่งเพลงหวา
 คุงกัญชาพอแรงคูกิให้แคงใน
 เมาแต่เซายันคำเซงไม่ทำไห
 ทอมคนใหญ่โอบคอกปลุกไควหนี
 แมแซนสวยพพกันกับฉันนี่
 เล่นตุ๊กกันแมนกฏไม่มีคัสใคร

(วรรณกรรมหนึ่งทะเล่ง หน้า 88)

✓ กูไม่ชอบฉื่อศีลกูชอบฉีนกัญชา
 ลักววลักควายกุกักโคทุกเวเอน
 กูฉื่อศีลหาอยู่เป็นประจำ
 ปาณาหามชาสัควไ้ทตายลง
 กูทำแรวไปตักสัควบวงยักสัควตัก
 อทินน่านั้นหามพาไปเอง
 กูไม่ลักแต่กูไม่ยากขอ
 รุงชันเตเซากินเหลาพอเมา

ถ้าหาไม่สุรากูกิหาเหลาเถื่อน
 ไกเถื่อนหลังวัคกุกัยพรอญจ
 กูทำควยใจมิโคไหลหลง
 กูกักจงตักโกไปตักเอง
 กูไม่ฉีกเพราะสัควมันแกงเหลง
 เจาของหาไม่เราโคตหนีบเอา
 ของมันตั้งล่อทำพรี่ฉีนเหลา
 หนีบของกัญชาเอามาจุกไฟ

(วรรณกรรมหนึ่งทะเล่ง หน้า 88)

✓ จะชอกลาวคนเวรตาเถนฉุง
 ลูกขึ้นแรกโกฉันฉันเมรีย
 อยู่บานไม่ไครายชะม็ค
 ทุกทุกวันหวั่นมายให้ชวนเซน
 กินชาวเสร์จสมหวังโคคังจิต

คืนหัวรุงชักราวไม่เข้าไท
 กอคให้เมาจิ่งนั่งชวนเซน
 เซาวักวชพระเป็นตาเถน
 ลอนฉันชาวหวั่นเย็นเป็นประจำ
 เรียกคิมยเวร์รับช่วยมีบหย่า

พอเส่นคลายหายเมื่อยหวั่นตกคำ
 เขามาทมิไสดากินฉลากแล้ว
 ทอนคึกคึกนิกขึ้นไค้วยไม้พลัน

เดินมุ่งง่าไปหลังภูเขาคัทวัน
 ไปดูแนวภูเขไม้ไคไทรกข้างหมัน
 ไปแยงชิสักนที่ท้ายวัด

(วรรณกรรมหนังสือ หน้า 88-89)

คิมสุราทินหอมชอมคัมไก
 ชาวบานตามนี้รูจักคักวูก
 เขายานใครไม่เลือกหนาไคทาลัก
 ทำศาลพร้าวทั้งเหล่าไวรชฎ
 คันแคเขาฉวยชวคทองจวงไนเท
 ชกแถวหนึ่งงนุชพุทชวาจา
 ออกจากที่เคิมมาทางวงง
 แล้วหิมเอากัญชาเขามาตั้ง
 ฎกเจ็คคอกแลนไนั้งไซลุย
 แล้วลุกขึ้นร่าวงไค่งเทเหล่า
 ขอตั้งคาทองใสแถมนิกเลง

จะยกหิมสิทธาคาทองใส
 ปลุกศาไลตั้งวัดเทียวหัดลัก
 ใครไม่รูฎทฎกคัทนิก
 แม่ไกพักไนรังเอาทั้งเพ
 กินไม่หยุดคักวันเมหาหันเพ
 เคนไซเขมาหลังภูเขคัทวันลง
 สองสามแถวแกลวกลาเห็นหาวง
 ฉวยหอมวงใสปากกรากกอลุย
 ทองใสนั้งอักคักควันพุงชลุย
 ยานหุดคลุยไมรูท้าวหัวโงงเทง
 นิกวาสาวเขามาร่าทำโงงเจง
 จะยกเพลงหนังสือคุดยให้พุงหลอกคิน

(วรรณกรรมหนังสือ หน้า 88-89)

ลอสั่งคัมที่ชอมหน้าใหญ่ใจโต

จันเตงงานให้สมคักคักกษัตริย์
 รับหนังแคลวนอยมาแสดงในงาน
 สั้งแม่ไซงอยางนอยเจ็คเป็ครอยโหล

สั่งพิมพ์คัมแจกให้ทั่วทุกสถาน
 เพื่อจักการให้ของคเป็นมงคล
 เลียงไซวในงานเมาลอกวานลักหน

คืนหัวนอนตกออกมอกทุกคน
เรื่องปอเรื่องโพเลนไม่อัน
หวยไค่คืนซื่อชายสบายมาน
ผีนกัญชาอัญญาตีให้ลูบฟรี
เมืองมารคองเม็กฆานสมายตัว

เป็นแมงคลวันวิวาหิศาการ
เจ็คคืนเจ็ควันเล่นกันให้สำหราย
เลนไม่นานสามปีจนประชานิหมคัตว
เฮโรอินตัวคีเสพยกันไค่ตัว
ไม่ตองกลัวมารจะเจริญเก็นชาติอื่น

(วรรณกรรมหนังสือสูง หน้า 99)

ใครมาขออังกะวันแต่งงาน
เหล่าใส่เท็งรายให้ทั่วกัน
ใครมาใครคลคนลาวชคเหล่า
ตองจิกเตรียมเหล่าเถอนเพื่อนพอใจ
หังแม่ครัวซื่อตั้งสั่งให้จิก
เตรียมสารเหนียวมัน เสริจเจ็คสอยปาน
ไปซื้อเสียมไว้มังแทงคังทะ
แกงบวคถั่วไหม้สองพันพราว
พราวพอเป็นหนังหมูสิบตุกรด
เอาส้มขามสมก่าย่านำเปรี้ยว

กูจิกการเลี้ยงเหล่าเมาให้ขาวถึงหัว
ควายคมนั้นสิบทะคังหน้าโค
เมาแต่เขาคำคาคทุกหมาคาใหญ่
หาทะใหญ่ไม่หูนันอี่หนูแต่งงาน
ทำใส่หมุยาหมคังคักเปรี้ยวหวาน
วันทำงานท่างวคหนึ่งให้ลวคเป็นราว
นำพิประเกียมเจียวเคียวคังฉาว
ทำสักคราวให้พอเพียงเลี้ยงหมเคียว
ชุกีให้หมคสังจิกคักหัวเหนียว
ลูกคนเคียวกินเินหลมเมาสมรง

(วรรณกรรมหนังสือสูง หน้า 99)

ลอคคนที่แต่งตัวนำหัวเราะ

สติเห็นอดำเขาดำเนาธาร
หังสองเขี้ยวเรียวยาวเทาคอสาก
ส่วนภูหังสองไมคสองคลัด
ควงพระเนตรอสุรีไม่มีเปลือก
ซีโคลคังคังบ้านเป็นยานยาว
ไม่มีเมี่ยมิตรสนิทแนบ

"จะกล่าวยักขปาไลยอยู่ไพรสามท
ศิระมารแข่งกระคางอย่างหลักพิช
สองเปลือกปากมารก็ปลิ้นกินแต่สัตว์
แย้คังวัคทำรังเสียงคังวาว
เวลาเหลือกเห็นแววแก้วตาขาว
ไค่สักเท่าทนายบ้านนายพัน
ไมเคยแถมณฆมมอภิมยชัญ

ยักษ์ป่าโดยผู้พิทักษ์
 รับผิดชอบแดงกายสหายจิต
 โสเสือนวมสวมประดับ เขากับทรง
 ไม่โชฎุไปลักหมาหาไม้ไซ
 ส่วนกุงเกงเลามารทำกับสอแปน
 ส่วนเข็มชัศกเอาจ่าเปรวให้
 เข็มชัศกเกาะแต่ตัวหัวน้ำมี
 เลือกลอยไซงนอยนอยรยประดับ
 เอาหอยเสียบมาหอยรยเบ่งพวง
 ครันคัมเสร์จสำเร็จตั้งใจหมาย
 ถ้าใครซื้อหารอยไม้ทองทอ
 จับตะบองของยักษ์ศึกกาเคช
 ยืนยักษ์กายย้ายตัวหัวโห่งเหง
 หยิมมุงกุงมาใส่ทำกับไซราย
 พิศูฆางอรามงามเครื่องทรง
 ครันคัมเสร์จสำเร็จไม่พักแหล่ง
 แลวเขียนภาพทนายออกทำหนกยักษ์
 ไม่มี (กระ) จกหน้าใหญ่แสนไปบ่อ
 ครันคัมเสร์จสำเร็จราทราย
 ภูเกศณาอายุเกษมแก่เสียด
 รอนประกาศเทวาสุราลัย

สุริย์รุ่งรางมารจะเขากลางคอง
 ไคสมคิคเขยชมสมประสงค
 แต่เสือนวมสวมองค์เย็บกับ(ส)บงสมภาร
 พวกเค้กวักหึงไวที่ชายถาน (สวม)
 หากบลดานทำเชือกเลือกที่ตัก
 ทำกับเกาะห่อโถงงามหลายสี
 เอาผ้าสี (ผ้าละมี) มาประดับทำทับทรวง
 เป็นสิ่งวาสนามานพงาม เหมือนกับลูกหลวง
 ไปเที่ยวทวงหอยคายมาทำสายคล้องคอ
 หยิมตุงกาแขวนท้ายกัญชาพาศคห
 ภูจะพอใจชายผู้อยู่ไม่เอาเอง
 ทำกับทมนันเทศงามเหมาะเหมง
 เป็นนักเลงเจ้าชู้แม่หมูตง
 ภูหาใส่จูไม่มันตักไว้เทียมพง
 เหมือนกับองค์มรินทร์นอนกีนปลาคล็ก
 มารหยิมเอาชอแมตรงมาทำวงจักร
 เอาข่างรักวาคเข้าแลเหมือนทาวฮาย
 ไปโงกคองแลหน้ากุงงามทวาแมวทาย
 สำแดงกายอสุริฤทธิกร
 ยังไม่รูมอดระเอี้ยหันหน้าจอไปโหน
 เขาไปในแดนป่าโศฬาสาร"

(สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ พ.ศ. 2529 เล่ม 7 หน้า 2926)

9. พุทธศอกเลือกเสณลิน

กลวิธีสร้างบทกลกแบบนี้ คือ ให้อัตถะครพุทธศอกเลือกออกนอกเรื่อง พุทธเสณลิน ยกคนชมทาน ซึ่งมักจะเป็นคำพูดของยอดทอง เช่น

- พรหมเมศ... แสนพล สีแก้ว ยอดทอง ทั้ง 3 คน มีความซะมักเซมั้นในการเรียน
วิชา จะไคนเคไหนเพียงใด อยู่ที่พื้นเพของแต่ละคน แต่เจ้าทั้ง 3 คน
ใคร่ชื่อว่าเป็นผู้วิชาทั้งทางเพลงมวย เพลงคัม ตรีภทวิทยา รวม
ถึงวิชาอื่น ๆ โบราณเขากล่าวไว้ว่า สิบรูไม่เท่าช้านาญ
ยอดทอง... ครับอาจารย์ สิบช้านาญไม่เท่ามือค้ำ สิบมือค้ำไม่เท่าหล้าแล
สิบหล้าแล ไม่เท่าแซใน
- พรหมเมศ... นายทอง กูพุทธยังไม่จบมิ่งทะเลขึ้นกลางปล้อง เสียมรรยาท ใหญ่ใหญ่
พุทธกอน
- ยอดทอง... กำนันพุทธทีหลัง
- พรหมเมศ... มิ่งมิ่งนิสัยศอกเลือกอยู่เช่นนี้จึงเอาทีไม่ได้ ผิดกับนายสีแก้วเป็นคน
เอางานเอาการ
- ยอดทอง... และที่เทียบกันไม่คิด ยอดทองมีผมหยักโตกตกคำ แต่สีแก้วเป็นคน...
สีแก้ว... นองทองจะวาทีเป็นคนหัวล้านระวังปาก
- ยอดทอง... ไม่ใช่จะวาคุณหัวล้าน คุณเป็นคนทีไร เกศ่า
- (บทหนึ่งตะลึงเรื่องคือสำสาป หน้า 12-13)

10. ฉลาคณแกมโกง

กลวิธีสร้างบทกลกแบบนี้ คือ สร้างให้อัตถะครกะฉอน ฐุหลบเป็นปึกฐุหลกเป็นหาง
เอาเปรียบคนอื่น ๆ ซึ่ง ๆ หน้า หรือหลอกคนอื่นได้ เช่นพฤติกรรมของสะหมอและคุเหว่า
ในบทสนทนาต่อไปนี้

- นันทิยา... ที่เมืองเค็กร่องไห้
สะหมอ... อายเมือง ฐุหลบไม่สวมเสื้อเลยกว่าน่าเป็นมา

- ขวัญเมือง... เขอคงมีความทุกช้อย่างใหญ่หลวง คนที่นอนอยู่ข้าง ๆ ภูานา
ตายแล้ว
- นันทิยา... พี่สาวไม่ต้องตกใจ ฉันมาที เกิดเรื่องอะไรหรือกรุณาบอกซิ บางที
ฉันอาจช่วยเหลืออะไรไ้บ้าง
- ราตรี... ขอบคุณมากน้องหญิง ฉันชื่อราตรี อยู่บ้านพ่อแม่มแม่ม ที่ตำบลโพธิ์งาม
- สะหมอ... ออกไ้แล้ว เสียหาย
- ขวัญเมือง... มันละลูกของแก คนไม่ไ้แล้วจะไ้ลูกหรือ
- สะหมอ... ไ้แล้วไ้แล้วยังสวยเลย เมฆาหวลิก
- ขวัญเมือง... อายหมอ คนเขากำลังมีความทุกช ย็นจ้องมองเมอยู่ไ้ บ่าปอาย
หมอเหอ
- สะหมอ... เรื่องนี้คนแซกเขาไม่ถือ
- นันทิยา... ขอโทษจะพี่ราตรี นี้เอาเสื้อสวมเสียก่อน เล่าเรื่องให้ฟังต่อไปซิ
สะหมออย่าขัดจังหวะอีก
- ราตรี... ขอบใจ เออ เราถูกผู้ร้ายข้อมเสื้อยง ซ่าพ้อแล้วเผาบ้าน พี่พาแม่ม
หนึ่พร้อมกัลูก มากกลางทางฝนตกหนัก แม่จันถูกทุบตีสาหัสประกอบ
กัตกใจและเสียใจมากเลยซาคิใจตาย
- นันทิยา... ขอโทษ สามี่ของพี่ละจะอยู่ที่ไหน
- ราตรี... สามี่พี่เขาเป็นทหาร เราไม่ไ้แดงงานกันหรอก รักกันไ้เสียกัน
- สะหมอ... ไ้เสียกันพันหรืออายเมือง
- ขวัญเมือง... ฤไม่รู
- ราตรี... พี่หมอคะ พอดีข้าศึกมาเผาค่ายอินทรีแดง โดยลอคอุโมงค์เข้ามา
แล้วเผาบ้านราษฎรที่อยู่ชายแดน บ้านของพี่ถูกเผา พ้อตาย แม่ตาย
เซซังไปอยู่กับพ้อแสงแม่จัน ทานทั้งสองรับไว้ควยคิ
- นันทิยา... โห นาสงสาร พ้อหนูน้อยคนนี้กัน่ารักน่าเอ็นดู พ้อของเขาเคยเห็น
ลูกยางหรือเปล่า

- ราตรี... เปล่าหรอก ยังไม่รู้ว่าเขาอยู่ที่ไหน เขาชื่อเล็กสรรคะ เลี้ยงกำลัง
 ปองรายเขาอยู่
 นันทิยา... เรื่องศพของแม่ ที่ราตรีจะทำอย่างไร
 ราตรี... ยังมีคนแปลกคน จะหึงไว้มันได้ จะนำไปก็ไม่ได้
 นันทิยา... ฝังไว้มันจะดีกว่า
 ราตรี... กัดคะ
 นันทิยา... ที่สะพานชุกหลุม
 สะหมอ... คนแขกเขาถือ ไม่ให้ชุกหลุมศพ มึงเอาค้ายเมือง
 ขวัญเมือง... เพื่อเห็นแก่นบุษยธรรม กูชุกเอง (ชุกหลุม)
 สะหมอ... ให้เล็กหน่อย เสื่ออาจจะคุยซากศพเอาไปกินเสียได้
 ขวัญเมือง... เรียบร้อย ลึก 4 ศอก กว้าง 5 ศอก
 นันทิยา... ช่วยกันยกศพหน่อย
 สะหมอ... อ้ายเมืองมึงตำ กูแขกเขาถือ
 ขวัญเมือง... กูเพ (ยกศพ) ตัวยังนอนอยู่เลย อ้ายหม่อมึงปิกหลุม
 สะหมอ... แขกเขาถือ ห้ามปิกหลุมศพ
 ขวัญเมือง... กูเองก็ไค้
 ราตรี... นอย กราบหลุมศพยายลูก ขอให้ดวงวิญญาณของแม่ไปสู่สุคติ หากลูก
 ไม่ตายและมีฐานะดีขึ้น จะมาชุกศพของแม่ไปประกอบพิธีอย่าง
 สมเกียรติ
 ขวัญเมือง... ราตรีคนนี้น่ารักจริง
 สะหมอ... กูจะเอาทำลูกของกู
 ขวัญเมือง... มึงมีลูกชายเหออ้ายหม่อ
 สะหมอ... ไม่มี กูจะเอาทำลูกของกูเอง
 นันทิยา... ที่ราตรีคะ ฉันชื่อ นันทิยา นี ขวัญเมือง เรามาจากบุรีนทรานคร เพื่อ
 เดินทางเจริญสัมพันธไมตรีกับปรัญญานคร

ราตรี... สองนครนี้จะเลิกรบกันแล้วหรือคะ
 นันทิยา... ฉันจะไขความพยายาม
 ราตรี... ก็มากคะ ขอให้เป็นเช่นนั้นเถิด
 นันทิยา... ที่ราตรีเป็นเมียของทหาร และถูกข้าศึกเผาบ้าน สามีก็ตายสามสัญ
 ทางที่พี่เดินทางไปปรญญานครกับฉัน ทางราชการจะช่วยเหลือ
 อย่างเต็มที่
 ราตรี... ทกลงคะ อย่างอื่นพี่ไม่มีทางเลือกแล้ว
 นันทิยา... ฉันจะช่วยเหลือพี่เต็มที่ สะหมอช่วยอุ้มลูกของพี่ราตรีหน่อย
 สะหมอ... อุ้มเด็ก ๆ แยกเขาถือ
 ช้วนเมือง... ถ้าอุ้มแม่เด็กละ
 สะหมอ... แม่เด็กอุ้มได้ แยกไม่ถือ

(บทหนึ่งทะลุเรื่องนักรักนักรบ หน้า 66 - 69)

(อายุคุณเหวาทองการจะหลอกให้อายแกลงบอหน้าในตอนเช้า ๆ จึงออกอุบายว่า)

คุณเหวาท... บ่าวแกลง ฉานเสกคาถาให้ตัวลอยขึ้นจากบ่อน้ำ ต่อเที่ยวเอาไหม
 อายแกลง... ไอรส อายหนาพมา คาถาไหมึงเหลา
 คุณเหวาท... ยิ่งกาแล้วกันแหละ นั้นกันเอาเทอ นั้นไทรละ
 อายแกลง... ตามใจมึงจึเอาไทรแหละ
 คุณเหวาท... พันธ์และบ่าวแกลง เค้นลงไปอยู่ในบ่อน้ำ ถึงฉานเสกกับคาถาให้ตัว
 ลอยขึ้นมาเลย
 อายแกลง... ถ้ากูไม่ขึ้นละอายเหวาท
 คุณเหวาท... ถ้าไม่ขึ้นฉานโหดเห็นขมคอ 20 ที่ ถ้าขึ้นขึ้นถูกตัวเอาไหม
 อายแกลง... ออ... ถ้าพันนั้นตกลง... ทกลง อายนองนุขมึงเป็นพยาน
 อายวรุณ... อ้อ ทกลง กูแล ๆ โคอ้อเปียกหัวเขาแล้ว
 อายแกลง... กูอ้อลงแล้วเทน อายนองเหวาท

- คุณเฝ้า... อี๊ดลงไป ไปตะ ไครว่าไทร (หัวเราะ)
 อายแแก้ว... งาม เย็น ฮี เสกตะอายนองเหว เย็นจิ่งเหน เสกหรือ ๆ กะกู
 ไมซันเลย อายนองนุช มิ่งไปไหนแล้ว มิ่งแลให้คักกันอายนองเหว
 อีไปเสีย กูเหยยมิโหคอกหักคอเคี้ยว เสกตะ เย็นแล้วเหน
 คุณเฝ้า... อายไทรเหล่า
 อายแแก้ว... อายไทรหรือ เสกคาถาค่า เย็นจิ่งแล้วเหน
 คุณเฝ้า... คาถาไทรเหล่า
 อายแแก้ว... ไท่มิ่งวามิ่งเสกให้กูขึ้นจากบอคอเคี้ยวพอกองแล้ว
 คุณเฝ้า... ไครว่าฉานเสกไทร เป็นเหล่า
 อายแแก้ว... ออ... อายนองเหวามิ่งคมกฏแล้วคักนั้น อายหนาเปรต
 อายวรนุช... นั้น เต้นเพ็งรูปาวแก้ว
 อายแแก้ว... ออ... กูขึ้นไปดมอายเหวให้ตายก็เหว อายหนาเปรตช้ทกฏ
 คุณเฝ้า... เต้นขึ้นมากะเต้นแพฉาน เต้นถูกถึยเหมือนกันแหละ
 อายแแก้ว... เอาะบาวแล้ว เย็นตายกฏ ไม่เย็นตายเหอะ
 คุณเฝ้า... เย็นคักนุ ไมไซเย็นฉาน เต้นขึ้นมากะเต้นแพฉาน เต้นถูกถึย
 (คู่มือการ สอนวิชาชีพวิชาหนังตะลุง 2 หน้า 21 - 22)

11. เปรียบเทียบขมทับ

กลวิธีสร้างบทกลอนแบบนี้ คือ ใช้สิ่งเปรียบเทียบที่คมคาย งาม เห็นแจ่มชัดและมี
 ลักษณะขมทับอยู่ในที่ เช่น

- สีแก้ว... แม่เหอ เมอหรือว่าผันไปละนองทอง
 ยอดทอง... ไม่ใช่ละเมอขาวแก้ว กำลังจะใกล้ความจริงเข้ามาทุกที ฉับมิใช่
 คนแล้ว
 สีแก้ว... แล้วมิ่งเป็นสัตว์เครัจฉาน หรือเป็นอายไทร
 ยอดทอง... เป็นคุณทอง คนอย่างลูกเซยเถาแกอย่างฉันนะวี ไคร ๆ ก็ทอง
 เรียกคุณทอง

- สีแก้ว... จาฟูโซเหอน่อง เรื่องมาหญิงมึงคิดแต่จะเอาถึงขั้นก้าวขึ้นหัว
 หึงเพ อย่างนองทองมึงไม่รู้ ว่ามึงโหมระชนาคโหน ไม่ตองคู
 กระจก แลเงาคัวเอง เวลาคุณแก่นี่ คคเหมือนเขาซัฒษา
- ยอกทอง... บาวแก้ว ฉันทอร่องให้พิจารณา เพื่อพิสูจน์ความจริง คนชายโหมระ ๗
 ไคเมียสวดยทุกคน นายพลนายพันบางคนหนาเหมือนเกาธราย พุง
 เหมือนหัวเขาแคง โหมระกว่าฉันทเยอะ ทำไมหาเมียสวดย ๗ ไค
- สีแก้ว... น่องเหอ นายพลนายพัน ผู้บัญชากอง เขามียศถาบรรดาศักดิ์ เป็นผู้
 ทรงเกียรติ ยอมเลือกหาผู้หญิงสาวสวย ๆ มาเป็นศรีภรรยาไค
 อยากทราบวานองทองอยู่ในตำแหน่งไหน
- ยอกทอง... ลูกเขยของมหาเศรษฐีในฝัน ในอนาคตกาลโนนแล
 (บทหนึ่งตะลุงเรื่องบุญนำกรรมพา หน้า 17)
- วิหุร... ผู้ที่จะเป็นนักจารชนกระทำจารกรรมสืบความลับของศัตรูจะต้องเป็น
 ผู้หาใจหาใจ
- สีแก้ว... อายทอง เขาชั้นหูหนวกแต่ตาไว เห็นผู้หญิงไม่ไค อายทองมองทะเลดู
 เขาไปในกระโปรง เออไมซามอายทอง
- ยอกทอง... นั้นแสดงถึงคนมีสมรรถภาพ และเป็นสัญลักษณ์ของชายชาติชาครี
- สีแก้ว... ชายชาติเจ้าชู
- วิหุร... เจ้าหญิงศิรินยา กิตติศัพท์เล่าลือไปทั่วลุ่มน้ำระมิง สวยอย่างหาหญิง
 ขึ้นเทียบมิไค
- ยอกทอง... ครัวสวย ขอให้โดยลโฉมสักหน่อย ถึงตัวตายก็ไม่เสียค่าย
- สีแก้ว... พอลอกชื่อคนสวย อายทองคึกคักทันที มองลงไมเข่นน้ำใส กูสังขาร
 เสียบ้างเพื่อนเหอ
- ยอกทอง... พี่ยังไมแก่นองเหอ
- สีแก้ว... ยังไมแก่ ทั้นไม้ไคเคียวแล้ว หัวขาวเหมือนคอกเลา
- ยอกทอง... ทั้นหักเพราะชกมวย ฒมขาวเพราะถูกผีหลอกหรือ
 (บทหนึ่งตะลุงเรื่องสามแผ่นดิน หน้า 7)

12. ล้อคนไทยอิสลามที่ทำพิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม
กลวิธีสร้างมทลกลแบบนั้น คือ นำจุดเด่นที่เห็นได้ชัดของระฆังที่เป็นไทยอิสลาม
แต่ขอมที่สุราและกินหมู ซึ่งพิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม มาดัดแปลง เช่น

(ระฆังแก้วในเรื่องทำพิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม)

เจ้าเมือง... เราชื่ออะไร

ระฆัง... ชื่อระฆัง ขอรับ

เจ้าเมือง... เราเป็นอิสลามหรือ

ระฆัง... ไม่ ขอรับ แหก

เจ้าเมือง... อ้าว แหกกับอิสลามไม่เหมือนกัน

ระฆัง... ไม่เหมือนกันขอรับ ครีว่า อิสลามนั่นคือพวกที่เขาเคร่งทางศาสนา
ส่วนแขกมันโคยทั่ว ๆ ไป อย่างผมเป็นแขกสากลขอรับ

เจ้าเมือง... เป็นแขกสากลอย่างไรวะ

ระฆัง... แขกสากล คิมเหล้าโค กินหมูโค ไม่ต้องถือขวว สู่เหว่าไปมั่ง
วัดไปมั่ง วันตรุษจีนกะไปโคขอรับ

เจ้าเมือง... อย่างนี้ ไม่นับถือศาสนาโค ๆ ไช้ใหม่

ระฆัง... หามโคขอรับ ไปเพื่อกินหมูสัมพันธ

เจ้าเมือง... เกงมาก ออกไปโค

(คู่มือการสอนวิชาชีววิทยาหนังสือ 2 หน้า 13)

จากเรื่อง "แผ่นดินเดือน" ระฆังเป็นอิสลามแต่กระทำพิธีกรรมอิสลาม คือแขมกินหมู
บ่อยครั้ง นายขวัญเมืองจึงถามระฆังว่า

ขวัญเมือง... อ้ายผมมั่งเป็นเพื่อนชื่อกูมานานแล้ว กูถามมั่งหิวว่า ไช้มั่งกินหมูจะ
แขกเขาห้ามมิใช่เหอ

ระฆัง... ไคละ... กูกินเมื่อไคละ อี... อะโทรยหมะ อัยว่าแท้จกินเหี้ยว
เหอ แต่ถูกกาไมหามูกที่ไค

ชวัญเมือง... ออ โลกกะไม้ไค้
 สะหมอ... โลก... เขากะมือพอมคอกแหล
 ชวัญเมือง... อี พันนั้นเทียวเหอ... นี้ถ้าสมมติว่าใคร เอามันหมูมาทาหัวหมิงละ
 สะหมอ... กะดมหลนหมคคอกแหล
 ชวัญเมือง... อายยะ... ถึงกับพันนั้นเทียวเหอ ถ้าสมมติว่า หมิงเฉลอ ๆ ใคคุม
 เอามันหมูมาทาปาก ทำพริ้อลา
 สะหมอ... อะไรรยณะ... คั้นทาปากกะพอม พันหลุคหมคคอกแหล
 ชวัญเมือง... อี... แม่เหยนากลวันะ นี้สมมติเจ้า สมมติว่า หมิงนอนหลับอ้าปาก
 กวาง เพื่อนคุมเอาหมูเนื้อแดงขึ้นเทาคอมมือ ใส่ลงในปากลงไปถึง
 คอหอย ทำพริ้อลาหมอ
 สะหมอ... ทำพริ้อเหลย คั้นลงถึงคอหอยกะกลืนคอกแหล
 ชวัญเมือง... อี... หยุคตะอายแขกเปรตเหอ แขกหมา ๆ ชัก อ้ายผี แลกวัน
 กอนนั่งกินข้าวหมูแดงที่หอานากา หากใหญ่
 สะหมอ... (ทวาค) เมอไคอายเมือง หะเมอไค.. ออ.. หมิงอย่าหลงพันนั้น
 แหล ฎุเสี่ยหายนั้นอายเมือง
 ชวัญเมือง... เมอไคพริ้อ แลกว่าชือนี้ ฎุเห็นอยุณี หมูชั้น ๆ อ้ายเฒ่า
 สะหมอ... หมูพริ้อ เห็นหมัมมอกฎุว่า จง คอกกลา
 ชวัญเมือง... จงพริ้อ ที่เนอสามชั้นเหลา
 สะหมอ... ออ คาจดังกลา
 ชวัญเมือง... อี หยุคตา อายแขกเปรตเหอ

(โครงการส่งเสริมวิชาชีพหัตถ์ตะลุง หน้า 117 - 118)

- นันทิยา... ชาวปฐินทรานครกำลังเคื้อครอนด้วยภัยสงคราม ไปทั่วทุกหย่อมหญ้า
 ชวัญเมือง... ครับ เพราะไม่มีเวลาทำมาหากิน ผู้ชายต้องฝึกอาวุธ ผู้หญิงก็ต้อง
 ฝึกอาวุธ
 สะหมอ... ทหารหญิงฝึกอื่นก็ไม่ว่า แต่ผู้ใหญ่ทุบซ้ำแรงให้ฝึกกระบี่
 ชวัญเมือง... ทหารฝึกกระบี่มันจะหรือ มึงไม่เคยคุหนังเงิน ผู้หญิงพันกระบี่ยอกเขี่ยม
 หังนั้น
 สะหมอ... แคกว่าไม่สวย แยะแล้วเมืองเขลประเทศเรา
 ชวัญเมือง... แยะหรือ
 สะหมอ... ประธานาธิบดีมันหลังให้โชกฏอัยการศึกษาลดเวลา อาหารต้อง
 บั่นส่วน บุหรี่ให้สูบวันละมาน ใครสูบเกินตัดคอ แต่สิ่งสำคัญที่สุด
 บังคับให้ซื้อเนื้อหมูเค็มนละกิโล
 ชวัญเมือง... ก็กินแล้ว พวกแขกไม่เห็นเคื้อครอน
 สะหมอ... ใครว่าไม่เคื้อครอน ภูเขาตมูไม่ได้เลย
 ชวัญเมือง... แขกไทรกินหมู
 สะหมอ... ภูเขาเป็นแขกสากล เป็นแขกทันสมัย
 ชวัญเมือง... คนแขกเขาห้ามกินเหล้าควยไม้ไซหรือ
 สะหมอ... เขาเฉพาะเหล้าขาว ภูเขาเฉพาะแม่โขง ไม่ผิด ไม่ผิดด้วยสัญติ
 คัมภีร์ภูระอาณที่ อายเมืองหมิงควรยกของภูเขาให้แขกอกที่หนึ่ง
 30 วัน แคภู่ออกคตลอปปี กินอาหารวันละหน บางวันไม่กินเลย
 ชวัญเมือง... ไซที่ไมกิน
 สะหมอ... กินกับหมาไทร ไม่มีข้าวสารจะหุงกิน มึงแลดูขอมลงไปมากเคียวนี้
 นำหนักตัว 80 กิโลกว่าเท่านั้น

(บทหนึ่งทะเลงเรื่องนักรักนักรบ หน้า 37)

ครูอุษา... เมืองจะ หมอจา
 สะหมอ... อะโทรยหะ เย็นเจียมไม่ถึงปากทวาร เสี่ยงนี้ทำงานตัวตาย
 ไม่คิด ครูไอโซไรมั่ง เสื่อในทางเกงในฉมชกให้ทั้งเพ
 ครูอุษา... ขอบใจมากหมอจา
 สะหมอ... กูจะชาติใจตายเสียแล้วเนเมือง
 ขวัญเมือง... ตายเสียก็ค หายรำคาญเสียที เอออายุหมอ ฉามิ่งตายฝังหรือเผา
 สะหมอ... ฝังกะไค้ เฉากะไค้ กูแซกสากด ไม่ไช่แซกอีสลามทีจะ
 ขวัญเมือง... แซกสากดก็หรือ
 สะหมอ... แซกสากดตีเมืองเหอ หมูกินไค้ เหล่ากินไค้ บวชพระไค้ เขา
 สุเหว่าไค้ เทศกาลวันตรุษจีนกูไปหาคีใหญ่ทุกที
 ขวัญเมือง... ไปไช
 สะหมอ... ไปไช อิมิงมีนาตาม วันตรุษจีน จินกันทำอาหารมาก หมู เบ็ค ไก่
 เหล่า เบียร์ เหลือมาก แซกสากดจัดการเต็มที่ กูไม่ถือ กินทั้งเพ
 กูอยู่หาคีใหญ่ 3 วัน 3 คืน เขาโรงแรมชั้นหนึ่ง
 ขวัญเมือง... เกงอายุหมอเกงมาก ลงทุนเขาโรงแรมไปคอยรับ เคนรับปากของ
 พวกคนจีน
 สะหมอ... ขางหัวกู

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องบุญนำกรรมพา หน้า 42)

13. สัญลักษณ์โรสรูป

กลวิธีสร้างบทกลอนแบบนี้ คือ สร้างความคิดรวมยอดที่โรสรูป เหลวไหล โรสาระ
 ใจที่มิไม่เป็นระบบ ซากเหตุผล มักจะเป็นความคิดของทนาย ขวัญเมือง เห่ง หรือผู้ใหญ่ทุน เช่น

(ทนายเอาแหวนมาขอร เพื่อจะปรักปรำคนอื่น แต่เขี่ยเมอกรไค้ควย)

ทนาย... เอาขอรไค้ตรงนี้ใครเห็นมั่ง ไม่มีใครเห็น ทำท้าวาดองหาถู ออก
 พพระชำรงคอยู่ไค้พันอน กูชอนเองยังพเหลือ ไม่ไค้คองขมใหม่
 ทั้เอาไค้ไค้หมอน ใครเห็นมั่ง ไม่มีใครเห็น กูยังเห็น ชอนใหม่

เอาไว้มันแกมตุ อยู่สูงกว่าหัวไม้ใครเห็น กูก็มองไม่เห็นเรียวร้อย
ไม้ไค้เผื่อว่าคนอื่นอาจสงสัย เขียนหนังสือติดไว้ที่หัว นายหนูน้อย
ไม่ใช่ขอพระขำรงค์ไว้ตรงนี้ ที่นี้เรียวร้อยไปตีหัว ถึงอายเทง
ก็ลาตสุภูมิไค้

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องสามแผ่นดิน หน้า 19)

หนูน้อย... เรามันไม่แล้วแหละอายเทงนะเรื่องเมีย
เทง... เมียไหนเลย ครบเกษียณอายุแล้ว ถ้าเป็นข้าราชการ เขาปลด
ออกแล้ว ทำงานให้เขาไม่รอด
หนูน้อย... แดกมันยังจิง
เทง... มึงมันอายเขาราคะ เขาค้นหา
หนูน้อย... แสดงว่ากูยังมีสุขภาพสมบูรณ์
เทง... อายหนูน้อย มึงรูไหร่มึงแล้ว
หนูน้อย... กูรู้หลายสิ่ง
เทง... เซนอายไหร่มึง
หนูน้อย... เซนแกงไก่กินทรอย
เทง... ไม่ใช่เรื่องแกงไก่ ตอนหัวเข่าชวบ้านเขาผูกกันแซ่ในหลาค
หนูน้อย... พูควาหรือ
เทง... เขาว่าตาแฝงไล่อายบุญฟุ้งออกจากบ้าน
หนูน้อย... เรื่องไทร
เทง... มึงกะรู้อยู่แล้ว ว่าอายบุญฟุ้งชักรานแคไทร เทาแตกกันกับขน
พอมแมกยวมเลี้ยงไม่ไหว
หนูน้อย... ที่นี้รูไทรมา อายบุญฟุ้งไปอยู่ไหน
เทง... กูจะทำหรือ

หนูนุ้ย... ขออย่าให้มันมาบ้านเรา
 เทง... อายหนู นิ่งอย่าลืมคุณคน อายบุญฟุ้งชื่อเหล่าให้หมิงกินประจำ
 คนเนรคุณไซ้ไม่ไค้
 หนูนุ้ย... ไม่ใช่เนรคุณ ว่าตามันมาบ้านเรา กูอดสงสารไม่ไค้ เพื่อนสุข
 ก็สุขควย เพื่อนทุกข์ก็ทุกข์ด้วยกัน
 เทง... กูอยากพบอายบุญฟุ้ง เหลือเกิน มันเกี่ยจกรานแต่น้ำใจมันประเสริฐ
 (เสียงเรียกข้างนอก)
 บุญฟุ้ง... เทง นุ้ย อยู่หรือเปล่า
 หนูนุ้ย... ไม่อยู่ครับ
 เทง... ไม่อยู่แล้วทำไมโทรหลง
 หนูนุ้ย... ออกกูดอยู่ อยู่กับ อยู่กับ เขิงเขามาเลยครับ
 (บทหนึ่งตะลุงเรื่องรักนรินทร์ หน้า 15)

สาลินี... เจ็บใจนัก มันหนีรอกไปไค้เหมือนปล่อยเสียเข้าป่า
 หนูนุ้ย... คุณอายเทงมีศักยภาพหยอนยาน ถ้าหนีมาทางผม ผมจับไค้แน่
 สาลินี... ทำไมปล่อยให้หนีไปทางอื่น
 หนูนุ้ย... ผมยืนตะโกนคำรามตะคอกกวಾಯามาทางนี้ พันตรีหนูนุ้ยไม่รับรอง
 ในความปลอดภัย
 สาลินี... ไงมีครับ
 หนูนุ้ย... ไงมีครับ หมายความว่าอย่างไร น้องสาลินีคำผมหรือยอมผมคุณเทง
 เทง... ยอครับ ยอที่คุณเขอ
 หนูนุ้ย... ขอขอบคุณน้องสาลินี
 สาลินี... ขอขอบคุณเรื่องอะไร
 หนูนุ้ย... ขอขอบคุณที่ยอมผม
 สาลินี... บา บา

เทง... น้องสาธิตี ขอด่านพันศรีทัญญูจึง มีความดีความชอบ
ทัญญู... ขอบคุณ ขอบคุณ

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องพระยุพราชของปวงชน หน้า 17)

ทัญญูเล่าเรื่องเป็นร้อยกรอง ไร้สารูป

เสียงหวิว หิว เหี่ยว เหี่ยว ลมพัดคองยอกสน กุญแจฝังอยู่
หวั่นเย็นแล้ว รุ่งอรุณวันหนึ่ง ยกชอชวานากัมพูเห่า ชวานาไปพบ
งูเห่า อุมงูเห่า งูเห่าใคร่ความชอบแล้วเห่าชู ๆ แล้วก๊ก
ชวานาเขาที่เขน เป็นแผลลึก พิษร้ายได้ซึมซาบเขาไปอย่างรวดเร็ว
ในไม้ซาก์คาย เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า โลกนี้ก็มีภพหลาย

(คู่มือการสอนวิชาวิชาหนึ่งตะลุง 2 หน้า 7)

ขวัญเมือง... หอง... หมิงอยู่ตรงนี้ตะ กู้อเข้าไปแลของดี
ยอกทอง... อายไทรอายเมือง
ขวัญเมือง... หนึ่งสค ๆ

(แล้วนายขวัญเมืองก็เดินเข้าไปดูบ้านที่หมิงชายกำลังรู้จักกันอยู่
พอดีเท้าไปเหยียบลงบนตาจอย ตามจอยเลยกระดอนขึ้นที่เอาหนา
แตกเป็นแผล ร่องกล้มไปหายยอกทอง แล้วพูดว่า)

ขวัญเมือง... ช่วยคทาทอง ช่วยคทาทอง นักเลงดักตีหัวแล้ว
ยอกทอง... ที่ไหนเล่า ไปแลดี (นายยอกทองเดินเข้าไปดูคนเที่ยว ปรากฏว่า
เป็นจอม)

ยอกทอง... ชาคเหล็กหลากอีกตาย เหยียบเอาตาจอยตามมันชีวิตก็เอาคอกนี้

ขวัญเมือง... นินดาฟ้องศาล ศาลไหนรับฟ้องมึงชะทอง

ยอกทอง... ศาลเปรตไหนอรับฟ้องจอย เสียคาเมรอเสียคา

ขวัญเมือง... ถ้าทันนั้น กายผมแหกฟรืคอกแหลกๆ เข้าไปสักทีกอน

(นายขวัญเมืองเห็นฟากบู๊ต้มเผยอขึ้นเลยเอาไม้หูสอกเข้าไป เพื่อ

ทองการจะฟังให้ชัดเจน แค่ว่าที่หนุ่มสาวคู่นั้นเหยียบพื้น จึงทำให้
 ฟากเรียกลงทิมเอาทนายขวัญเมืองชากเลือกไหล วิ่งรองออกมา
 หานายทอง)

ขวัญเมือง... ทองเหอ... ทอง... ทอง
 ยอกทอง... หรือไล่ละอายเมือง
 ขวัญเมือง... ถูกองการว่าอั้งให้ซัก เลยเอาใบหูสอดเข้าไปในระหว่างรอกกับฟาก
 ไม่ไรเขาทำกันทำไหน ฟากมันหีบลงมา... หูชาก... ไปทองไป
 เอาหลมสักเคียวดี
 ยอกทอง... อย่าไปเอามาแล้วทำ สิ่งไหนที่มันจากรเราไปแล้ว... มันไม่อยู่
 กับเราแล้ว
 ขวัญเมือง... ออ... มันยากเป็นอิสระตัวมัน... มันไม่ขึ้นกับใครแล้ว ปล่อย
 ให้มันมัน มันทองอยู่นั้นแหละ

(คู่มือการสอนวิชาชีววิทยาหนังสือ 2 หน้า 25)

บุญฟู้ง... ช่วยไปเป็นเพื่อนผมหน่อย
 หนูนุ้ย... ไปไหนครับ
 บุญฟู้ง... ไปทำงานทำ
 เทง... จะไปทำงานไหน
 บุญฟู้ง... เป็นผู้จัดการห้างร้านบริษัท เป็นนายธนาคาร เป็นหัวหน้าก่อสร้าง
 ผมเอาทั้งนั้น ไม่เลือกงานเลย ขอแต่อย่าให้ว่างงาน
 หนูนุ้ย... อายุเทง กูว่าพอสมควรรับรับมันที่ คุณวุฒิแกสูง เรียน ป.4 ตั้ง
 9 ปี ซึ่ครานแล้วโง่ควย
 เทง... ลองไปคุยกับเขา เผื่อว่ากูจะได้เป็นผู้ช่วยผู้จัดการ
 หนูนุ้ย... มึงไค้ ม. โทนอายุเทง
 เทง... ม. วัว

หนูนุญ... อยวาวาแมงกู
 เทง... คุณบุญฟุ้งครับ ตกลงเราไปค้าย เราอาจกลายเป็นเศรษฐีขึ้นมาได้
 หนูนุญ... กูตาไคเป็นเศรษฐี หว้อ หว้อ เสย
 เทง... หว้อ หว้อ พันพร้อ
 หนูนุญ... รถเบนซ์เฟือนเหอ
 เทง... นำมันแพงนุญเหอ
 หนูนุญ... เออจริง ซ้อรถไคแล้ว ไม่มีเงินจะซ้อน้ำมัน ไม่ซ้อคี่หาว
 (บทหนึ่งตะลุงเรื่องรักนิรันดร หน้า 16)

เทง... ล้วสี่ศึกรับเจ้านาย
 ศักดิ์ชัย... แกเป็นไคร ยืนตรงนั้นก่อน
 หนูนุญ... แรงจิ้ง
 เทง... ผมเป็นคนมานนอกซ้อเทง นีลูกสาวซ้อสาลินี ซ้างหลังซ้อหนูเล็ก
 หนูนุญ... หนูเล็กกับหนูนุญ คงมีความหมายคล้ายกัน ออกคุณอายุเทงฉลาด
 ศักดิ์ชัย... พวกแกมาทำไม ซามีเวลาจำกัด
 ผู้ใหญ่ทุน... เวลาของเราเป็นเงินเป็นทอง ซูระอะไรบอกมาเร็ว
 หนูนุญ... เบงจิ้ง จมูกเหมือนโก่งวง ก้นขวิด บนหัวมีเครื่องหมายคล้ายกับ
 พวกนักคาบซาญูโร คนชนิดนี้ทานวาคบไม้โต ทองบุรุษโฆ
 18 ประการ
 เทง... พวกผมเป็นคนยากจน คิดฝัน กินเหล้า เมากัญชา ลิ่นเน็ยประกาศตัว
 นำลูกสาวมาขายทานหวังว่าคงไครรับความกรุณา
 ศักดิ์ชัย... เราเองก็ไม่อยากซ้อ แต่เมื่อทานมาฟัง เราจะช่วยสักครั้งหนึ่ง
 ผู้ใหญ่ทุน... ผู้ใหญ่ทุนลองตอรองกันกู
 ผู้ใหญ่ทุน... ครัว ครัว เรียบรอย ลุงเทงทุกกันตรงไปตรงมาลุงชายเท่าไค
 วามกเสย

เห่ง... หลานตีราคาเองดีกว่า เคยขายวัวขายควาย แต่ขายลูกสาวตีราคา
 ไม่ถูก
 ผู้ใหญ่... หนึ่งพันห้าร้อยบาทตกลงไม่
 หนูนุ้ย... นองสาสิน หึงสวยหึงสาวราคาถูกกว่าแม่หนู หลานครับขอเพิ่มสัก
 เล็กน้อย
 หนูนุ้ย... หนึ่งพันบาทถ้วน ๆ
 ผู้ใหญ่... แพงไป ซาคคาหาพันบาท
 เห่ง... พอไปกันได้ ครับตกลง

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องพระยพราหมณ์ของปวงชน หน้า 15)

เห่ง... คุณเอกพลก็รู้อยู่แล้วมิใช่หรือ ยายมารักการเล่นไพ่และฟังลิเก
 เป็นชีวิตจิตใจ ซาคคิหุแก่กซาคคิใจ อยาเอาของแกไปเลย
 เอกพล... ทองเอาให้โต เห่งกับนุ้ยปลอมเป็นโจรไซ้ผาคลุมหนา นึกก็เขม
 หนูนุ้ย... หนูนุ้ย รีบไปจัดการเร็ว
 เอกพล... ไมกลาครับ แม่ยายมาจะปากกรายกับพระคุณต่อเรามาก
 เอกพล... ทองกล่า ไม่เป็นนายเป็นกรรมอะไรหรอก ยายมีหน้าที่จะต้อง
 เลี้ยงหลานอยู่แล้ว รีบไปเดี๋ยวนี้
 หนูนุ้ย... ไมกลาจริง ๆ
 เอกพล... (ตบหนา) กล่าหรือไมกล่า
 หนูนุ้ย... กล่าครับ
 เห่ง... ยาคตบหนาคักกรายมา
 เอกพล... ปลอมเป็นอายุโมงทั้ง 2 คน ไ้แล้วเอาไปจำหน่ายเลย แล้วซื้อ
 ไ้หมคหังรอย รุ้ทชายแล้วไ้ใหม่
 หนูนุ้ย... ครับ
 เอกพล... รีบไป

(กลอน)

เท่งกัณนุ้ยคู้เอาเข้ามาคุดมโปง เป็นอายโม่งพอนแก้ศัพัญญา
สองทุมตรงตรงเขาทองของยายมา ร่องอายเสื่อเอาวาตีผ้าเรือน

(เจรจา)

ทูนุ้ย... อายเสื่อเท่ง... บุก
เท่ง... อายเสื่อทูนุ้ยอย่าออกชื่อจริง

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องมารชีวิต หน้า 6 - 7)

14. ใหญ่อานคิดถึงสิ่งปกปิดที่คนสนใจอยู่แล้ว
กลวิธีสร้างบทกลอนแบบนี้ คือ ชักนำใหญ่อานผู้ฟังคิดถึงเรื่องเพศ เช่น

(เท่งขับบทหนึ่งตะลุง)

จะยกชณะกระวังทั้งยาวใหญ่	มีญาไพรปศปรกรุ่มสม
งอกขึ้นมาอย่างคั้งสีมม	เป็นหมุ่หมุ่หยมหยมหลมเจ้าเมือง
พระราชเป็นใบคล้ายกัณจิว	คอกกัวเอวกับังคางก็เหลือง
ครองพาราณาดุงแสนรุ่งเรือง	นามกระเคื่องกักกองลูกสองคน
ในวันหนึ่งพระราชทาโกรชแค้น	บุกเข้าที่เมืองลำแพนแสนพองชน
ไต่กฤษงามยามคักกริทาพล	หาแต่ลูกสองคนไมคองพาพลโต
เมื่อมาถึงซึ่งปากทวาร	ทรงเห็นว่าเข้าคียากชากเสลคี่ใส่
พระกายออดคังมอดกุดนไฟ	กลับเข้าในผาดุงหลับไปจนรุ่งราง

(คู่มือการสอนวิชาพิชชาหนึ่งตะลุง 2 หน้า 3)

(เท่งขับบทโนรา)

ยามเอ๋ยยามรุ่ง	กินคัมย่ากุงพอนคี่
ยามเอ๋ยยามเช้า	โกย้างแกลมเหล่าพอนคี่
ยามเอ๋ยยามสาย	นองเมี่ยมหมายพอนคี่

ขามเอ๋ยขามเที่ยง
ขามเอ๋ยขามเย็น
ขามเอ๋ยขามค่ำ
ขามเอ๋ยขามดึก

สาวสาวผิวเกลี้ยงพอสั้นไค้
ทำอย่าให้เค็ทเท่มพอสั้นไค้
นอนลุ่มนอนคล่ำพอสั้นไค้
รู้สึกเต็มคั้นพอสั้นไค้

(คู่มือการสอบวิชาชีววิทยาหนังสือ 2 หน้า 3)

ทนนุญ... ไหนที่หญิงคู่สิพรว่าสศรี เพศเปรียบเหมือนดอกไม้ผมยังไม่เข้าใจ
ช่วยอธิบายหน่อย
เทง... ดอกไม้เริ่มบานมีสีสวย มีกลิ่นหอม แมลงชมมาโตคดม เหมือน
ผู้หญิงที่รุ่นสาวเทงตั้งผู้ชายชม
ทนนุญ... ผู้หญิงเหมือนดอกไม้ ผู้ชายเป็นแมลง ดอกไม้บานผมเข้าใจ แต่
ผู้หญิงบาน ผมไม่เข้าใจ
เทง... ไม่ใช่ผู้หญิงพอเป็นสาวแล้วบาน เขาเปรียบเทียบ
ทนนุญ... ผมยังไม่เข้าใจ ไม่บานเมื่อเป็นสาว บานเมื่อใด ผู้หญิงเมื่อแต่งงาน
แล้วบานไม่บาน
เทง... ลองถามแม่มคุณทนนุญดู บานไม่บาน

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องท้อคำสาป หน้า 5)

อุษา... หมมื่ออะไรใหม่ ๆ อวดเขาไค้ขาง
สะหมอ... มีเยอะแยะ เล่นหนังไค้ เล่นรองเง็งไค้ เล่นโนราไค้ เล่นไค้
หลายสิ่ง แต่ที่ชอบคือเล่นโนรา ฎโนราเก่านะเมือง ชื่อเสียงดัง
มาก เทียวเล่นทุกจังหวัด โนราเติม โนราปริชา โนราเฉลิมทอง
สู้ไม้ไค้ทรอก
ขวัญเมือง... ไครสู้ไม้ไค้
สะหมอ... ฎสู้ไม้ไค้
ขวัญเมือง... ไทมึงลองว่าโนราแลທີติ

- สะหมอ... ไค้ (ว่าโนรา)
 ยามเอ่ยยามเช้า ไก่ย่างแกลมเหล้าพอนไค้
 ยามเอ่ยยามเที่ยง น้ำซุบจุ่มลูกเนียงพอนไค้
 ยามเอ่ยยามเย็น นอนคลานอนเคลนพอนไค้
 ยามเอ่ยยามค่ำ ฐฐมคล่าคำพอนไค้
 ยามเอ่ยยามดึก พอเม็ยรูสึกพอนไค้
 ยามเอ่ยยามรุ่ง ลอคเขาในมุ้งพอนไค้
- ชวัญเมือง... หรอยจ้ง หรอยแล้ว แล้วไซ้มีงเล็กเสี่ยละอายสะหมอ
 สะหมอ... ฎุกถึงเรื่องเล็กโนรา น้ำตาไหลทุกที
 ชวัญเมือง... ไซ้อายหมอ ลองเสื่อให้ฟังถิ
 สะหมอ... โนราโรงฎุมยั้นนั้งคังมาก พระเอกชื่อคอเลาะห์ นางเอกชื่อตีเลาะห์
 ชวัญเมือง... โนราไซ้ชื่อพรทคนั้น
 สะหมอ... ออโนราแขกแหละเมือง อายคอเลาะห์เวลามันเล่นกับอตีเลาะห์หรอย
 ไม้มทแลไหร
 ชวัญเมือง... อายหมอ ไค้เล่นโนราอยู่เรื่อยนะ
 สะหมอ... เล่นไม่หยุด กลวงคินเอนกลางวันเล่น เขารับกะเล่น เขาไม่รับกะเล่น
 ชวัญเมือง... เขาไม่รับเล่นหรือ
 สะหมอ... เล่นที่บ้าน ฎุกไม่ประมาณ เล่นดึกขมอยู่เรื่อย
 ชวัญเมือง... หิโมนาจิเล็ก โนราก่าลั้งคัง
 สะหมอ... ทองเล็ก ฎุกใจเอาให้ฟัง ปีนันไปเล่นที่ชุมพร โจรลักฆอนโนรา ที่มาเล่น
 ที่สุราษฎร์ โจรลักสาคโนรา
 ชวัญเมือง... ฎุกลักขมอยู่
 สะหมอ... โทมบอย ๆ ทินมาเล่นที่เมืองสูง โคนลักฎุงโนรา ทินไปเล่นที่ปัตตานี
 ชวัญเมือง... โจรลักเลา
 สะหมอ... เลา ไปเล่นที่เมืองบี โจรลักแยงก็เสี่ยใจ
 ชวัญเมือง... แยงไหร
 สะหมอ... แยงบีโนรา ปีคี่ ๆ หายากหมอเหอ ไม่ว่าไปเล่นที่ไหนก็ไม่เจ็บใจ
 เทากันไปเล่นที่ภูเก็ต

ขวัญเมือง... โจรดักเล่า
 สละหมอ... ลักเลาก้เจ็บช้ำมาก ยังมีรอยแค้นอยู่ทุกวันนี้ ทีเลาะหนางเอกต้อง
 เข้าโรงพยาบาล อยาใหญ่ทุกตั้งรอยแค้นอีกเลย เป็นอันว่าถูกเลิกเล่น
 โนราที่ฎุ่ก่กตะแล้วกัน
 (บทหนึ่งตะลุงเรื่องบุญนำกรรมพาท หน้า 25-26)

แสนพล... แก่ทุกแต่เรื่องสมาธิ เราไม่เชื่อ สมาธิเป็นเรื่องของฤาษีไซไฟไรไม่
 วิชาของนักรบ
 ศุภีพร... เขอยังไม่เชื่อ พิสูจน์โดยตนเองเด็ก (นอนลง) เขอเลือกแห่งนั้น
 แสนพล เลือกแห่งตามใจชม
 หนูญ... เห่ง ฅมเสียวจ้ง ช่วยห้ามที
 เห่ง... ไมคองตกใจแห่งไมเขา
 หนูญ... ฅมไม่เชื่อ นองศุภีพรให้เลือกแห่งเอาตามใจชม นอนหงายให้แห่ง
 ถาหมมแสนพลแห่งที่... แห่งที่... ฅมว่านาเขา
 เห่ง... ฅมนยว่าแห่งที่ไทน
 หนูญ... ฅนเลือกแห่งที่เป็นรืออยู่แล้ว ฅน รูปาก รือ ฅมว่านาเขา
 เห่ง... ฅมรับรองนองศุภีพรมีสมาธิแกกธา ถาไมให้เขาก็ไมเขา
 หนูญ... ฅมอองศุภีพรให้เขา
 เห่ง... นองศุภีพรไมให้เขา
 หนูญ... ฅมไม่เชื่อ ฅมว่านาให้เขา ฅมเสียวจ้ง

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องคอกำสาป หน้า 23-24)

หนูนุ้ย... คุณมะขุมไช้ใหม่ ที่มีคำพิพัย
 มะขุม... ไช้
 หนูนุ้ย... มองเห็นหมด
 มะขุม... เห็นทุกอย่าง
 หนูนุ้ย... นุ่งกระโปรงสองชั้น กางเกงในอีกชั้นหนึ่งก็มองเห็น
 มะขุม... มองเห็นหมด อยวาวาแตกกระโปรง แมงภูเขาขวางกั้นก็มองเห็น
 หนูนุ้ย... ของน้องศุภิพร มองเห็นไม่
 เห่ง... เลิกถามคุณนุ้ย อย่าเล่นหมากในเขีน ของน้องศุภิพร เราเห็นกันมา
 ตั้งแต่จำตั้นเท่าไบเหริยง
 หนูนุ้ย... ผิดกัน ผิดกัน ของเด็กกับของผู้ใหญ่ ไม่เหมือนกัน
 ศุภิพร... พี่นุ้ยอยากจูรี
 หนูนุ้ย... อยากจะจูแต่ไม่กล้า
 เห่ง... จูหน้าผาก จูทะโพกเอากะจู
 หนูนุ้ย... จาหน้าผากใหญ่
 เห่ง... ก็เป็นคนใจใหญ่ เหมือนน้องศุภิพรนี้แหละ ใจใหญ่โอบเอื้ออารี พวกเรา
 ก็พลอยได้ฟังไบบนุญไปด้วย

(บทหนึ่งทะเลงเรื่องคือคำสาป หน้า 11)

15. แก้วไปแมนน้ำซุ่น ๆ

กลวิธีสร้างบทกลกแบบนี้ คือ ทุกแก้วว่าตนไม่ได้ทำความผิดนั้น แต่เพื่อนก็รู้หาทัน

เชน

ติก... คุณปราย ในฐานะที่คุณเป็นแพทย์ประจำตำบล คุณว่าท่านกำนันตายอยู่ใน
กองไฟหรือเปลว

ปราย... พิจารณาโดยรอบคอบแล้ว จากสังเกตของกระดูก กำนันคงตายอยู่ใน
กองไฟนั่น ๆ ผมชักสงสัยว่าผู้ร้ายยิงแล้วโยนเขากองไฟทำลายหลักฐาน
ในฐานะที่คุณเป็นสารวัตรกำนันคุณว่าหรือ

ติก... เมื่อตอนเย็นของวันนั้นได้ยินเสียงปืนติดกันหลายนัด คนร้ายต้องยิงแล้ว
เผาบ้าน ศพกำนันอยู่บนบาน คงถูกเผาในกองไฟแน่นอน

ปราย... คุณติกได้ยินเสียงปืนแล้ว ทำไมที่ไม่มาช่วยเหลือ

ติก... เขาใจว่าเขายิงมูสัง พอปืนลูกของคู่มืออยู่รวมเป็นเสียงค้าย

ปราย... หรือว่าคุณสารวัตรซี้ซลาค

ติก... สารวัตรไม่ซี้ซลาคหรอก ชักกลืนนิค ๆ ผู้ร้ายเคียวนี้ใจมันโหดเหี้ยมมาก
ควรขึ้นราคาลูกปืนนัดละพัน จะยิงเพื่อนสักทีก็ต้องจำน่านา เออสงสัยว่า
เมื่อกำนัน ลูกสะเภาหายไปไหน

ปราย... ผู้ร้ายอาจพาไปค้ายก็ได้ นองจันนะไม่เป็นไรแก่แล้ว แต่ผมรู้สึกเสียค้าย
ทนายราตรี รูปักงาม กิริยามารยาทงาม ใจก็ดี ถ้ายาตรีเป็นลูกสะเภา
ผม ผมยกทุนหัวที่เคียว

ติก... ผมทราบแล้ว คุณแพทย์ประจำตำบล รักลูกสะเภามาก เห็นเขาพูดกันว่า
เคยเขาหาลูกสะเภาเหอ จริงใช่ไหม

ปราย... คุณสารวัตรอย่าตามคนพูด ผมเข้าไปตรวจสุขภาพพรอก

ติก... ตรวจหรือเสียงว่าลูกสะเภาหนีเอาหลายที

ปราย... อย่าตามคนพูด ปากคนยาวกว่าปากกา ลูกสะเภาเป็นสมบ้าหมู ขณะที่ชัก
ฝาดัน ลูกสะเภาถูกเอาพุ่งผมพรอก

16. เหม็มนั้บประชัประชัน

กลวัชัสร้างบทลอกแบบนี้ คื พุกเหม็มนั้บ ประชัประชันมีทั้งเหม็มนั้บเพราะชัคักันเหม็มนั้บคหทางอวม เหม็มนั้บเพราะไมถูกเสนกัน เชน

เหม็มนั้บประชัประชัน

ทญุญ... ไมควรจะกรวมทูลอยางยั้ง การไปชมป้าครั้งนั้นน้าองหอม น้าองจันทร
ไปคยหรือไม
อุมรท... หอมกับจันทร เป็นนางพระพีเลียง ท้องนำไปคย
ทญุญ... คอยมีกำลังใจปฏิบัติงานขึ้นเป็นกอง ยอมตาย
เทง... คุณนุ้บระวัง ไปเกยวนางพีเลียง ถูกคัคหัวเจ็คหัวโคทร
ทญุญ... ยอมตาย ตอนนีเก็ชัญหาทางใจ คัคคสิใจไมถูก ช่วเป็นคุมศิริราณี
ให้
เทง... มีปัญหอะไร
ทญุญ... คัคคสิใจไมถูก น้าองหอมกับน้าองจันทรจะเล็อกโคร เป็นเนือคู้คู้
เทง... บัญหานั้บศิริราณีคยไมค้ ไปถามที่สถานั้บค้ำรวจตุ หวังวาคงแกัญหา
ไคเน
ทญุญ... รูลั้กวาจะมีคณบวงคณอจนาเส็ยแล้ว

(บทหน้งคะลุงเร่องอุมรท หนา 22)

เหม็มนั้บเพราะชัคักัน

พลากร... หอง ฃมไมอยากกลับคินกัญจนานครเส็ยแล้ว
ยอกทอง... เพราะเหตุไคไมทรวาครบ น้าองพลากร
พลากร... ฃมเป็นทวงประชาน เราพากันหลงฉิด คิควาชาวกัญจนายูคัคินคั
นั้บที่จริงชาวมทยาจน เก็ค ๆ เป็นโรคชาคออาหาร คอยการคัคคินา
ยั้งกวานันเขาเก็ลือกกัลั้วอยูกักับการพนัน การคัคเหล้าเมายา คิควา
เสัพคิค ชอญูลที่รายงานไปนั้บ ฉิดจากที่เป็นจริงอยูกัมาก

- ยอดทอง... ส่วนมากรายงานยกเมฆ การโกหกที่ยอกเยิ่นของทางราชการคือสถิติ
 พลากร... ที่นะ ที่พวกเราได้มาสัมผัสโดยตนเอง เราต้องช่วยเหลือเขาต่อไป
 ผมถึงประชาชนผู้ยากไร้ไม่ได้
 ยอดทอง... ตรงกับใจผมนี้ ไม่อยากกลับเข้าเวียงวัง ผมอยากพบปะผู้คน ได้
 สนทนาวิสาสะแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ช่างเผือกเขาวัวอยู่
 ในป่าเป็นความจริง พบสาวสวยชาวชนบทน้อย ๆ นับเป็นกำลังใจ
 ในการปฏิบัติงานอย่างใหญ่หลวง ไม่ต้องมีเบี้ยเลี้ยง
 สีแก้ว... แด่พระโอรสพลากร ไม่ได้คิดเหมือนน้องทอง ช่วยเหลือไพร่ฟ้าข้า
 แผ่นดินด้วยความบริสุทธิ์ใจ จายพระราชทรัพย์ไปจำนวนหลายล้าน
 ยอดทอง... ใช่ เฉพาะที่บ่าวแก้วจ่ายประจำอยู่แล้ว 1 ล้าน
 สีแก้ว... ไม่ต้องทุกระทบกระแทก ขอให้ระวังคำพูด ฐอยู่แล้วใช่ใหม่ว่าฝ่า
 มีขบาวแก้วมันหนัก
 ยอดทอง... คนหัวล้านมักใจน้อยทุกคน

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องพระยุพราชของปวงชน หน้า 7)

เห็นแม่เพราะชัศกัน

- พลากร... แปลกใจมากประชาชนรู้ได้อย่างไรว่าเราเป็นรัชทายาท
 ยอดทอง... ความลับไม่มีในโลก บ่าวแก้วแถมชัศกวาวชายปลวก เค็ทเห็นเอาจนได้
 สีแก้ว... ออย่าเอาความจริงมาพูด

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องพระยุพราชของปวงชน หน้า 34)

เห็นแม่คทาทางอ้อม

- ยอดทอง... บ่าวแก้วรู้หรือไม่ว่า ครูชยามาที่นี่ไม่เว้นแต่ละวัน แกมาไซนิ
 สีแก้ว... ก็มาแนะนำเรื่องปลูกผัก ปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ ให้เราซึ่งเป็นชาว
 บ้านไค้นำเทคนิคไปใช้ตลอดถึงการจับงานจักเรือน การถนอมอาหาร
 การรักษาคุณค่าอาหาร ส่งเสริมให้คนเกิดความคิด ครูชยาเป็นผู้ชี้

แนะนำทางให้พวกเราหันหน้าสว่างไสว
 ยอดทอง... อายนันท์เป็นส่วนหนึ่ง แด่อาจจะมีสิ่งเห็นอกวามันซ่อนเร้นอยู่อีก
 คนที่มีสติปัญญาสูงเท่านั้นที่จะมองเห็น
 สีแก้ว... นองทองเรื่องนั้นขอที จับคนอื่นไม่ว่า ขออย่าไปแตะต้องคุณครู
 เป็นอันขาด ถ้าไม่อย่างเจ็บตัว
 ยอดทอง... ออ บาวแก้วหึง
 สีแก้ว... ไม่ใช่หึง
 ยอดทอง... ห้ามไซนี้
 สีแก้ว... ครูชญาเป็นที่รักของชาวบ้าน ช่วยเหลือชาวบ้านโดยไม่หวัง
 ลินดาอบแทนใจ ๆ ควรจะไคร้บรางวัลแมกไซไซเช่นเดียวกับครูประทีป
 ยอดทอง... ก็มันนะซี ฉันจึงรักและเทิดทูนบูชาครูชญาไว้เหนือสิ่งอื่นใด ฉันยอมตาย
 แทนครูชญาทุกวินาที ครูชญาเปรียบเหมือนดอกไม้ที่มีสีล้วนสวยงาม
 กลิ่นหอมหวานควรแก่การประดับแจ่มกันทองอย่างยิ่ง
 สีแก้ว... สันดานนองทอง พอเขากมลงมาไคร้อเดียวปาก
 ยอดทอง... ออ บาวแก้วว่าฉันเป็นหมา
 สีแก้ว... ไม่ใช่ ไม่ใช่ บาวแก้วไม่ไควานองทองพรรคนั้น แทนองทองนิกตรง
 ไปเองหรือ

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องบุญนำพรมพา หน้า 18)

เห็นแม่เพราะไม่ถูกเล่นกัน

เริงฤทธิ์... แม่ครู กำลังคุยอะไรกันอยู่ เตรียมจะฟ้องร้องไคร้อีก
 ครูชญา... เริงฤทธิ์ ไม่ได้เตรียมฟ้องใครหรือคะ ฉันเป็นมิตรของประชาชน
 ไม่ใช่ศัตรูของประชาชน
 เริงฤทธิ์... แต่ผมว่าเพื่อความปลอดภัย แม่ครูรีบออกจากตำบลนี้โดยเร็วที่สุด
 ครูชญา... ไคร้จะทำอะไรฉัน ฉันเป็นคนของประชาชน ไร่ไร่เจ้าเหนือหัว
 เริงฤทธิ์... นี่ผมพูดด้วยความหวังดี

สะหมอ... ถ้าไม่ไปจะมีอะไรเกิดขึ้น
 เเทง... เกิดแน่เพื่อนเหอ
 สะหมอ... อยากพบคนคนอยู่นานแล้ว แหง้ควที่ไค้ใจ
 หนุญ... แขนกั้พูภาษาอังกฤไค้แกงจั้ง
 เเทง... ซอวี เยสสะแมม
 หนุญ... อายหมาหรง้เรากะจั้งหู
 ซัวญเมือง... คุณเทงครับ เรากูอยู่ในท่าบลันมันเค็อนรอนหัวแม่ไคร
 เเทง... เค็อนรอนหัวแม่อายหนุญ
 หนุญ... ออ การไทรกูละ คงเค็อนรอนหัวแม่อายสะหมอกไค้
 สะหมอ... ไปกันใหญ่ละ เมืองเหอ เรื่องไทรกูละ ถาเค็อนครอนคงเป็นหัวแม่
 อายเมือง

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องบุญนำกรรมพา หน้า 48)

17. กิณญ์รอนทอง

กลวิธิสร้างบทตลกแบบนี้ คือ ให้ตัวละคร เปิดเผยความผิดของคนทั้ง ๆ ที่คนอื่น
 ไม่ได้ทำที่สงสัยซักถาม เช่น

(ซัวญเมืองไปพบนางแม่ชรณี หลังจากทำความเคารพแล้ว ซัวญเมืองซักถามเรื่องต่าง ๆ
 กั้งนี้)

ซัวญเมือง... เขาว่าคุณแม่ใจดี จริงหรือครับ
 นางชรณี... เป็นความจริง ฉันยินคิรับทุกอย่าง ในฐานะเป็นพระแม่เจ้าแห่งแผน
 คินฉันนี้
 ซัวญเมือง... ไครจะซีโล่ เบี้ยวโล่ไค้ไม่ไกรช แม่นะ
 นางชรณี... ไม่ไกรชจะ
 ซัวญเมือง... แหมใจคิจริง ขอโทษครับ เวลาถึงหนาร์อน คินแยกแตกแหง คุณแม่
 ไม่รู้สึกเจ็บมั้งควยหรือ

- นางชรรณี... เคย ๆ ไม่รู้สึกเจ็บอะไรเลย
- ขวัญเมือง... ถึงกินแห้งแฉกกะนิ
- นางชรรณี... ก็เคย ๆ
- ขวัญเมือง... แหมใจก็จริง ขอโทษ เวลาเขาคำนาคอเขาเอาไม่ถูกปักลงบนแม่
คุณแม่ไม่รู้สึกคุณคิมมิ่งไม่คัม
- นางชรรณี... ไม่มีความรู้สึกอะไรเลย เป็นชาต่อความรู้สึกเหล่านี้เสียแล้ว
- ขวัญเมือง... ขอโทษ เวลาเขายักเสารั่วละครับ คุณแม่ไม่เจ็บเลยหรือคัม
- นางชรรณี... ไม่รู้สึกเจ็บเลย ฉันไม่มีความรู้สึกอะไรเลยจริง ๆ
- ขวัญเมือง... ถึงปักชึก ๆ กะนิ
- นางชรรณี... ไม่เจ็บแม่แทนออย สบายมาก
- ขวัญเมือง... เวลาเขาถอนจุกละครับ แม่ไม่คุ้มมิ่งเหอคัม
- นางชรรณี... ไม่เจ็บปวดอะไรทั้งนั้น
- ขวัญเมือง... ถึงแผนคินเวิก ๆ กะนิ
- นางชรรณี... ไม่เจ็บเซ่นกัน
- ขวัญเมือง... เวลาเขาตอกเข็มเสาสะพานละครับ สาวว่ามันเขาลึกลงไปจึงหู
- นางชรรณี... ไม่ ไม่เจ็บ ไม่รู้สึกอะไรทั้งนั้นละ
- ขวัญเมือง... นี้โคทำอายไทรบนพันแผนคินนี้ แม่เห็นหมคแมน
- นางชรรณี... ฉันเห็นหมคทุกออยาง
- ขวัญเมือง... ถึงบั้งป่าจากปลาเหมคกะเห็น
- นางชรรณี... เห็นทั้งนั้น
- ขวัญเมือง... (หันหลังทุกคนเคียว) อี... แต่ว่ากูหาอีโหลงกินน้ำ ในป่าจากแก
เห็นไม้ที่ คายโหลง ไม่ทันเห็นกูดสา เคียวใจหนึ่งนิ ไม่ใช่แซ
(โครงการส่งเสริมวิชาชีพหนังสือพิมพ์ หน้า 85-86)

18. ฉลาดแหม่ง

กลวิธีสร้างบทฉากแบบนี้ คือ ให้ตัวละครมีท่าทีว่าฉลาดแต่ความจริงเป็นคนโง่ หรือ ชื่อจนเข้อ หรือทำดีที่เหลว เช่น

(เรื่องจากหนังสือชุดตอนหนึ่งอายเหงกับอายหนูญถูกนางปากร้ายใส่ความ สามมีของนางไล่ออกจากบ้าน เหนงกับหนูญโยธาแค้นมาก ลอยจับนางปากร้ายคนนี้ไปตี อายเหงมัดนางไว้ อายหนูญเชื่อกคอ เอาศิระนางโยนลงแม่น้ำ ภายหลังเกิดตกใจกลัว ในข้อหาว่าข่มขืนแล้วฆ่า แล้วเถียงกันว่าใครจะมีความผิดกว่ากัน)

เหง... อายหนูญ มึงมีความผิดคนเดียว มึงเป็นคนเชื่อกคอเอง หนูเป็นพยานให้ศาลเอง

หนูญ... อายเหง อายหัวหมอ มึงมันให้หนูเชื่อกคอ มึงเป็นจำเลยคนที่หนึ่ง หนูเป็นจำเลยคนที่สอง มึงต้องติดคุกตลอดชีวิต หนูอย่างที่ไม่เกินสิบปี บางทีก็ไม่ติดคุก หนูหาว่ามึงมันมันให้หนูเชื่อกคอ หนูทำไปเพราะกลัวจำเลยคนที่หนึ่ง

เหง... พูกับอายหนูญไม่รู้เรื่อง ไปถามผู้กองดีกว่าว่าใครผิดกว่าใคร มา มา เราไปโรงพักกันดีกว่า

(คู่มือการสอนวิชาชีพวิชาหนังสือ 2 หน้า 5)

(เหนงกับหนูญติดตามพระเอก และแย่งตะบองไฟจากยักษ์ได้ ซึ่งตะบองไฟนั้นสามารถจะทำลายเสี้ยนศอกที่ลูกสาวยักษ์สวมอยู่ได้ ยักษ์จึงให้ลูกสาวทำอุบายเอากลับคืน ลูกสาวยักษ์จึงมาหาหนูญเพราะเห็นว่าเป็นคนเชื่อกคนงาย แล้วจึงพูดว่า)

นาง... พี่จะ เขาว่าพี่มีความเฉลียวฉลาดมาก มองเห็นการมโกล จริงไหมคะ

หนูญ... จริงครับ

นาง... ใจดีด้วยใช่ไหมคะ

หนูญ... จริงครับ

- นาง... แทนองว่าไม่จริง
- ทญญ... ไม่จริงหรือ
- นาง... พี่นุ้ยโง่มาก รู้ตัวหรือเปล่า ฉันทจะเข้าแยงตะบองไฟจากเจ้านายของพี่ คงจะคิดันควยตะบองไฟและจะลุกเป็นไฟประลัยกัลป์ใหม่โลกเราจะพากันตายหมด
- ทญญ... ฅมตายควยหรือครับ
- นาง... ตายควย
- ทญญ... แม่เหย นากลัวจิง ฅมลุกหลายคน
- นาง... ถ้าไม่อยากตาย รีบไปขอตะบองไฟจากเจ้านายของพี่ คินให้แกคินเสีย
- ทญญ... ครับ ฅมรับรองเอง จะขอคินให้จันได้
(ทญญลานางไปหาเจ้านาย และพบกับอายเทง)
- เทง... ตกใจไทรอายนุ้ย มาศาลธมาเทียว
- ทญญ... อายเทง มิงควรชอม่ใจกู มิงจะรอกตายเพราะกู
- เทง... รอกตายหรือ
- ทญญ... ลูกสาวยักษ จะมาแยงตะบองไฟกลับคิน ถานายเราไม่ให้ แกอี่เข้าแยง นายเราคองคินางควยตะบองไฟ เกิดไฟใหม่โลก เราจะพากันตายหมด กูวามิงชวยพุกคินนายเราคินตะบองไฟแกคินเสียคี่หว่า
- เทง... อายโง่เทอ
- ทญญ... โง่หรือ
- เทง... ถานางกลาแยงตะบองไฟ นายเราคินาง เกิดไฟใหม่ นางตายควยไม่
- ทญญ... ตาย
- เทง... เมื่อนางรู้ว่าตาย ก็ไม่กลาแยงไซ้ใหม่
- ทญญ... ไซ้ ฮอ... ฉิกฎคะนั้น

19. ล้อคนที่ตะกละเห็นแก่กิน

กลวิธีสร้างบทกลอนแบบนี้ คือ ล้อคนที่เห็นแก่กิน เช่น พฤติกรรมของ อ้ายหุ่น
อ้ายโต ซึ่งผู้ฟังมีภูมิหลังอยู่แล้วว่าเป็นคนตะกละเห็นแก่กิน เช่น

อ้ายหุ่นพูดเรื่องกิน...

"หาย เครื่องในวัวสาวชื่อเหมาหมคเลย แขนำขุนไล่ ชูคให้
ขาว ผ่านขึ้นนาง ๆ ยาว ๆ คมนำร้อนให้เพื่อคพลาน หนีให้
เปื่อย พลุ่ย หาย ทุบหัวเติมหัวหอมใส่ลงกัน ไบม่วงออนใส่
ลงสักกลมเหาะนำปลานิค ใส่ลงซุรสนอย เกรียมน้ำจิ้มไว้
ให้พร้อม อามนำให้หัวเย็นดูควยสบูวาวทนาย ยกเครื่องในมา
ตั้งเขากลางครัว หายนั่งแหงเชิงให้เคียวค นิ่งกินคนเดียวเคียว
ซา ๆ เหนือแตกย่อยลงตามพุง ไม่ตองนึ่งถึงลูกถึงเมีย กินให้
หมคหมคเลย ยังเหลือแทน่ายกขึ้นชด หาย ไคแรงออกยามอก
ใคร"

(คู่มือการสอนวิชาชีพวิชาหนังตะลุง 2 หน้า 24)

โต...

น้องสาวนี้สวยจัง สวยมากสวยเป็นพิเศษ

ขวัญเมือง...

สวยหรือที่ว่าสวยจัง

โต...

ตัวขาวเหมือนหมูคนั้นแหละ แกมขาวเหมือนหมแม่ที่ฟังออก
จากเครื่องนึ่ง แกมแดงเหมือนชมพูย้าหัวน ตาคำ อ้ายเมืองเหอ
เหมือนย้าหมคนั้นแหละ

ขวัญเมือง...

แหล่งแต่เรื่องกินแหละ แหล่งเรื่องอื่นเสียมั่งตะ

โต...

แหล่งเรื่องอื่นยากไหร ถางป่าสักสีหาไร เมาให้เทียบแล้วปลุก
คิง

ขวัญเมือง...

อ้อ... เอาเล่าแหละ

โต...

อย่าแหล่งเสียคะนั่น ร้องเพลงก็หา

(โครงการส่งเสริมวิชาชีพหนังตะลุง หน้า 122)

(ตัวอย่างเพลงที่โดสมร้อง)

เพลงกินให้ตาย

กินให้ตาย (ซ้ำ) ของเขาให้เอาไวทำไม รับประทานแล้ววิให้ลูก ไม่ทันจะสุกโดนหมไม่ไหว (พูด) ลีตให้เกลี้ยงแล้วเจียงสองซีก ซีกหนึ่งไวคม ซีกหนึ่งไวแกงเผ็ด กินให้เหม็ด ไม่วิทำอะไร

(เนื้อร้อง) กินให้ตาย (ซ้ำ) นำข้างในมันหวานจับใจ เยื่อพอกใส่ น้ำตาลสักผลก น้ำลายหกโดนหมไม่ไหว วันทั้งวันให้ไคหยาก น้ำตาลกมคองอายุใคร (พูด) เห็นงานซึ่คราน เห็นของหวานแล้วชม (ซ้ำ) มีคพราตาจขมไม่วิทำอะไร

(เนื้อร้อง) กินให้คลาน (ซ้ำ) ลูกแกงหวานเอาไวทำไม เยื่อคิตเหมือนกินนมแม่ เยื่อแยแยโดนหมไม่ไหว (พูด) แคว้กให้หมักแล้วคิให้หมค น้ำมันคเป็ลือกมันลิวไป เรื่องกินใช้ง่ายอย่าให้ไคทำอะไร

(เนื้อร้อง) กินให้ตาย (ซ้ำ) เรื่องกินไม่อาย กินมันเรื่อยไป ใครพูดไม่ฟัง นั่งกินให้เกลี้ยง พร้าวออกกลางเที่ยงโดยังกินไหว (พูด) ซักมีคคังเป็รียง แล้วเจียงให้แกก พอหัวพร้าวแตกเห็นน้ำอยู่ใน แคว้กลองไปใส่น้ำตาลทราย โดกินจนใช้ท่าทาหมไม่ไหว กินให้ตาย กินให้ตาย (คู่มือการสนทนาวิชาชีพวิชาหนังสือสูง 2 หน้า 17)

เนื้อเพลงนั้นนอกจากจะตลกเพราะล้อคนทะเละเห็นแก่กินแล้ว ยังตลกในแง่ของการแปลงหรือเลียนแบบควย

(จากเรื่อง "รักทรมาณ" พระเอก ชายนุ้ย ชายเทง และชายโด ถูกยักษ์จับลอยแพ ลงในทะเล แต่ละคนก็พยายามว่ายน้ำ เพื่อจะมุ่งไปยังเกาะที่มองเห็นอยู่ข้างหน้าไม่ไกลนัก)

ฟ้าชาย...	พี่โดครับ รับประทานอยเด็ค ไม่ไกลแล้ว ไกลจะถึงแล้ว
เทง...	สมแรงจิง นีถาสมไมแรงถึงแล้ว
โด...	สมแรงทันนี้แหละ เรียนหลนหรอย
ทญุญ...	อ้ายเปเรทเหอ อีต้ายโงงอยู่แล้ว ยังพร้าวแคอแตกเลือคเหลย แหลงเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อเราคีหว่า ทำพร้าอให้ไคขึ้นหลังเร็ว ๆ

โถ... เออ อย่าหลงเสียเรื่องกิน แผลงเรื่องทำงานก็หว่า นี้ก็มีความ
คิดว่าเวลาขึ้นเกาะไคแล้ว ลงมือทำงานถางป่า

หนูนุ้ย... เออ... ภูจ๊กแหล่งเรื่องงานพอยังชั่ว

โถ... ถางให้เตียน แล้วเผาให้เกลี้ยง เสร็จแล้วลงมือมัดมุ้งกับเหมียว
เพราะสองสิ่งนี้มันผูกพร้อมกัน พอเก็บคงไค เหมียวจะสุกพอดี
คนเปี้ยกคงกินหอยแครง

หนูนุ้ย... หยุคตะ อายเปรตเหอ แผลงไปแหล่งมากะไมพ่นเรื่องกินหันแหละ
(โครงการส่งเสริมวิชาชีพหนังตะลุง หน้า 122-123)

(จากเรื่อง "กฎแห่งกรรม" ยักษ์เพนินรัญ เป็นยักษ์พอมหายทราบข่าวว่า เจ้าหญิงอุไร
วรรณ เป็นหม้ายเพราะพระสวามีสิ้นพระชนม์ ยักษ์เพนินรัญจึงเดินทางมายังเมืองของฟ้าหญิง มา
พบนายโถเป็นคนเฝ้าประตู จึงร้องถามว่า)

ยักษ์... "แล้วมีความร่อดถามเมืองไครเล่า
อายโถ... ชาวเจ้ากับปลาทุกแสนสุขสรรค์
ยักษ์... นามเรียงเสียงโร เมืองไครกิน
อายโถ... ชาวมันแกงไคคั่วไหลกับชาพลู
ยักษ์... อายสัตว์นั้นหนักหนาบ้าหมัด
อายโถ... กายเคี้ยวผักขึ้นใจดำไคใส่เนื้อหมู
ยักษ์... มีกอยากลองของคิเข็ญมาคิกับกู
อายโถ... ยอดชาพลูคั่วหอยกินหอยจิง
ยักษ์... มีงอยากคายแนแทแนเสียหนัก
อายโถ... แกงผักทอดไคผัดเผ็ดคิสมุนไพร
ยักษ์... ยิงคิคิยิงแคนแนนทรวงพัง
อายโถ... ปลาตั้งเหมียวคั่วไคทำพันธุ์
เหมียว เรียนทมโค โถกะชฉ
วุนกรฉมหอยเหลือเนื้อสวรรค์
ทมเงินพาวคั่วแกงหัวมัน

กินไม่ทันมากแรงพร้อมทั้งแกงเทโพ

ทนมจากเหนียวหลวมกับน้ำชา

ยกมาขมิให้แก่นายโถ

หุงว้าวักวไหลอยู่ในโต

ทนมโคลูกสวยสวยกินสักสี่หน่วยคำสี่หน่วยคำ"

(โครงการส่งเสริมวิชาชีพหนังสือพิมพ์ หน้า 122-123)

- ผู้ใหญ่ทูน... ขอเมตตาการพระคุณเจ้า ท่านเป็นเจ้าอาวาสวัดปรังทองหรือ
- สมภารสิน... ท่านเจ้าใจถูกทองแล้ว ท่านมีพระอะไรหรือ
- ผู้ใหญ่ทูน... กระหย่นำ แวะเข้ามาขมมะพร้าวอ่อนวัดสักลูกสองลูก
- เทง... เขาทา เขาทา มะพร้าวอ่อนมี แคคนสูง ๆ ทั้งนั้น
- ผู้ใหญ่ทูน... ไม่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมไว้มั่ง เจ้านายผานไปผานมาจะไควะขมมั่ง
- ทูนุญ... กินแคของวัดเสียเคยตัว
- ผู้ใหญ่ทูน... วัดเป็นที่พึ่งของคนทั่วไป
- สมภารสิน... ท่านมาจากเมืองอินทราหรือ
- ผู้ใหญ่ทูน... ใช่แล้ว บัดนี้อินทรานครเคื้อครอน
- สมภารสิน... เคื้อครอนเรื่องอะไรหรือ
- ผู้ใหญ่ทูน... อายไฟกาล ไฟกลบ จากเมืองสาละวัน มาทำพั้น ถ้าใครทพั้ง
เสียงทวาคันไค้มนยอมเป็นทาส ถ้าถึงแก่ความตายมันจะขอแมง
เงินทองครึ่งหนึ่งจากทองพระคลังมหาสมบัติ พวกผมเที่ยวหาผู้อาสา
สมัคร เที่ยวหากันทุกตำบล ไม่มีผู้อาสาสมัครเลย เวลารับสมัคร
ตำรวจ ทอการเอารอยเที่ยวสมัคร เป็นหมื่น เมื่อไม่มีพรว่ออัน
นำหมก้อยูชาไม้โคกรับไป วันนี้พอตะวันตกดินก็ครบสัญญา

(บทหนังสือเรื่องรักกันวันคร หน้า 56)

20. ล้อคนจีนที่พูดภาษาไทยไม่ชัด

กลวิธีสร้างบทกลแบบนี้เป็น คือ ให้ตัวละครพูดภาษาไทยไม่ชัด ไม่รู้ว่าคำพูดอย่างนั้น คนฟังอาจคิดไปในเรื่องทางเพศได้ ปกติจะเป็นคำพูดของจีนจริง เช่น

- ขวัญเมือง... อ้ายจ้ง วันนี้เราไปเที่ยวกันที่หว่า พักผ่อนหย่อนอารมณ์ทำให้อายูยีน
 จินจ้ง... ไมรุจะไปปลู ยุงจิตายโหง หมายจะเลี้ยงหมู หมายจะเลี้ยงโกย
 หมายจะเลี้ยงเป็ก ไทเนจะเลี้ยงหาง มันยุงหลายเรื่อง
- ขวัญเมือง... อ้ายจ้งมาอยู่เมืองไทยตั้งหลายปี พูดไทยไม่ชัดเลย
 จินจ้ง... อยาลอดกหวาฮา ถึงวามาโม่งจินฮา หวานิงหยานา ลูกสาวหาวมี
 สองคนฮา เรียนหนังสือหายทุกคนฮา คงที่เรียงเย็กผ้าทิงที่พฮา เรียง
 สึงเล็กเลี้ยงฮา เย็กลาวเลี้ยงฮา คนนองกะแคะจะสังเหล็กเลี้ยงฮา
 เลงโม่งโหย ลือทองการเย็กเสื้อผาไปเย็กกับลูกสาวหาวลายฮา
- ขวัญเมือง... ไปกันใหญ่ให้จีนแหล่งภาษาไทย เป็นชาวไร้เจ้าเดียวกันหมค
 จินจ้ง... เลงโม่ง เลงโม่ง แลกหัวคานแคง ลือทังไทร เลงโม่ง
- ขวัญเมือง... ไม กูทำไทรละ นอนแรกหัวคานู หลับรูงแม็ก ๆ
 จินจ้ง... หลับอุงพู แลกแคงวัง ทองโฝงโตกแสด ๆ หวาไปหลกโฝงอยู่เทไ้ตุง
 เลงโม่งเคียว ๆ ไคยินหมงทุกกับเหมยหมงวา ไ้ยกชาสูง เยะชาออก
 กวาง ๆ หมงแกงหมูเหอเลงโม่ง ไคยิงหมงโศบโพกหมูตังเผียะ
- ขวัญเมือง... ไมรุหมูไทร แหลงเมอรทังเพ
 จินจ้ง... เทกฐาไมไซหมูเหละ สานากั้ววอเป็งวู เห็นหมงโบกอั้งเกียม
 เหมยหมงวาไหลงผาลาย ผาลาย หวาไคเยียนกับหูเอียง
- ขวัญเมือง... ไมรุผารายไทร
 จินจ้ง... ผาลายหลายโลว ผาลายวัวเหละ หมงเห็นหวาโหงเลงโม่ง เทกฐา
 อยู่ไ้ตุงเลือนหมง เห็นไคยิงเสียงคัง ฉับแจ็ก ฉับแจ็ก ฉับทามหลาย

21. เล่นคำเล่นภาษา

กลวิธีสร้างบทกลกแบบนี้เป็นการเล่นคำเล่นภาษา อาจใช้คำมาสับสนุนความคิดคน
ใช้คำ 2 แง่ 2 มุม ใช้คำผวน ใช้คำต่างประเทศ หรือใช้คำที่มีความหมายได้หลายความหมาย
เช่น

สมภารสิน... เณรน้อยศิโรครมา
 หนูนุญ... ภูเขาเสียงดูแทน
 เทง... ไม่ใช่เขาเลือกตั้งไปแล้ว
 หนูนุญ... ใจเวลาปูพื้นฐานไวคอนสมัครสมัยหน้าอีก
 เทง... มีทหารมาควย มากัน 3 คน
 (ผู้ใหญ่พูนกับทหาร 2 คน เขามา)
 ผู้ใหญ่พูน... ขอโทษหากุโม
 หนูนุญ... วัคนี้ไม่มีหมามีแต่ถึงนำ

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องรักนิรันดร หน้า 55)

(ตัวอย่างอายุสะหมอ อวความร่ำรวยกับอายุเมือง)

สะหมอ... อายุเมืองคนไทยก็หรือ ส่วนมากยากจน ไม่มีสมบัติอะไรเลย
 ชาวเมือง... ออ... อายุหมอ คุโลกคนไทย คนไทยมีสมบัติเยอะ
 สะหมอ... เช่น อายุไทมิ่ง
 ชาวเมือง... เช่น ร.ฟ.ท. รถไฟไทยหา ร.ฟ.ช. รถไฟแขกหาไม่หา
 ของสูงยังอายุไทมิ่ง
 สะหมอ... หนึ่งทมกलयแขกหา ทมกलयไทยไม่หา
 ชาวเมือง... ฉาละลายไทยหา ฉาละลายแขกหาไม่หา
 สะหมอ... เขิญแขกผู้มีเกียรติหา เขิญไทยผู้มีเกียรติไม่หา

ขวัญเมือง...	บริษัทไทยสมุทรหา	บริษัทแชกสมุทรไม่หา
ระหมอ...	สมแชกหา	สมไทยหาไม่หา
ขวัญเมือง...	อ่าวไทยหา	อ่าวแชกหาไม่หา
ระหมอ...	โต๊ะรับแชกหา	โต๊ะรับไทยหาไม่หา
ขวัญเมือง...	กรุงสุโขทัยหา	กรุงสุโขแชกไม่หา
	บ.ค.ท. หา	บ.ค.ช. ไม่หา
	เบียร์ไทยหา	เบียร์แชกไม่หา
	ลูกระหมอไทยหา	ลูกระหมอแชกไม่หา แล้วกะ... แล้วกะ
	เปลือกระหมอไทยหา	เปลือกระหมอแชกหาไม่หา

(คู่มือการสอนวิชาชีววิทยาหนังสือ 2 หน้า 13-14)

ขวัญเมือง...	อายหมอชิงวาทษาไทยกับภาษาแชก ไท้นยากกว่ากัน
ระหมอ...	หิ มั่นอิดาม ภาษาไทย ยากอิตายโห่ง อะโหระหมะ กูชักเวียนหัว พุดนิคยอมย ๆ มิ่งไม่เห็น ของอย่างเคี้ยว กลับไปเรียกอีกอย่างหนึ่ง
ขวัญเมือง...	ลองยกตัวอย่างลองแล
ระหมอ...	ขอ มีตัวอย่างเยอะเยะ เช่น กลวย พอดักแล้วเรียกว่า หยวก ใบกลวยว่าใบทอง ลูกบุงวาลูกน้ำ ไชแมงวันว่าไชข้าง ควายขาว เรียกความเนือก แต่โกสี้ขาวไม่เรียกโกเผือก เรียกโกสี้ ขาวพอง อกเรียกว่าทนกลา บักคำเสร็จแล้วเรียกว่า ตนขาว แต่พอเก็บ เกี่ยวเอารวงออกแล้วเรียกว่า ชัง เด็กข้างบ้านกูแต่แรกชื่อแก้ว พอไปอยู่โรงแรมเรียกประทุม แรกอยู่มานนาเขาเรียกอีกลอย พอ ไปอยู่กรุงเทพฯ ชื่อแรมจันทร์ อะโหระหมะ กูชักปลวกหัว
ขวัญเมือง...	อายหมอ เกงมาก ไท้นลองขยับภาษาแชกกู
ระหมอ...	เทียมไม้ไค้พุกุกชกสิม
ขวัญเมือง...	แชกหมาโห ภาษาเองก็ยังมี
ระหมอ...	อะโหระย กะกุกออกแล้วว กูแชกสากลละ แต่จียากโหระละ เช่น เด็กสาว ภาษาแชกเขาเรียกว่า อีแหมะ อะ คะเด็กบาวก็อะบังแล

- คนแก่ ๆ เขาเรียก หนะ ส่วนมากผู้ชายมักจะชื่อเลาะห์ เช่น
 คอเลาะห์
- ขวัญเมือง... อายหมอ ถ้าเด็กยาวเกินปลัดทานลงในโคลนวาหรือละ
- สะหมอ... กระดูเลาะห์
- ขวัญเมือง... ถ้าเด็กสาวนั่งเป็ดมา แซกว่าหรือละ
- สะหมอ... หีเลาะห์
- ขวัญเมือง... ฉานุงกางเกงในละ
- สะหมอ... หีไมเลาะห์
- ขวัญเมือง... ซาคีเกงอายหมอ ภูเขือแล้ว แล้วมึงว่ากลอนแซกเป็นไหมอายหมอ
- สะหมอ... อะโหรบ จิยากไทรละ มึงหังเลยเมือง
 "นกเขาชวาซันกลางเที่ยงเสียงคังแอะ อ้ายมะแหระลูกอิหะ
 หลานอายวะโตะ เรือกอแหลละลำใหญ่เข้าในโปะ พาอัสโนะ
 เขาสูนคักคัลลับ"
- ขวัญเมือง... ฮี คัจจทายโหง มึงพูดภาษาอังกฤษไคหมาย
- สะหมอ... ภาษาอังกฤษ อิวะหวานคอแรงคอกแหลละ มึงรูไม่ ทอนภูท่าคอกเตอร์
 ภูไคเกรค เอ
- ขวัญเมือง... ไคเกรค เอ หรือ
- สะหมอ... ไม่ ภาษาอังกฤษภูเขียน เอ ไคตัวเดียว
- ขวัญเมือง... ไหนว่าพูดไค
- สะหมอ... มึงจะถามไทรละ
- ขวัญเมือง... ควาย ภาษาอังกฤษวาหรือ
- สะหมอ... บัฟฟาโล
- ขวัญเมือง... ออ... แก้ง หน้าตางละวาหรือหมอ
- สะหมอ... วินไค
- ขวัญเมือง... แก้งจริง อายหมอ สีเหลืองวาหรือ
- สะหมอ... เยลโล
- ขวัญเมือง... แก้งเหลือเกิน เทาหุงข้าววาหรือ

ระหม่อ...

อั้งโล่

ขวัญเมือง...

พอ พอ พอ

(คู่มือการสอนวิชาชีพวิชาหนังสือ 2 หน้า 14-15)

ขอกทอ...

อายคำ พุกไทรไม้ไคความ

อายคำ...

ถ้าให้ไคความคองล็กวักนััน

ขอกทอ...

พุกเมลอไม้ไคหยุก

อายคำ...

ถ้าให้หยุก กะคองเหียบเบรค คนไม่ลงไม้คองหยุก

ขอกทอ...

แลทะ แหลงน้ออกนุ แหลงน้ออกนััน

อายคำ...

ถ้าให้ออกตามทีเชาขอ เจาแกไม้เบียบจะจาย

ขอกทอ...

ไปกัันใหญ่

อายคำ...

กัันใหญ่กัซาง

ขอกทอ...

เลิกทะ

อายคำ...

ถ้าเลิกเอาไฟไว้

ขอกทอ...

พุกกัันมึงไม่สิ้นสุค

อายคำ...

ถายังไม่สุคกัันลงเหลย ถ้าสุคแล้วไปล้างคอง

ขอกทอ...

ออ... อายม้านััน พันหรือเสียบแล้ว

อายคำ...

พันไปชวากัคไค พันไปชยักไค

ขอกทอ...

ออ... อายเปรทัน ไม่พักคบ

อายคำ...

ไม้คองไซคบ ถ้าเคือนแจง

ขอกทอ...

หาย

อายคำ...

มึงหายกุกว่า พอกัันอายทอ

(พุกยัวไปห่านองนี้เรือย)

(คู่มือการสอนวิชาชีพวิชาหนังสือ 2 หน้า 20)

22. ไชยตรรกวิทยา

กลวิธีสร้างบทกลกแบบนี้เป็น ไชยความสมเหตุสมผล ความเป็นเหตุเป็นผลกันยืน
ยันเพื่อประโยชน์ของตน หรือบางครั้งเพื่อเอาชนะกันและอาจจบเรื่องเพราะจนเหตุผล เพราะ
ความสมเหตุสมผลหรือเป็นเหตุเป็นผลนั้น เช่น

(ยักษ์ไปเกี่ยวนาง นางบอกว่าตนมีสามีแล้ว การเป็นชู้กับลูกเมียคนอื่น นั้น)

นาง...

ยมบาลจะมีศักดิ์เขากองไฟ

ยักษ์...

ไฟรกกองเหอคับหมคนแล้ว

เพราะยมบาลหมันไม่พินจะใส่

ยมบาลชั้ทีนที่จะใส่ไฟ

แต่ตนจิวคนใหญ่หมันใส่ไฟเสียแล้ว

หึ่งกึ่งหึ่งกานหึ่งรากหึ่งโบ

ลุงยมบาลหักใส่อ็คคี่แฉว

อายุแรงกาปากเหล็กตายหมคนแล้ว

สิริคุดหมันคักแร้วพาไปใส่เกลือ

หึ่งแรงหึ่งกาหมันคักฉาค

สิริคุดหมันอาฆาคคักไม่เหลือ

หาเลือกฟ้าผากันยาจงเชื่อ

แรงกาใส่เกลือฟ้ไต่ไปกินกัน

ผิดเมียทานไม่ใช่การที่จะเสื่อมเสีย

ไม่ใช่เมียยมบาล... แม่การไทรหมัน...

(บทหนึ่งตะลุงตีเฒ่าในอศิต หน้า 64)

(อายหญ่ญุ่เลานิทานอายเทิง)

หญ่ญุ่...

อายเทิงมึงอยากฟังนิทานไม่

เทิง...

นิทานใครที่ไม่อยากฟัง ฎให้เค็กอ่านหนังสือการ์ตูนให้ฟัง โย..

เลาตะ

- ทนาย... ทองมีขอแม่
- ทนาย... ขอแม่หรือ
- ทนาย... นิทานนี้เล่าแล้ว ถ้ามีงไม่เชื่อ มีงเสียเงิน 5 บาท
- ทนาย... อยากไหม กะกูเชื่อเสียแหละ
- ทนาย... ในสมัยที่ปู่ของกูมีชีวิตอยู่ แกมีหลานชายเพียงคนเดียว คือ กู ปู่
แกมีฐานะดี ก่อนที่แกจะตาย แกมอมสวนยางใหญ่สวนหนึ่ง กับพรว้า
เล่มหนึ่ง
- ทนาย... สวนไม่ยางหรือยางพารา
- ทนาย... ไม่ ยางที่เขาเจาะเอาน้ำมันทำได้ พรว้าเล่มนั้นเป็นพรว้าวิเศษมาก
กว่าสวนนี้ถึงไวทอไปกะมีประโยชน์น้อย จึงโค่นยางปลุกแดงกับ
พรว้าเล่มนั้น แหมพันไปที่หนึ่งยางขาดไปตั้ง 10 ต้น มีงเชื่อหรือไม่
อายเทง
- ทนาย... หรือกูไม่เชื่อ เหล็กกล้าแต่แรกคมอิตาย
- ทนาย... พอลาแหงคินแล้ว กูจัดการเผาอายเทงเหอ ควันมีคเวียนรวมโลก
โคตง 7 รวม มีงเชื่อไม่อายเทง
- ทนาย... หรือไม่เชื่อ เมาไม่ยางเกิดควันอิตาย ขนาดโตลำเดียวควันเหมือน
เมาเริน
- ทนาย... พอไฟมอกคดับกลงไปแล้ว ชี้เถาธกกันสูงเทียมยอดพรว้า มีงเชื่อไม่
อายเทง
- ทนาย... หรือไม่เชื่อ ไม่ยางแต่ละต้นใหญ่ 7 คนโอบ แล้วทีนี้ฮะ
- ทนาย... ทีนี้ กูจัดการปลุกแดงโม พอรุ่งขึ้นกูไปแล้ว ไบ ๆ เทา ๆ คัง มีง
เชื่อไม่อายเทง
- ทนาย... หรือไม่เชื่อ เมอมายาพังเพน ทีนี้ฮะ
- ทนาย... ทีนี้กูลงมือร่น้ำ ชั่วโมงเดียวออกลูกเลย ยืนกันคนละข้าง แลกัน
ไม่เห็น มีงเชื่อไม่อายเทง
- ทนาย... หรือไม่เชื่อ ขนาดไบเท่าคัง แล้วลูกันอีใหญ่ขนาดไทน
- ทนาย... ออ อายเทง เชื่อหังเพ กูท้อใจ

- เห่ง... และที่นี้
 หนูนุ้ย... ที่นี้กะกูเรียกคนในหมู่บ้านมาพบคหาคโองขึ้นผ่าแดง คนร่อยกว่ากิน
 กินไค้กเดียว ยังเหลือซีกหนึ่งเลย มึงเชื่อไม้อายเห่ง
 เห่ง... แล้วหรือไม้อายเห่ง เมื่อน้ำหึ่งเพ มันเทกขังถึงประปาหน่วยใหญ่กินหมก
 เยียวกันตายโห่ง ที่นี้ละอายนุ้ย
 หนูนุ้ย... คายกู อายเห่งเชื่อเพ เงิน 5 บาท ไม้อายเห่งเลือกของมัน
 เห่ง... อายนุ้ย
 หนูนุ้ย... ที่นี้ ที่นี้กูออกปากคนหมากิน ช่วยกันหามเปลือกแดงซีกนั้นไปริมเล
 เอาพราเฒ่ามันหันข้างอีกคนหนึ่งทำไมต่อ กูดงยื่นในเปลือกแดง คำ
 ผลูดเดียวไปถึงเกาะไทหล่า มึงเชื่อไม้อายเห่ง
 เห่ง... แล้วหรือกูจะไม่เชื่อ เปลือกแดงโมลันอิตายโห่ง ที่นี้
 หนูนุ้ย... คาย ที่นี้ กะกูขึ้นไปเที่ยวบนเกาะไทหล่า ไปขอผ้าจีนไทหล่าได้
 เกือบ 2,000 ชิ้น เย็บทำใบเรือ ซักใบ พอลมกินใบผลูดเดียวขึ้นถึง
 หวัน เชื่อไม้อายเห่ง
 เห่ง... หรือไม้อายเห่ง ชนาคาวตัวเทา ๆ หัก กะขิ้นสูงไม่สายอ้อซักเสียแล้ว
 ที่นี้
 หนูนุ้ย... คายกู ที่นี้ กะกูขึ้นไปเที่ยวเล่นที่บนหวัน บายอายเห่งเหอแต่เหตุการณ
 ที่ไมคาคคิมังเกิดขึ้นที่นี้
 เห่ง... ไชละนุ้ย
 หนูนุ้ย... ไช กูไปขอแม่เฒ่ามึงแหละ ผอมอายเห่งเหอะ เห็นแดงน้อไม่ถูก
 พอเห็นกู แกเข้ามาทัก แกถามกูว่า ยังบายคิเห่ง กูขอกว่าบายคิ
 แกขอขิมเงินกู 5 บาท แกว่าเวลากูลงมาแล้วให้มาเอาที่มึง มึง
 เชื่อไม้อายเห่ง
 เห่ง... อายนุ้ย เห่งไป 5 บาท นิตานหมา ๆ

23. ทนทานทนทาน เกลือจิ้มเกลือ

กลวิธีสร้างบทกลอนแบบนี้ คือ ให้ตัวละครไขปริศนาโต้ตอบที่เจ็บแสบสะใจ หรือ เทาทันกัน ที่มีทั้งรอยแกลวและรอยกรอง เช่น

(อ้ายคิกกับอ้ายปราบร้องบทโนรา)

อ้ายคิก... พระรณทศา กระทำพลิกไพล่ เฝ้ารักใคร่เมรี ชนุญที่ไม่เห็นทาง

เมาสุรา สูบยาถิ่นกลาง แลวตามทุกออยางบอกแจ้ง

อ้ายปราบ... ที่ไม่แพร่งพราย

อ้ายคิก... จะตามโฉบงามทวยความรักหวัง ตามวาจกน่องที่เป็นวิคสีคอง

ตามวาคอโคหาย

อ้ายปราบ... เก็กสาวชาวผอกมอกพี่ชาย คอโคหายไมแน แต่ไม่ก็คองแม่ใคร

(คู่มือการสอนวิชาชีววิชาหนังสือ 1 หน้า 16)

(หนังสือไปแสดงที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีศาลาเป็นที่รู้จักกันทั่วไป ชื่อ "ศาลา มีชัย" บอกของตำหนิอ้ายแกลวกับ เพื่อนคูกู กิ่งนี้)

บอกทอง... อ้ายแกลวมึงเป็นคนชั่วจริง ๆ พุคจาหยาบโลนเป็นที่อ้ายชายหน้า

แฉงไม่รู้จักกาลละเทศะ ไม่รู้เหนื่อรู้โต ไม่รู้จักที่สูงที่ต่ำ ทำให้กูซึ่ง

เป็นผู้ดีพลอยเสราหมองไปทวย มึงอย่าลืม ปลาของเคียวกัน ฉาเห็น

ลิกตัว ตัวอื่นพลอยเนา พลอยเหม็นคลุ้งตามไปหมค เขาว่าไวไม่ผิด

อ้ายแกลว... ฮะ ฮะ วาหรืออ้ายทอง อ้ายคูกู

บอกทอง... โบราณทานว่า คบคนคี่เป็นศรีแก่ตัว คบคนชั่ว

อ้ายแกลว... คบคนชั่วศาลามีชัย ฮะ ฮะ กูกระงู

(คู่มือการสอนวิชาชีววิชาหนังสือ 2 หน้า 41-42)

(เจ้าเมืองมีโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคของประชาชน จึงให้ขวัญเมืองประกวดโค พอพันชูไคร้รางวัลที่ 1-3 ตัวที่โคที่ 3 คือตัวที่ตีคหมายเลขเบอร์ 4 ตัวที่โคที่ 2 คือ หมายเลข เบอร์ 7 ตัวที่โคที่ 1 คือตัวที่ตีคหมายเลขเบอร์ 12 ตามลำดับ เจ้าเมืองไปแจกรางวัลแก่ผู้ชนะ

วิมาลา...	คอกพิกุล หึ่งยี่สุนมนาค คอกนางแยม นาเก็บแถมแถมมาย	หลายสีหลาก มากกลิ่นรสศสวย อยากไคควย นันกล้วยไม้ไกลทาง
ผู้ใหญ่หนู...	วันของทิน เรียกคอกนมสาว คอกยี่หุบ จีบปุบแล้วจึงกาง	พุงขาวขาว ไคก็ก้อมเท่ากะถาง คอกชานาง อยู่สองข้างโคกรก
วัน...	นี่คอกรัก ฟรุ้จักหรือไม เห็นสาวสาว แมหงอกขาวสั้นง	รักไม่ได้ ผู้ชายชยโกหก ปลงไม่ตก นกป็นยังไม่คาย
ผู้ใหญ่หนู...	ตะปากตะแบก ตะเคียมแทรกหลุมพอ นี่อันจัน อยู่ติดกันจนตาย	ปลูกเรือนหอ ฟี่สู่อแม่หมาย รักเราหมาย อยู่ไกลชีวิตติดกัน
วัน...	นี่สักทอง นองคี่ใจไคพบ คู่กับโลง โมงมวงโมงมูกมัน	ท่าโลงศพ จบชีวาอาลัย ท่าพื้นพลัน ไววันเผาตัวรัก

(บทหนึ่งตะลุงเรื่องบุกแถมหัตถ์จรรยา หน้า 3-4)

24. เรื่องเกินจริงเกินเชื่อ

กลวิธีสร้างบทกลกแบบนี้เป็น สร้างเรื่องให้เกินจริงเกินเชื่อ ผู้ฟังนอกจากจะ
คลอซตามแล้วยังนึกชม นึกขำความคิดนั้น ส่วนมากจะเป็นบทขบขันมากกว่าบทเจรจา เช่น

จิ้งหรีดคงหัวไม่ชายเหลายา	อาตีเตแต่หลังครึ่งพระศาสนา
ไอแมงมุมคุมเพื่อนไปรบศึก	ทาวเทวาลอกกรรมในกายเศย
เพศยาทอนชอนลูกในหนองเศย	นกจอกจิกตัวเมียสาวเป็นเจ้าเขมรย
ไอชวานแหวงแกงสากอออกปากเพื่อน	นิจจาเอยนางปลาร้าโหะถึงบูซาไฟ
ไอแสงชาคทำเพลงวังเวงใจ	แผนดินเลื่อนชั้นเวหากลัวน้ำจะพะใส
เชือกควายรายกลางทางไปบางกอก	นุงฉ่าใหม่ใส่เสื้อดำกินทำบาว
กล้วยพองลาหนวยสุกูกเมืองลาว	นางมีคอกถึยเงินพลัดลงนอนตื่นชาว
ไม้ตลิวล็กควายไปชายเกาะ	ปลาชอนชาวหินสุ่มบินไปชุมพร
ปลาหมึกน้ำขามหัวนตีสันคอน	พรวรอกเงาะยิกรอกออยุรชยชอน
	นางชี่ทอนเข้าไซโนให้เทียม

- สี่แก้ว... พี่ชอถาม ปีน้องอายุเท่าไหนแล้ว
- ยอศทอง... ฉันเกิดปีฉลู
- สี่แก้ว... กูทำหรือกูวานองเกิดปีหลุไหน
- ยอศทอง... ปีฉลูมะโรงงูใหญ่
- สี่แก้ว... เอาเถอะ น้องเกิดปีไหนก็ไม่ว่าพี่อยากกินองกูหัวตัวเองเสียมัน
- ยอศทอง... ไมคองกูรับรองหัวไมลาน
- สี่แก้ว... ขอให้ระวังคำพูด ถึงหัวไมลานก็ไม่ใช่ลานบนหัวแม่ใคร
- ยอศทอง... อยาโกรชขาวแก้ว รักคอกจึงหยอกเล่น
- สี่แก้ว... กูว่าคนเราเมื่อ ผมงสองสี่แล้ว เลิกจับหญิงใดแล้ว คนเราแก่แล้ว
- ยอศทอง... ควรเจียมสังขาร ควรอยู่อย่างผู้ใหญ่ อยู่ให้เต็มไม้เต็มมือ แทนพอเห็น
- สี่แก้ว... เด็กสาว ๆ อายทองแคร์ก ๆ
- ยอศทอง... ฟังฉันก่อนขาวแก้ว คนเราอย่าฝันธรรมชาติ ฉันชอถามซิ คนแก่ไหน
- สี่แก้ว... มึงที่ไม่ชอบเด็กสาว ๆ บาวแก้วชอบไหม
- ยอศทอง... กูชอบอย่างลูกอย่างหลาน
- สี่แก้ว... สมมุติว่าหญิงสาวสวยเข้าไปในห้องของขาวแก้วในยามวิกาล บาว
- ยอศทอง... แก้วจะออกใจไว้ได้ไหม
- สี่แก้ว... กูรู้สึกเฉย ๆ ไม่มีอะไรเกิดขึ้น
- ยอศทอง... หญิงสาวผู้นั้นดอกเสี้ยวดอกกะโปรงยื่นอกสวาง ขาวฉวย บาวแก้วจะ
- สี่แก้ว... ออกใจไว้ได้ไหม
- ยอศทอง... ก็รู้สึกเฉย ๆ ถือว่าเป็นเนื้อหนังธรรมดา ๆ
- สี่แก้ว... หญิงสาวผู้นั้นขนหงายลงบนเตียงนอนฟองน้ำ ยืมยั่วอย่างทาทาย
- ยอศทอง... พรหมกับคิงตัวขาวแก้วไหนอนทับลงบนเรือนร่างของเธอ จะออกใจ
- สี่แก้ว... ไว้ได้ไหม
- ยอศทอง... ถ้าอยู่ในลักษณะนั้น กะถูกฟันเอาแน่
- สี่แก้ว... ฮาว บาวแก้วไหนว่าถือศีลปฏิบัติธรรม อ้อ ผู้ทรงศีลจอมปลอม เขา
- ยอศทอง... โลภก็
- สี่แก้ว... น้องทอง ฟังพี่ก่อน การประกอบกรรมทำชั่ว อยู่ที่เจตนาถ้าทำไปโดย

ไม่มีเจตนาที่ถือว่าไม่ผิดศีลไม่ผิดกรรม มีตัวอย่างในสมัยพุทธกาล กู
จะเล่าให้ฟัง มีพระภิกษุรูปหนึ่ง หลังจากฉันภัตตาหารแล้ว ไป
นอนหลับอยู่บนศาลาหน้าวัด ลมพัดสะบงเปิบละองคราติของแกก่าตั้ง
คืนตัวอยู่พอดี

- ขอกทอง... อายไทรบาวแถวองคราติ
- สีแก้ว... บัญญาอนเหลือเกินน้องเหอ องคราติคืออวัยวะสืบพันธุ์ของผู้ชาย
- ขอกทอง... ถาของผู้หญิงเขาเรียกว่าพรีอ
- สีแก้ว... เขาเรียกว่าที่แม่มิ่งແລະ
- ขอกทอง... ออ ฉันเข้าใจ เออเรื่องมันพิมพ์หรือค่อไป
- สีแก้ว... มีหญิงแพศยาคนหนึ่งเดินผ่านมาเห็นเขา
- ขอกทอง... หญิงแพศยาคือหญิงประเภทไหน
- สีแก้ว... กูไม่พักเล่า พุคกับคนเกิดปีวัว พุคยากมาก หญิงแพศยาคือหญิงชั่ว
หญิงมักงาย หญิงมีราคาแรง
- ขอกทอง... อายไทรราคา
- สีแก้ว... กูรำคาญ หญิงราคาคือหญิงอาค
- ขอกทอง... ออ ฉันเข้าใจ โปรคเล่าค่อไป
- สีแก้ว... หญิงแพศยานั้นขึ้นครองบนพระภิกษุรูปนั้น
- ขอกทอง... ออ ทาฟ้าผาคอ
- สีแก้ว... เออ พระภิกษุรูปนั้นตื่นขึ้น แกช่วยตัวเองไม่ได้ เพราะเป็นการสุค
วิสัย จึงปล่อยเลยตามเลย
- ขอกทอง... เลยสำเร็จความใคร่ไปหนึ่งครั้ง คี
- สีแก้ว... แต่ภิกษุรูปนั้น เครงครัดค่อกรรมวินัยมาก จึงนำความไปกราบทูลพระ
พุทธเจ้าให้ทรงทราบ พระพุทธเจ้าตรัสว่าไม่ผิดวินัยบัญญัติ เพราะไม่
มีเจตนา ยังมีพระภิกษุอีกรูปหนึ่งไคยินเขาจึงไปนอนทำหลับบนศาลา
นั้นอีก หญิงแพศยาคอนั้นเดินผ่านมาอีก
- ขอกทอง... กระทำฟ้าผาคออีก
- สีแก้ว... ไช

- ยอดทอง... คลองจิ้ง
 สีแก้ว... เสรีจสรพรแล้วไปทูลพระพุทธรเจ้า พระพุทธรเจ้าศรีจวามิควินัยอย่าง
 แรง เพราะมีเจตนาเวลาทะเลาะการกัศลินความ ก็ถือเอาเจตนาเป็น
 เรื่องใหญ่
 (อุมาพร เขามา)
 อุมาพร... กำลังคุยอะไรกันอยู่ ยอดทอง
 ยอดทอง... ไม่ครับ บ่าวแก้วเล่าเรื่องหญิงแพศยาให้ฟัง
 สีแก้ว... อบรมมรรยาทน้องทองครับ
 อุมาพร... เออ ที่ทั้งสองคน ฉันได้ยินหมดแล้ว นี่หรือพวกแนวหลังที่ตี ทหารในอน
 กอคนในอยู่ชายแดน พวกแกคุยกันเรื่องผู้หญิงอย่างสบาย แกแล้วไม่
 เจียมสังขาร
 ยอดทอง... ออค์หญิงครับ เช่นนี้แสดงว่าแนวหลังมีชีวิต ไม่ตื่นสงคราม
 อุมาพร... ไม่คงพุกมาก เตรียมตัวเร็ว ออกเดินทางกันเดี๋ยวนี้
 สีแก้ว... ไปไหนไม่ทราบครับ
 อุมาพร... ไปเยี่ยมทหารชายแดน
 สีแก้ว... พรหมอยู่แล้วครับ
 อุมาพร... ยอดทองละ พรหมแล้วยัง
 ยอดทอง... ผมไม่ใคร่บาย
 อุมาพร... จะลาป่วยวี ญอัยการศึกลาป่วยไม่ได้
 ยอดทอง... ทราบแล้วครับ ชักหาวคเดียว นั่งวางแผนอยู่แต่ในห้องแอร์ เสมอ
 รมแต่ในกระดานออกรบจริง ๆ ในสมรภูมิไม่เคยเลย ปอดจิ้ง
 อุมาพร... จำไว้ เราไปอย่างคนธรรมดาสามัญ อย่าให้ใครรู้ว่าเป็นองค์หญิง
 รัชทายาท เรียกกันว่าหมอปพรไม่คงใช้คำราชาศัพท์ ยาดิทยาภิ
 ณาพันแผล ต้องเตรียมไปให้เพียงพอ พวกเราทำเป็นหมออาสาสมัคร
 ยอดทอง... สมัคร เป็นเป้ากระสุน
 อุมาพร... พรหมแล้วออกเดินทางได้

(บทหนึ่งทะเลงเรื่องนักรักนักรบ หน้า 5-8)

(จาเรื่อง "แผนดินเลื่อน" อายติอยู่กับขุนพลทริษ ซึ่งเป็นคนชั่วหลงรักฟ้าหญิงสุดคนธา เทวีราชาธิกาเจ้าเหนือหัวของตน ทุกวันขุนพลทริษ จะขี่สุราจนเมาแล้วขึ้นไปหาฟ้าหญิง อายติ กับขุนพลทริษสนทนากัน ดังนี้)

- ขุนพล... อายติ เอ็งคิดว่ ซักบ้องคหญิงสมกันไหมวะ
 อายติ... ออ... ทานขุนพลกับฟ้าหญิง ถ้าจะเปรียบก็เหมือนผีแห่งกับโลงศพ หรือเหล็กผูกกับพร้าวนา เขากันดีเหลือเกิน ถ้าได้กินดวงกัน บันทน เหมือน... เหมือน... นางฟ้ากับหมาหรั่งเลย
- ขุนพล... แคชานิก ๆ หอใจเหวยอายติ ซากลัววามันจะไม่สมหวังเหวย
 อายติ... ทานขุนพลมีความพยายามเป็นเลิศ นี้อาทานขุนพลไชยาเสนหเขาไป กัน รับรองปานเรือนร่างอันอรชรของฟ้าหญิง จะตองเขามาในอ้อม แขนอันแข็งแรงของทานขุนพลแล้ว โบราณวาไวแลววา "ขึ้นต้นไม้ ช่วยแรงคาถา"
- ขุนพล... ซากนี้กโหวอายติ แคชาก็จะไปหาหมอเสนหที่ไทนกันวะ
 อายติ... คุณมีแคช่า แคชามีแววไม หมอเอนอยุขางตัวกะไม่รู้จักอ้อเอา มิ่งนี้หรือเป็นหมอเสนห
- ขุนพล... ผมนี้แหละ หมอดิกพลอ เจ้าตำรับยาเสนห แม่เหย อยววาแคคน
 อายติ... เหย น้ามัพราย ฉานเสกแล้วไปหาแม่ไก รับรองลูกตามเป็นพรวน ก่าสาร เขาสิกก่าเสกแล้วโยนให้ลูกไก รับรองไม่เหลือสักเม็ด คาย โหงไปเร คุณอ้อเอาแบบไทนน้ำมันเหอ คาถาเหอ ยาสมุนไพรอ ใค้ทั้งเพ
- ขุนพล... ดางัน กวีเศษชิวะ เอาแบบคาถาชิวะ สะควกไชงาย
 อายติ... อ้ออ้อเอากะพังแล้วจำเอา ฉานอ้อวาให้พัง "โอม ศรี ศรี ใ้หน้ากุนี เหมือนหน้ากวาง ใ้หันทางเหมือนคราคนา ใ้ปากหมินเหมือนปากหมา หมินเป็นม้า หมินเหมือนหมาพอง" วาสัก 3 จบ แล้วเป่าไปที่ โหงหญิง รับรองวา ถ้าไม่ถูกกับฝ่ามือกะโตนเยี้ยวแหละ

ขุนพล... อ้าว... แลวกัน ข้าไม่เอาโหวยแบบนี้ เอาแบบนี้ดีกว่า
 อายคิก... ถ้าเอาแบบนี้มันก็ได้ หากเราวมวลสักหน่วย เอาอายุฉายมีลูกเดี่ยว
 ฉายแรกหันหน้าไปปลดออก มาถึงจุดแล้วเดี่ยวเอามัน เสร็จแล้วซื้อ
 ยาเมืองตราสามพระสักหีบใส่ลงไป ซื้อสุพรรณสัก 2 บาท พูให้
 เนียนใส่ลงไปกัน แล้วยกขึ้นตั้งไฟเคี่ยวสักพัก ที่นี้จะลงมือจุดหน่วย
 ไทไนไลเป็นหนอง จุดแล้วจุด จุดแล้วจุด ระวังไควา สองที่จุด
 เขาแหลมเลย

ขุนพล...

อะไร

อายคิก...

หึค

ขุนพล...

อายมา กูถามยาเสน่ห์โหวย ไม่ใช่ยาหึค

(โครงการส่งเสริมวิชาชีพพนักงาน หน้า 119-121)

(ตัวอย่างอายคิกขบับทอกับขุนพล)

ขุนพล...

"คัม เถิดที่ไปกันเองต้องสมหมาย
 จะร้ายผมก็รักกันเองกันหนักหนา
 หากทรมานผมใดกับผมก็ทว่า"

อายคิก...

ถึงเคหารอยซึ่งผมว่าใจหนึ่งใจ

ขุนพล...

ขี้มนเตียงเคียงขวางนางหลับ

อายคิก...

เอาอกกับทรมานเบรียวขุนพลเหอ แลวกอกให้เยียวไหล

ขุนพล...

หากมองขี้มิดตัวทำยั่วใจ

อายคิก...

กางเกงในงามแซเราต้องแก้เสียกัน

ขุนพล...

แล้วพานองล่องเสนล่าน่าค้น

อายคิก...

ถ้าเป็นคนเป็นลมเราต้องซมให้หัวสิ้น

ขุนพล...

ถาลมแรงแกวงกวักสะบักสะบัน

อายคิก...

กลัวกับค้นจะเมาคลินทำพร อละพี

อายคิก...

ยกขึ้นยื่นให้ตัวตรง

ชุนพล... หากเรือล่มเพราะลมพัด ทำพร้อละที่
 อายทิ... นิ่งลงหมักดูกลอหมักให้เหาะเอาให้แตกเอาให้แตกวันหง
 ชุนพล... คับกายเถิกที่พาพากายตรง เติมเวียนวงไปหาน้องที่ทองนาง
 (โครงการส่งเสริมวิชาชีพหนังตะลุง หน้า 121)

กลวิธีสร้างบทกลบทั้ง 25 วิธี ที่กล่าวมานี้สรุปจากการศึกษาบทกลบทที่ปรากฏในเอกสาร
 เพียงบางส่วน บทกลบทที่ยังไม่ตกบันทึกเป็นเอกสารยังมีอีกมาก หากมีผู้สนใจรวบรวมศึกษาบทกล
 และกลวิธีสร้างบทกลบทเพิ่มขึ้นอีกก็จะเป็นข้อมูล เป็นประโยชน์ทั้งต่อการสร้างบทกลบทเอง ตลอดจน
 การแสดงหนังตะลุง ตลอดจนการศึกษานักปราชญ์ชาวบ้านและต่อการศึกษาไทยคดีศึกษาสืบไป

